

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยบูรพา

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดพิจิตร

สุนัย คงแก้ว

- 6 (88.73)

328152

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารทั่วไป

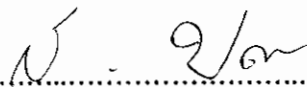
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ ได้พิจารณา
ปัญหาพิเศษของ นายสุนัย คงแก้ว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษ

(อาจารย์ ดร.สมชาย ปัญญาเจริญ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.หม่อมหลวงปริญญา จรูญโรจน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชีพ เบี้ยคนอก)

กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ไพทมา จรูญโรจน์ ณ อยุธยา)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้รักษาการแทนคณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรุตี สกตวรรณ์)

วันที่ 10 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” ดำเนินไปได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ อาจารย์คร.หม่อมหลวง ปริญา จรูญโรจน์ อาจารย์ปัทมา จรูญโรจน์ ณ อยุธยา ดร.ฉลอง ฤทธิภักดี อาจารย์จันทิมา จันทร์เอียด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ เบ็ญคนอก และอาจารย์ ดร. สมชาย ปัญญาเจริญ ที่ปรึกษาในการจัดทำปัญหาพิเศษ ที่ให้กรอบแนวคิด แนวทางในการศึกษา คำแนะนำได้ช่วยเหลือและเสนอแนะ แก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้านของการทำปัญหาพิเศษ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งเป็นผลประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาและคณาจารย์อื่นๆทุกท่านที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชา อำนวยความสะดวกในการศึกษาจนผู้ศึกษามีความรู้ นำมาใช้ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้เป็นอย่างดี ตลอดจนประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่อไป

สุนัย คงแก้ว

ชื่อปัญหาพิเศษ	การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	สุนัย คงแก้ว
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป)
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ตามตัวแปรด้านเพศ อายุ สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยในพื้นที่อำเภอป่าบอน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ค่าของความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กรณีที่พบความแตกต่างทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติ เชฟเฟ้ (Scheffe-test) ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20 (S.D. =0.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพื้นที่เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. =0.75) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.21 (S.D. =0.85) และลำดับที่สามคือ ด้านกิจกรรม/กระบวนการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.16 (S.D. =0.82) และน้อยที่สุดคือด้านการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. =0.84)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่ามีแตกต่างกันตามปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
ประวัติด้านการท่องเที่ยวไทย	9
แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	12
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม และการบริหารองค์การ	16
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น	20
แผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว	25
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพัทลุง	39
ข้อมูลอำเภอป่าบอน	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
กรอบแนวคิดในการวิจัย	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
เกณฑ์การแปลผล.....	69
4 ผลการวิจัย.....	70
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	73
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	79
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปผลการศึกษา.....	90
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก	106
ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ.....	112

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากร และครัวเรือนของอำเภอป่าบอนจำแนกตามพื้นที่.....	45
2 จำนวนและร้อยละประชากรอำเภอป่าบอน จำแนก ตามเพศและอายุ	46
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล.....	71
4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ในภาพรวม.....	73
5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านพื้นที่.....	74
6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการจัดการ.....	75
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านกิจกรรม/กระบวนการ....	76
8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการมีส่วนร่วม.....	78
9 การเปรียบเทียบเพศกับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง.....	79
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามอายุ.....	80
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับอายุ.....	80
12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับอายุ.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	
จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	81
14	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	
กับสถานภาพสมรส.....	82
15	
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน	
จังหวัดพัทลุง จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	82
16	
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	
จำแนกตามระดับการศึกษา.....	83
17	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	
กับระดับการศึกษา.....	83
18	
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	
จำแนกตามระดับการศึกษา.....	84
19	
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามอาชีพ.....	85
20	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	
กับอาชีพ.....	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามอาชีพ.....	86
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามระยะเวลาจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	87
23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับระยะเวลาที่อยู่อาศัย	87
24	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	88
25	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	89

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง.....	44
2 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	64

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 หลายๆ ประเทศทั่วโลกมีแนวโน้มที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มาก มีการนำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ประกอบกับ นโยบายของรัฐบาลซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว รายได้หลักที่เป็นรายรับของงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีนั้น ได้จากการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม จึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน เพื่อกระจายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่ชุมชน โดยเชื่อมโยงกับนโยบายและ กิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น และมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ การท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งผลที่ตามมานอกจากจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นแล้ว ยัง เป็นการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง และพัฒนา การท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมประเภทที่มีการนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ก่อให้เกิดการจ้างงานและธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกหลายแขนง โดยเฉพาะเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้นทั่วโลกทำให้หลายๆ ประเทศหันมาให้การท่องเที่ยวเป็น เครื่องมือในการฟื้นตัวและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากต่างมองเห็นว่าอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบและไม่ก่อให้เกิดการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้า ประเภททุนจากต่างประเทศ ไม่ต้องเผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับการกีดกันทางการค้าและสามารถสร้าง รายได้ทดแทนการนำเข้า ลดการขาดดุลทางการค้ากับประเทศได้

จากนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทย จะเห็นได้ว่านอกจาก การส่งออกแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นอีกทางหนึ่งที่รัฐบาลฝากความหวังไว้ เนื่องจาก ประเทศไทยมีศักยภาพในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวสูงกว่าคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน ทางรัฐบาลได้ ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้คำขวัญ ที่ว่า “ท่องเที่ยวกรีกกรีน เศรษฐกิจก็คลิก” “เที่ยวเมืองไทยไปได้ทุกเดือน” “การท่องเที่ยวในวัน

ธรรมดาที่ไม่ธรรมดา” ทั้งนี้เพื่อชักชวนชาวไทยท่องเที่ยวภายในประเทศ ไม่ให้นำเงินตราไปใช้สอยเพื่อการท่องเที่ยวต่างประเทศ

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญแล้ว โครงสร้างรายได้ของการท่องเที่ยวจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้นรายได้การท่องเที่ยวที่เคยกระจุกตัวอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ได้ขยายออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เช่น เชียงใหม่ ชลบุรี ระยอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต สงขลา กระบี่ ตรัง พังงา พัทลุง ซึ่งช่วยสร้างความเจริญและความสะดวกสบายให้แก่ท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว โดยการลงทุนและพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท เป็นต้น ภาครัฐได้ให้ความสนใจและสนับสนุนเป็นอย่างดี ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและน่าสนใจกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งจำแนกแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะเด่นของบริเวณพื้นที่ และทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณนั้นๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (ภูเขา น้ำตก ทะเล) แหล่งท่องเที่ยวตามประวัติศาสตร์ (โบราณสถาน) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (สวนเกษตร ปศุสัตว์ ประมง) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันได้แก่ ชายทะเล ทะเลสาบ จัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และได้รับความสนใจอย่างมากจากนักท่องเที่ยว

จังหวัดพัทลุง เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย และประกอบด้วยการเดินทางสะดวก ในปี พ.ศ.2541 พัทลุงมีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่เพียงประมาณ 438 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 13 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตนูรักษ์ ได้แก่ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าวบางเตง และอุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า แหล่งท่องเที่ยวพัทลุงเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น หมู่เกาะสี่เกาะห้า สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าพัทลุง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า น้ำตกไพรวัลย์ น้ำตกมโนราห์ น้ำตกนกกร่า น้ำตกหม่อมอุ้ย น้ำตกลาดเดย น้ำตกโตนสะตอ น้ำตกเขาคราม และน้ำตกโตนแพรทอง เป็นต้น ในบริเวณภูเขาหินปูน มีภูมิประเทศที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวในรูปแบบต่างๆ เช่น หลุมยุบ ถ้ำน้ำมุด ถ้ำเสาหิน หินงอก หินย้อย หน้าผา และภูเขาหินปูนที่มีลักษณะคล้ายรูปสัตว์ ถ้ำสุมนโถ ถ้ำพุทธโคดม เขาคอกทะเลภูเขาหัวช้าง เขานางพันธุรัตน์ ป่าบอน เขาพญากรุงจีน เขาพญาไธสง เขาพนมวังก เขามีง เขาหัวแตก เป็นต้น แหล่งพืชพันธุ์ธรรมชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีสภาพเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีน้ำท่วมขังตลอดปี พื้นที่ทางตอนเหนือเป็นพรุขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ เนื่องจากเป็นพรุน้ำจืดหรือบึงน้ำจืด แห่งเดียวในประเทศไทย ที่มีไม้เสม็ดขาวขึ้นอยู่เป็นกลุ่มก้อน จึงเป็นหน่วยควบคุมน้ำ ตะกอน และมวลสาร และธาตุอาหารสำคัญในทะเลน้อย แหล่งสัตว์ป่าจากระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้สัตว์ชนิดต่างเข้ามาอาศัยอยู่โดยเฉพาะนก ซึ่งเป็นสัตว์ป่าที่เข้า

มาพึ่งพิงป่าพรุน้ำจืดแห่งนี้มากที่สุด มีทั้งนกประจำถิ่นและนกที่อพยพมาตามฤดูกาล สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ที่พบในป่าพรุน้ำจืด เช่น กวางป่าพรุน้ำจืด เสือปลา ลิงแสม นาคใหญ่เขมรเขียว หนูป่าพรุน้ำจืด เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลาน มีเต่าดำและตุ๊กแกสีเทา สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก มีกบราชา และเขียดหลังเขียว นก มีจำนวนมากถึง 187 ชนิด เป็นนกประจำถิ่น 123 ชนิด หรือร้อยละ 79 ของนกทั้งหมด นอกจากนั้นเป็นนกอพยพย้ายถิ่น พบว่ามีนกมากคือ ช่วงเดือนธันวาคม ถึง เดือนมีนาคม ช่วงที่มีนกลน้อยคือ ช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน นกที่พบเห็นทั่วไป ได้แก่ นกเป็ดแดง นกอีโก้ง นกเป็ดดง นกอีล้ำ นกยางไฟหัวดำ นกกระสาแดง นกกระสาขาว นกเป็ดผี นกตีนเทียน นกแอ่นทุ่งใหญ่ และเหยี่ยวแดง ในเขตจังหวัดพัทลุงพบนกนางแอ่นกินรังอาศัยอยู่ตามถ้ำต่างๆ บนหมู่เกาะสี่เกาะห้า มีอยู่ 2 ชนิด คือ นกนางแอ่นรังขาวและนกนางแอ่นรังดำ

อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวไทยและชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวภาคใหญ่ มาเลเซีย ชาวจีนให้ความสนใจในการมาเที่ยวชม เนื่องจากมีน้ำตกที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม เช่น น้ำตกโดนสะตอ น้ำตกหนานฟ้าและน้ำตกแม่แดง ซึ่งยังมีความสมบูรณ์สามารถพักผ่อนหรือศึกษารวมชาติและระบบนิเวศได้ มีเกาะป่าหรือชาวป่า กลุ่มชาติพันธุ์มันนิ (ชาไก) อาศัยอยู่ในป่ากว้างในบริเวณเทือกเขาบรรทัดเขตแดน จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง สตูล มนุษย์ที่มีวิถีดั้งเดิม มีวัฒนธรรมด้านความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากคนทั่วไป อาจเรียกว่าเป็นความมหัศจรรย์ พวกเขาใช้ชีวิตอย่างคนป่าที่รักน้ำ รักป่าด้วยชีวิตจิตใจ การศึกษาของพวกเขาที่เป็น ไปด้วยการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและนำมาหัตถกรรมยิ่งนักที่เขามีความพอเพียง มีคุณธรรมมีความรักและเมตตาต่อสรรพสัตว์และพืชพันธุ์ในป่าดิบที่เขาอาศัย ยกที่คนทั่วไปจะเข้าใจ (อนงค์ เชาวนะกิจ, 2549) นอกจากนี้ยังมีเทือกเขาบรรทัดซึ่งเป็นเทือกเขาที่กั้นระหว่างจังหวัดพัทลุง ตรังและสตูล มีพันธุ์ไม้หายาก มีสัตว์ป่าและเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของจังหวัดพัทลุง

จากการที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ให้ความสนใจในการมาเที่ยว จักก่อให้เกิดการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งเป็นประโยชน์ในระยะยาวต่อท้องถิ่นนั้น เกิดการสร้างงานและการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวกับบริการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้จากแหล่งใหม่เสริมรายได้หลักที่มีอยู่เดิม อีกทั้งส่งเสริมให้มีการนำผลผลิตหรือวัตถุดิบมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การกระจายและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ นี้ ตามคำขวัญที่การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุงตั้งขึ้นไว้ว่า “ท่องเที่ยวพัทลุงกรีกกรีน เศรษฐกิจพัทลุงคึกคัก” อย่างเช่นจังหวัดพัทลุงมีคำขวัญประจำจังหวัดไว้ว่า “เมืองหนังโนรา อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ น้ำพุร้อน” นอกจากจะสร้างรายได้สู่ท้องถิ่นแล้วท้องถิ่นเองยังมี

โอกาสได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กับประชาชนในท้องถิ่นอื่นๆ ด้วย ซึ่งจะส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความแข็งแกร่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา ทางด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการมีรายได้ การพัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งจำเป็นในการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มากมายและมีสิ่งของที่เป็นของที่ระลึก ดังนั้น ในการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จะสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนกลยุทธ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว วางแผนรองรับการขยายตัวและส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคตของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกันตามปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยมีหลักแนวทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวคิดว่าด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วม

2. ขอบเขตทางด้านพื้นที่

ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะจุดที่นักท่องเที่ยวสนใจ คือ

2.1 น้ำตกโคนสะตอ และเทือกเขาบรรทัด ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

2.2 น้ำตกขนาดฟ้า น้ำตกแม่แดงและเงาะป่า ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

3. สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนในองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว คือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการด้านกิจกรรมและกระบวนการ ด้านการมีส่วนร่วม

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ของ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 45,274 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 400 คน

5. ขอบเขตทางด้านเวลา

ผู้วิจัยจะศึกษานับตั้งแต่ระหว่าง เดือน มีนาคม 2553 - กรกฎาคม 2553 รวมเป็นระยะเวลา 4 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ 1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ 2. องค์ประกอบด้านการจัดการ 3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ 4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบด้านพื้นที่ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับ ธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - system) ในพื้นที่ นั้นๆ จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่ กับธรรมชาติ (Nation – based tourism)

องค์ประกอบด้านการจัดการ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึง การอนุรักษ์ ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษและ ควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มี การจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มี กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของ แหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและ ปลุกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education- based tourism)

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or people participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตาม ตรวจสอบ ตลอดจนร่วม บำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิด ผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและ การได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในพื้นที่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass root) จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวม ไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมชุมชน (Community participation-based tourism)

ผู้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงประชากรในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง พัทลุง จังหวัดพัทลุง

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงผู้บริหาร นายอำเภอเมือง พัทลุง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพัทลุง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชัยบุรี กำนันตำบลชัยบุรี

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการ ทรัพยากรการท่องเที่ยว มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของระบบนิเวศธรรมชาติ ได้แก่ หิน ดิน อากาศ พืชพรรณและสัตว์ป่า และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของบุคคลกับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป
3. เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนกลยุทธ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. ประวัติศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวไทย
3. แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วมและการบริหารองค์การ
5. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. แผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว
7. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพัทลุง
8. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอป่าบอน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

สุโท เจริญสุข (2525) ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ

กูด (Good, 1973, p.399 อ้างถึงใน สุจิตา เผือกพิพัฒน์, 2546, หน้า 9) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง ความนึกคิด ความรู้สึกประทับใจ ความเชื่อ การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

วอฮ์ลเมน (Wahlmen, 1973) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็นภาวะของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์แล้วเกิดการเรียนรู้และผลกดันให้เกิดความคิด ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง

ไอส์เซค (Issak, 1981) ให้ความหมายความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออกทางคำพูดหรือ คำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับ ทั่วๆ ไป โดยปกติแล้วความคิดเห็นต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ ขณะที่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วๆ ไป มีความหมายที่กว้างกว่า

ศรีสมบูรณ์ แยมกลม (2538, หน้า 47 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ พิศสะอาด, 2548, หน้า 10) สรุปความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออกทางความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานของการแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกตั้ง หรือไม่ถูกตั้งก็ได้ อาจจะได้รับคำชมหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจ เปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้

เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542) สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อ ทศสนคติ การวินิจฉัย การพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจาก ทศสนคติและข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับ สถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูดหรือการ เขียนก็ได้

จากความหมายของความคิดเห็นพอสรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกซึ่ง ความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจาก ความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาทางใดทาง หนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูด ลักษณะท่าทาง หรือไม่แสดงออกเลยก็ได้ ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจ เปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา สภาพแวดล้อม

ประวัติด้านการท่องเที่ยวไทย

เกิดขึ้นโดยพระดำริของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ได้มีการส่งเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2467 ได้มีการจัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟขึ้น ทำหน้าที่รับรอง และ ให้ความสะดวก แก่ นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาประเทศไทย รวมทั้งการ โฆษณาเผยแพร่ประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักของ ชาวต่างประเทศ มีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรมรถไฟ เชียงสะพานนพวงศ์ ต่อมาได้ย้ายมาตั้งที่สถานีรถไฟ หัวลำโพง เมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงย้ายไปดำรงตำแหน่ง เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ และคมนาคม งานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้ย้ายไปอยู่ที่กระทรวง พาณิชย์ และคมนาคมด้วย แต่ยังคงทำงานร่วมกับกรมรถไฟ มีสำนักงานตั้งที่ถนนเจริญกรุง หน้า

ไปรษณีย์กลางการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เริ่มขึ้นอย่างชัดเจนใน พ.ศ. 2479 เมื่อ กระทรวงเศรษฐกิจ เสนอโครงการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศสยามต่อคณะรัฐมนตรี โดยเสนอแผน และวัตถุประสงค์ของการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3 ประการ คือ

1. งานโฆษณาชักชวนนักท่องเที่ยว
2. งานรับรองนักท่องเที่ยว
3. งานบำรุงสถานที่ท่องเที่ยวและที่พัก

ในการเสนอโครงการนี้ กระทรวงเศรษฐกิจได้เสนอให้จัดเป็นรูปของสมาคมการท่องเที่ยว คณะรัฐมนตรีประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2479 มีมติรับหลักการของการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ไม่รับหลักการในการจัดตั้งให้เป็นรูปสมาคม ได้มีมติแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ดำเนินงานโดยให้กระทรวงเศรษฐกิจ เป็นเจ้าของเรื่อง กระทรวงเศรษฐกิจ ได้มอบงานนี้ให้กรมพาณิชย์ เป็นผู้จัดทำเพราะกรมพาณิชย์มีแผนกส่งเสริมพาณิชย์ และท่องเที่ยวอยู่กระทรวงเศรษฐกิจ ได้ดำเนินการเรื่องนี้ต่อมาจนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น และสำนักงานถูกกระเบิด จึงเลิกกิจการไปชั่วคราว

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2492 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุงหน่วยงานท่องเที่ยวขึ้นใหม่ จึงได้มีมติให้กรมโฆษณา การยก ารโครงการปรับปรุงหน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ในการประชุม เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2492 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมโฆษณาการพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยว กรมโฆษณาการได้ทำความตกลงกับ กระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งในสมัยนั้นมีชื่อว่า กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ขอโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมมาอยู่กับกรมโฆษณาการ สำนักนายกรัฐมนตรี และให้เรียกส่วนงานนี้ว่า “สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว” ใช้งบประมาณของกรมโฆษณาการ เป็นงบประมาณค่าใช้จ่ายของสำนักงานนี้ ต่อมากรมโฆษณาการได้พิจารณาเห็นว่ากิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำลังตื่นตัวในประเทศไทยมาก จึงได้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีฐานะเทียบเท่ากอง เรียกว่า “สำนักงานท่องเที่ยว” โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2493 ใน พ.ศ. 2501 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไปพักรักษาตัวอยู่ ณ โรงพยาบาลวอลเตอร์รีด สหรัฐอเมริกา ได้ศึกษากิจการท่องเที่ยวด้วยความสนใจ และได้ดำริที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศอย่างจริงจัง ในปีต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2502 โดยตัด “สำนักงานท่องเที่ยว” ออก แล้วจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระ เรียกว่า “องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” มีชื่อย่อว่า “อ.ส.ท.” โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 ในระยะแรกสถานที่ทำการขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทยได้อาศัย อาคารของกรมประชาสัมพันธ์เป็นสำนักงาน ต่อมาได้ย้ายมาเปิดดำเนินงาน ณ สำนักงานถนนศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2503 ได้ประกอบพิธีเปิด “องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2503 องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2502 นั้น มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางรวดเร็ว จำเป็นต้องปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของ อ.ส.ท. ให้มีขอบเขตการปฏิบัติงานกว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในด้านการพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และ การส่งเสริมเผยแพร่ จึงได้มีการนำเสนอร่าง พระราชบัญญัติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจเกี่ยวกับ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ หน่วยงานการท่องเที่ยวของรัฐ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการพัฒนาส่งเสริมเผยแพร่ และ ดำเนินกิจการ เพื่อเป็นการริเริ่มให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวด้วย สภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่รัฐสภา ในการประชุมครั้งที่ 41 วันศุกร์ที่ 20 เมษายน 2522 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ แล้วปรากฏว่า ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ไม่ผ่านการพิจารณา ส่วนพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ผ่านการพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 96 ตอนที่ 72 วันที่ 4 พฤษภาคม 2522 จัดตั้ง “การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” ขึ้น มีชื่อย่อว่า “ททท.” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552, ออนไลน์)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development And Ecotourism)

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การปฏิบัติที่ดีที่สุดในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สิ่งที่ต้องมี การเลือกทำเลและการวางผัง การออกแบบ โครงสร้างพื้นฐานและองค์ประกอบ ระบบพลังงาน ระบบบำบัดของเสีย ระบบการดำเนินการของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับท้องถิ่นและระดับ ภูมิภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

แนวคิดด้านการท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความ สนุกสนาน เน้นเดินหรือเพื่อหาความรู้ องค์การการท่องเที่ยวของสหประชาชาติ (World Tourism Organization) กำหนดไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทาง โดยระยะทางมากกว่า 80 กิโลเมตร จากบ้าน เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักชนิดหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งนำรายได้จาก ประชาชนชาวไทย และชาวต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ แห่งชาติ (องค์การมหาชน) (SIPA) เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีการสื่อสารและ

สารสนเทศ (ICT) มาพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงได้ผลักดันโครงการนำร่องด้วยการสร้างพื้นฐานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กระตุ้นให้กลุ่มท่องเที่ยวร่วมกันบริการนักท่องเที่ยวผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งนับเป็นตัวอย่างของการใช้เทคโนโลยีซอฟต์แวร์ระดับสูงภายใต้ชื่อ

“Tourism e-Commerce” (Tourism Collaborative Commerce) หรือการพาณิชย์เชิงร่วมมือบนธุรกิจท่องเที่ยวขยายโอกาสทางการค้าที่ช่วยเพิ่มรายได้สู่หน่วยธุรกิจ

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นศัพท์บัญญัติที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นำมาใช้อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2551 โดยให้ความหมายตรงกับคำว่า Ecotourism ในภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัตินี้ได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติศัพท์ Ecotourism เป็นคำที่เกิดใหม่ในวงการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำคำ ๒ คำมารวมกัน ได้แก่ eco และ tourism คำว่า eco แปลตามรูปศัพท์ว่า บ้าน หรือที่อยู่อาศัย ส่วน tourism แปลว่า การท่องเที่ยว ecotourism จึงแปลว่า การท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนคำว่า นิเวศ ซึ่งเป็นคำภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย ก็แปลว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัยเช่นกัน (ดูพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน) ฉะนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นศัพท์บัญญัติที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสม นอกจากคำว่า ecotourism แล้ว ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง กันอีกหลายคำ ได้แก่ green tourism แปลว่า การท่องเที่ยวสีเขียว หมายถึง การท่องเที่ยวสถานที่ทางธรรมชาติ โดยสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ biotourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงชีวภาพ ซึ่งหมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ และ agrotourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นในด้านเกษตรกรรม เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพืชผลไร่ นา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร เพื่อขยายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอกกล่าวถึงคำนิยามที่นักวิชาการได้ให้ไว้ในที่ต่างๆ ดังนี้

1. องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การ การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ให้คำนิยามว่า “การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษา มีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มี

ความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของประชากร ในท้องถิ่น” (สุมาลี เทพสุวรรณ, 2544, หน้า 39)

2. ดร. ราล์ฟ บักลีย์ (Dr. Ralph Buckley) ศาสตราจารย์ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยกรีฟฟิท ประเทศออสเตรเลีย ให้คำนิยามสั้นๆ ว่า “การท่องเที่ยวที่อาศัยผลิตผลทางธรรมชาติ การจัดการที่ยั่งยืน และองค์ประกอบทาง การศึกษา ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดการอนุรักษ์” (Ralph, 1995, p.3)

3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้คำนิยามว่า “การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539, หน้า 10)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหมายและองค์ประกอบ

ในช่วงที่กระแสของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่หลายไปทั่วโลก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดทำแผนพัฒนาและอนุรักษ์การท่องเที่ยว โดยจะจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษา เรื่อง ecotourism ระยะเวลาแรกคณะทำงานมีมติใช้คำจำกัดความ ecotourism ในความหมายภาษาไทยว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” โดยมีความประสงค์ที่จะสื่อความหมายให้กับชาวไทยทุกระดับเข้าใจว่า รูปแบบการท่องเที่ยว ecotourism นับเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ในการรับรู้ของชาวไทย คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต่อมา ททท. ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวหรือรักษาระบบนิเวศ และขอให้ราชบัณฑิตยสถานกำหนดความหมาย ในที่สุดได้ความหมายของคำว่า ecotourism คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - system) ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature - based tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึง การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably managed tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental education-based tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or people participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass root) จนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมชุมชน (Community participation-based tourism)

หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไปความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจกลายเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศ (Eco-system) มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับความสนใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการพัฒนาอารยธรรมของมนุษย์ในการเอาชนะธรรมชาติ (ที่รวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ) หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ไว้ ลักษณะเฉพาะนี้จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ใช่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural tourism และ Historical tourism) แม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural tourism) จึงไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด

ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการการท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงมีบางส่วนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้หรือแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ อาจมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับท่องเที่ยวแบบอื่นๆ ได้

จากลักษณะดังกล่าว จึงมีส่วนที่ควรทำความเข้าใจ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยมซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลักและเน้นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกับการท่องเที่ยวแบบคณะใหญ่ (Mass tourism) เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของการท่องเที่ยว แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกันหรือมากกว่านักท่องเที่ยวคณะใหญ่หากปราศจากการจัดการที่ดีการจัดการกับการท่องเที่ยวคณะใหญ่ในทิศทางและภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดเป็น Mass tourism

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่ายๆ ราคาถูกมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่น้อย เพียงแต่มีการจัดการที่ดี มีการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์ที่เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแล้วการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอาจตอบสนองนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทุกระดับและมีรายได้สูงได้เช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงให้ความสำคัญในการให้การศึกษาและ สร้างจิตสำนึกมากกว่าให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้น จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการจากการศึกษากำหนดความหมายและนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ทำให้ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation tourism) ที่หมายถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่รักษาคุณภาพทั้งการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural-based tourism) และแหล่งวัฒนธรรม (Cultural-based tourism) อันจะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด

แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการจัดการแบบมีส่วนร่วมและการบริหารองค์กร

การจัดการ (Management) หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การอำนวยการและการควบคุม การจัดการแบ่งหน้าที่ออกได้เป็น 3 ประการ คือ

ประการแรกของการจัดการ คือ การวางแผน การจัดตั้งนโยบายของกลุ่ม วัตถุประสงค์ และโครงการสำหรับอนาคต

ประการที่สอง คือการจัดมอบหมายความรับผิดชอบเฉพาะอย่างให้กับแผนกต่างๆ และระดับต่างๆ ทั้งที่ผู้ทำงาน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ได้แก่ การควบคุมงานนั้น คือ การนำทางและเป็นผู้ชี้ทางให้เกิดความสะดวกในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน และโดยการควบคุมนี้ ผู้จัดการสามารถพบว่า ได้มีการทำอะไรบ้างเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และการมอบหมายงาน (สุชาติ ประชากุล, หน้า 4 - 6)

สมพงษ์ เกษมสิน (2514, หน้า 13-14) ในสังคมหนึ่งๆ มนุษย์ย่อมมีพฤติกรรมร่วมกันในอันที่จะกระทำการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสมาชิกในสังคมมากที่สุด มีการแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การปรับปรุงการบริหารของกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเป็นระเบียบมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการและข้อเรียกร้องต่างๆ ของประชาชน พยายามหาวิธีการ (means) ที่จะเป็นเครื่องมือในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ฉะนั้นการบริหารจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. การบริหารนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีพของมนุษย์และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก
2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์การต่างๆ ต้องขยายงานด้านการบริหารงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม
4. การบริหารเป็นวิธีการที่สำคัญในอันที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า
5. การบริหารจะช่วยให้ทราบถึงแนวโน้ม ทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต

6. การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในสังคม ฉะนั้น ความสำเร็จของการบริหาร จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมือง (Political socio - cultural factors environment) อยู่เป็นอันมาก

7. การบริหารมีลักษณะต้องใช้การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ และการวินิจฉัยสั่งการนี้เองที่เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหาร

8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าในครอบครัวหรือสำนักงานย่อมมีส่วนเกี่ยวกับการบริหารเสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีพอย่างฉลาด

9. การบริหารกับการเมืองเป็นสิ่งควบคู่ที่แยกกันไม่ออก ฉะนั้น การศึกษาจึงต้องคำนึงถึงสภาพทางการเมืองด้วย จึงกล่าวได้ว่าการบริหาร คือ การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยของการบริหารองค์การ

โดยทั่วไป การบริหารจะต้องมีปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการ หรือเรียกว่า ทรัพยากรการบริหาร (Administration resources) ได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materia) และการจัดการ (Management) หรือเรียกสั้นๆ ว่า “4 เอ็ม” ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ประการนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะว่าการบริหารทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตามจำเป็นต้องอาศัยคน เงิน วัสดุ และการจัดการเป็นองค์ประกอบที่จะขาดเสียมิได้แต่สำหรับในปัจจุบัน ได้มีผู้พิจารณาขยายขอบเขตของปัจจัยการบริหารกว้างออกไปอีก เช่น กรีนวูด (Greenwood, 1965, pp.74-75) ได้เสนอความเห็นที่ ปัจจัยในการบริหารไม่ได้มีเพียง 4 อย่างเท่านั้น แต่อย่างน้อยควรมี 7 อย่าง ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อำนาจหน้าที่ เวลา กำลังใจในการทำงานและความสะดวกต่างๆ เป็นการแน่นอนที่ว่า ในการบริหารงานจะต้องมีปัจจัยทั้ง 4 เอ็ม เป็นส่วนประกอบสำคัญ ทั้งนี้เพราะการที่จะดำเนินการให้สำเร็จตามนโยบาย ตามแผน หรือโครงการก็ต้องอาศัยกำลังคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่ดี โดยนำปัจจัยเหล่านี้มาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม เพราะจะเห็นได้ว่า แม้องค์การหรือบริษัทหรือส่วนราชการต่างๆ จะมีขนาดและปัจจัยต่างๆ เท่าๆ กัน แต่ผลงานที่ได้ออกมาไม่เท่ากัน จึงพอสรุปได้ว่าปัญหานั้นจะขึ้นอยู่กับหัวใจของการบริหารมิได้อยู่ที่ปริมาณมากน้อยของปัจจัยการบริหารแต่เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการ ภาวะความเป็นผู้นำ สภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่จะทำให้เกิดผลงานที่ดีทั้งปริมาณและคุณภาพ อมร รัชศาสตร์ และชาติยา กรรณสูต (2515, หน้า 289) การบริหารงานใดๆ ก็ตามที่จะได้ผลงานออกมา (Output) ก็จำเป็นจะต้องมีปัจจัย 3 อย่างที่ใส่เข้าไปก่อน (Input) คือ คน เงิน และวัสดุ และกระบวนการในการให้ Input factors ต่างๆ ผสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดี ผลงานจะออกมาดีมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบการบริหาร

ในการบริหารงานเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือนโยบายที่วางไว้นั้น นอกจากจะต้องมีปัจจัยในการบริหารดังได้กล่าวมาแล้ว ยังจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ มาเป็นส่วนสำคัญในการจัดการอีกด้วย ฟาโยล์ (Fayol, 1949 อ้างถึงในมัจฉาน สุวรรณเรือง, 2536, หน้า 53 - 56) ได้พูดถึงองค์ประกอบในการบริหารว่า ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) คือ การคาดการณ์ล่วงหน้าต่อสิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อการทำงาน และต้องมีแนวทางในการปฏิบัติไว้เพื่อใช้ได้ในอนาคต
2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดโครงสร้างของงานต่างๆ ขึ้น รวมทั้งกำหนดหน้าที่ไว้ด้วย เพื่อให้คนงานสามารถปฏิบัติงานในแนวทางที่เหมาะสม
3. การบังคับบัญชา (Commanding) คือ การที่ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งการให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม มีการลงโทษผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ เมื่อท่านหย่อนสมรรถภาพเพื่อให้มีการปรับปรุงงานภายในองค์การ ให้มีลักษณะที่เหมาะสมไม่เกิดการขัดแย้งเพื่อมุ่งไปสู่จุดหมายหรือวัตถุประสงค์อันเดียวกัน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน
5. การควบคุม (Controlling) คือ การกำกับดูแลให้การปฏิบัติการต่างๆ ที่ได้ กระทำไปนั้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ตั้งแต่ต้นไม่เกิดการผิดพลาด

ในองค์การทั่วไป หลักการและวิธีการบริหารมีอยู่หลายแบบ ทว่าส่วนใหญ่จะมีรากฐานมาจากทฤษฎีองค์การตามแนวความคิดของ ฟาโยล์ (Fayol, 1949 อ้างถึงในมัจฉาน สุวรรณเรือง, 2536) หรืออาจเรียกว่าเป็นหลักของการบริหารทั่วไป (General principle of management) ซึ่งมีทั้งหมด 14 ประการ คือ

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work) เป็นการทำงานตามความชำนาญเฉพาะอย่าง หรือตามความสามารถของแต่ละบุคคลหรือตามความสามารถของกลุ่มคนเพื่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. อำนาจหน้าที่ (Authority) เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญในการสั่งงาน การบังคับบัญชาลูกน้อง อำนาจหน้าที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบด้วยเสมอ ดังการกล่าวที่ว่า “Where Authority is Exercise Responsibility Arises” หรือ อำนาจหน้าที่ควรมีเท่ากับความรับผิดชอบ (Authority Should be Equal to Responsibility)

3. ระเบียบวินัย (Discipline) การทำงานต้องเป็นไปอย่างมีระเบียบต้องมีข้อตกลง หรือกำหนดให้ชัดเจนได้ว่า สิ่งใดที่ผู้ปฏิบัติงานควรประพฤติหรืองดเว้นการประพฤติ ซึ่งจะต้อง ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือข้อตกลง มีระเบียบวินัยที่ดี หรือการที่จะรักษาวินัยให้มีผลได้นั้นต้อง ขึ้นอยู่กับความยุติธรรมโดยมีคนส่วนใหญ่ยอมรับ การที่มีผู้บังคับบัญชาที่ดี และจะต้องเป็นผู้ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเป็นธรรมในการรักษาระเบียบวินัย การตัดสินใจพิพาทรวมทั้งการ ลงโทษ

4. มีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) โดยผู้ปฏิบัติงานต้องทราบ ว่า ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจและเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงที่จะรับคำสั่งหรือเป็นที่ปรึกษาการแก้ปัญหา และ ถือว่าผู้ปฏิบัติงานควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว เพื่อจะได้ไม่เกิดความสับสนต่อ การทำงานซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างแผนกงานต่างๆ หรือระหว่างบุคคลที่ทำงาน ร่วมกันด้วย

5. มีเอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction) ด้านกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มงาน จะต้องมีเป้าหมายหรือจุดร่วมอันเดียวกัน ต้องสอดคล้องสอดคล้องตามแผนงานร่วมกัน การ สั่งงาน วินิจฉัยสั่งการต้องไม่ซ้ำซ้อนหรือมีการก้าวถ่างกัน อันอาจทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ได้

6. การไม่ถือประโยชน์ส่วนตัวเหนือประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of individual to general interest) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงแต่ผลประโยชน์ที่เป็นเป้าหมายขององค์การก่อน ถือ ผลประโยชน์ขององค์การนั้นจะต้องอยู่เหนือสิ่งอื่นใด

7. ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration of personnel) การทำงานนั้นย่อมต้องมี ค่าตอบแทน เป็นผลตอบแทนนั้นก็ต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม อย่างเช่น ค่าครองชีพ ความสามารถแต่ละบุคคล รวมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจขององค์การเพื่อให้เกิดความพอใจทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งฝ่ายลูกจ้างและฝ่ายนายจ้าง

8. การรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization) การนำงานใดที่มีลักษณะการ บริหารเหมือนกันมาขึ้นไว้กับศูนย์กลางเดียวกัน แต่ยังคงกระจายอำนาจบ้างเพื่อให้ส่วนบริหารได้ ควบคุมหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การได้อย่างพอสมควร

9. ในสายการบังคับบัญชา (Secular chain) โดยมีสายการบังคับบัญชาจากระดับสูงลงมา ระดับต่ำ ซึ่งจะเป็นผลต่อเอกภาพของการบังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งการต่อ เจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ลงมาจนถึงระดับต่ำสุดได้

10. การออกคำสั่ง (Order) เป็นการจัดระเบียบตัวบุคคลหรือสิ่งของในการทำงานทำงาน ในองค์การ ผู้บริหารจะต้องกำหนดลักษณะขอบเขตของงาน จัดผังขององค์การ (Organization

chart) ไว้ การออกคำสั่งที่ชัดเจนเป็นเรื่องๆ ไป เน้นระเบียบข้อบังคับสำหรับบุคคล และที่
เกี่ยวข้องกับสิ่งของหรือวัตถุเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันบังเกิดความเป็นระเบียบ ระบบ

11. ความเสมอภาค (Equity) ผู้บริหารนั้นต้องมีความเป็นธรรมที่ปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับ
บัญชาอย่างยุติธรรม โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชังหรืออคติ

12. ความมั่นคงต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน (Stability of tenure) ผู้ทำงานจะต้องได้มี
หลักประกันหรือค้ำประกันสัญญาว่าจะไม่ถูกออกจากงานเสียก่อนครบการทดลองปฏิบัติงานเพื่อเป็น
การให้โอกาสศึกษางานเสียก่อน รวมตลอดถึงการที่จะไม่ถูกปรับเปลี่ยนหน้าที่บ่อยจนเกินไป

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) นำความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เข้ามาเพื่อปรับปรุงการบริหารให้
ทันสมัย ก้าวหน้าอยู่เสมอ และผู้บังคับบัญชาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชา ได้แสดง
ความคิดเห็นและเสนอแนะข้อบกพร่องที่มีอยู่ในองค์การ เพื่อปรับปรุงการทำงานให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

14. ความสามัคคี (Esprit de corps or harmony) ทุกๆ คนในองค์การต้องยึดหลักความ
สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมแรงร่วมใจทุ่มเทต่อการทำงานหรือเน้นการทำงานเป็นทีม
(Teamwork)

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

อุตสาหกรรมบริการเป็นรากฐานอุตสาหกรรมอื่นๆ หลายอันและก่อมลภาวะน้อยที่สุด
และเป็นเรื่องของมนุษย์ต่อมนุษย์ จึงจำเป็นต้องพูดถึงคนและการพัฒนา ในแผนฯ จะพัฒนาโดยยึด
“คน” เป็น ตัวตั้ง และในแผน 8 เน้นเศรษฐกิจชุมชน เมื่อมาผสมผสานกับแผน 9 ก็จะนำไปสู่ “การ
พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน”

นักบริหารที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ไม่จำเป็นต้องเอารายได้เป็นตัวตั้ง
แต่เป็นการใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดคานงัดในทุกระบบสังคมในสังคมใหญ่ เศรษฐกิจก็เป็น
ส่วนหนึ่งของสังคม “พาร์สัน” บอกว่าระบบสังคมใหญ่ จะประกอบด้วย สังคม ศาสนา เศรษฐกิจ
และการเมือง ฯลฯ การท่องเที่ยวจะใช้สัมฤทธิ์ผลทางสังคมเป็นตัววัด

การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องเท่ากันในทุกจังหวัด เช่น จะพัฒนาพัทลุงให้เหมือน
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คือ เป็นศูนย์กลางความเจริญ คงจะทำได้ แต่ควรจะเป็นเมือง
ศูนย์กลางวัฒนธรรมมากกว่าการพัฒนาคนจะต้องมีประสบการณ์ทางสังคม การท่องเที่ยวจะช่วยให้
คนเกิดประสบการณ์ทางสังคม และใช้หลักพุทธศาสนาวินิโยทระห์เพื่อให้เกิดค่านิยม ทัศนคติ
จริยธรรม คุณธรรมที่ดี สร้างความเป็นผู้นำ ผู้นำจะมีลักษณะ 4 แบบ (จุฬา เทียนไทย, 2550)

1. ผู้นำที่ทำงานแล้วสามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัวมาทำงานได้
2. ผู้นำที่มุ่งความสำเร็จ
3. ผู้นำที่เฉลียวฉลาด
4. ผู้นำที่มีความสามารถเฉพาะในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี

ผู้นำที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะไปเชื่อสิ่งที่มองไม่เห็น การพัฒนาคนจะต้องเป็นคนดี และคนเก่ง ผู้นำแบบที่ 1 จะเป็นผู้ที่สามารถทำงานได้ดี ที่จะประสานผู้นำแบบ 2 - 4 มาทำงานร่วมกัน

การท่องเที่ยวเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน 3 กลุ่ม ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นเอกภาพร่วมกัน

1. นักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มคนที่สำคัญ ดังนั้นการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงการตลาด คือ
 - 1.1 ขายในสิ่งที่คนพอใจ
 - 1.2 การเข้าถึงสินค้าที่ง่าย รวดเร็ว
 ในประเทศไทยมีนักท่องเที่ยว 2 กลุ่ม คือ
 - 1) นักท่องเที่ยวขาเข้า คือ ญี่ปุ่น มาเลเซีย ยุโรป และจีน
 - 2) นักท่องเที่ยวคนไทย

ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ท.ท.ท. จะเข้าไปมีส่วนบริการน้อยที่สุด ท.ท.ท. จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน และปล่อยให้พื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนมาดำเนินการ เช่น อบต. นักธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยว การทำงานในพื้นที่ควรจะต้องประมวลแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 2.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
 - 2.2 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งเป็น
 - 2.2.1 ทางประวัติศาสตร์
 - 2.2.2 ทางอื่น เช่น จ.ยะลา ขายความเป็นผิงเมืองที่ดีที่สุด สะอาดที่สุด อ. ชลุม

ขายความสะอาดของพื้นที่

3. ธุรกิจการท่องเที่ยวมี 7 ประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันแล้วแต่ศักยภาพของพื้นที่ ในการท่องเที่ยวมีภาคแรงงานตรงประมาณ 1 ล้านคน และภาคอื่นๆ เรายังไม่ได้คิด นโยบายรัฐจะให้การท่องเที่ยวเพิ่ม GDP 1% คือ 50,000 ล้านบาท

WTO คาดว่ามีการท่องเที่ยวของคนทั่วโลก 659 ล้านคน และมีกระแสเติบโตขึ้น เราต้องพยายามสร้างความเป็นศูนย์กลางอินโดจีน เพื่อรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ให้มากที่สุด คือ หากคนมาอินโดจีน ต้องมีประเทศไทยด้วย

แนวโน้มนักท่องเที่ยวจะมุ่งมอง 3 S คือ sea, sun, sand คงไม่พอ ยังต้องคำนึงเรื่องอื่น เช่น นักท่องเที่ยวเยอรมัน จะมองเรื่องสิ่งแวดล้อม กฎหมายโสเภณีเด็ก การนำอาหารไปในอุทยาน โรงแรมที่จะมามีระบบน้ำเสียใหม่ ใช้หลอดประหยัดไฟใหม่ มี ISO ใหม่ เป็นต้น ซึ่งเป็นความพึงพอใจของกลุ่มคนบางกลุ่มที่จะซื้อการท่องเที่ยว ความพึงพอใจนี้จะเป็นความพึงพอใจของผู้ให้บริการด้วย นอกจากนั้นแนวโน้มนักท่องเที่ยวเริ่มปรับเปลี่ยนไปสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม ฯลฯ เราจึงต้องปรับการท่องเที่ยวไปตามกระแสที่เกิดขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

นักท่องเที่ยวที่เราตั้งเป้าไว้ประมาณ 10 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณ 5 ล้านคน จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ระดับอายุไม่มาก เงินไม่มาก เป็นนักท่องเที่ยวที่เริ่มต้นการท่องเที่ยวและจะเดินทางมาซ้ำเมื่อเขาอายุมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้เราต้องคิดว่าเราจะหารายได้เพิ่มขึ้นในนักท่องเที่ยวเดิมจะทำได้หรือไม่ สิ่งที่ต้องมองเห็นคือ การพักยาวนานขึ้นที่จะต้องใช้กลยุทธ์มากขึ้น เพื่อจะดึงนักท่องเที่ยวให้พักอยู่ระยะยาวขึ้น รายได้จากค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวก็จะเพิ่มตามมา รายได้ภาคท่องเที่ยวทั้งหมดในภาพรวมก็จะสูงขึ้นตามมา

การท่องเที่ยวในด้านการตลาด จำเป็นต้องมอง สิ่งที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ และต้องสร้างความเชื่อมั่นอาชีพในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นพรแสวง “ไม่ใช่” “พรสวรรค์” ปัญหาที่สำคัญของการท่องเที่ยวคือ เกี่ยวกับ Power คือเป็นเรื่องผลประโยชน์ในพื้นที่ กระแสการท่องเที่ยวใหม่อีกกระแสคือ Blue and Green เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เช่น ไปทานอาหารสมุนไพร การนวดตัว นวดฝ่าเท้า การนวดรักษาโรค ซึ่งได้รับผลสำเร็จมากในระยะนี้

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเปรียบเหมือนร่างกายมนุษย์ที่ทุกส่วนในร่างกายต้องทำงานร่วมกันอย่างครบถ้วน และเป็นไปอย่างถูกต้อง เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ของแผนฯ คือการใช้คน การรู้ทันโลก และไม่หยุดนิ่ง การพัฒนาแบบยั่งยืน จะไม่ปฏิเสธการพัฒนา แต่จะยับยั้งการพัฒนาให้เหมาะสม และสามารถรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ด้วย ในอีกด้านหนึ่งจะต้องมอบในแง่ของความจำเป็นในพื้นที่ เช่น จะพัฒนาแหล่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ต้องดูว่าชาวบ้านใช้แหล่งนี้บริโภคมากน้อยเพียงไร ประชาชนพร้อมหรือไม่ หัวใจการพัฒนาแบบยั่งยืนอีกประการ คือ ต้องคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ เรามีความพร้อมไหม คนในท้องถิ่นใหม่ สิ่งสำคัญคือจะต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีบูรณาการเป็นหนึ่งเดียว คิดเหมือนกันได้โดยใช้ “ระบบข้อมูล” เป็นหลัก ผ่านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารและการเรียน การอบรม เป็นเครื่องมือในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

วิสัยทัศน์ของ ท.ท.ท. ปี 2555 ในที่สุดเราจะไปสู่ “มาตรฐานโลก” ภายใต้เอกลักษณ์ไทย โดยไม่ให้ลักษณะความเป็นมาตรฐานโลกมาเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทย ในยุคการค้านเสรี เราจะต้องสร้าง

คนและธุรกิจเราให้เข้มแข็งเพื่อต่อสู้ในยุคต่อไป การท่องเที่ยวก็จำเป็นจะต้องสร้างความเข้มแข็งเพื่อก้าวไปสู่การค้าเสรี เพราะการแข่งขันจะสูงขึ้น ดังนั้นการสร้างความเป็นมาตรฐานสากลของการท่องเที่ยว จึงเป็นเรื่องสำคัญ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2532)

1. แหล่งท่องเที่ยวสวยงาม
2. ชำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทย
3. สิ่งแวดล้อมต้องปลอดภัย
4. มีความปลอดภัย
5. มาตรฐานทางการบริการ

มาตรฐานเหล่านี้กำลังจะใช้กับแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง รวมไปถึงโรงแรม ร้านอาหาร เช่น มาตรฐาน Green leaf (ใบไม้สีเขียว) สำหรับโรงแรม ร้านอาหาร มีมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น การท่องเที่ยวจะมีประสิทธิภาพ ต้องคิดเป็น ทำเป็น ใช้เป็น

- คิดเป็น ใครคือผู้ร่วมคิดกับท่าน ร่วมคิดทุกฝ่าย
- ทำเป็น คือจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร มีการวางแผน ตรวจสอบประเมินผล

สอดคล้องวัตถุประสงค์ บริหารพัฒนา

- ใช้เป็น คือ ใช้การพัฒนาอย่างยั่งยืนมาใช้ เกิดประโยชน์สูงสุด ผลเสียน้อยที่สุด

และคนรุ่นหลังได้ประโยชน์

การเรียนรู้จริงในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย เพื่อริเริ่มได้ทันที รวดเร็ว แต่ต้องรอบคอบ เพราะการท่องเที่ยวจะกระทบกับสังคม สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เช่น Homestay อาจเกิดปัญหาความไม่รู้จริงในการจัดการที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านยาเสพติด/เพศสัมพันธ์ ดังนั้น Homestay ฟังต้องระมัดระวัง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจะต้องพูดถึง “ความรับผิดชอบ” ด้วยทั้งความภาคภูมิใจหากเกิดผลดี และรับผิดชอบต่อผลเสียที่เกิดขึ้นด้วย การท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงทุกสิ่งทุกอย่างให้รอบคอบ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประสบความสำเร็จ อาทิ เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงจังหวัดกระบี่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โฮมสเตย์ชุมชนหมู่บ้านคลองเรือ พะโต๊ะ จังหวัดชุมพร แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชิงจังหวัดกระบี่ (ชนิษฐา พอนอ่วม, สาทิส สุขส่องศรี, 2543)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความหมายว่า การท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ดังนั้น เมื่อรวมเป็นคำว่า ecotourism จึงมีความหมายว่า การท่องเที่ยว ที่ที่เน้น ในด้าน สิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่ของ

สิ่งมีชีวิตต่างๆ รวมทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์ เป็นการเดินทางไป ยังแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมอย่าง มีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวน หรือสร้างความเสียหาย ให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นการเดินทาง โดยมีวัตถุประสงค์ เพียงเพื่อ การชื่นชม ศึกษา และเรียนรู้ ด้ยธรรมชาติ เช่น ทักษะภาพ พืชพันธุ์ และสัตว์ป่า ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ของท้องถิ่นที่ไปเยือนนั้น เป็นการสร้าง โอกาสทางธุรกิจ ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง (ขนิษฐา พอนอ่วม, สาทิส สุขผ่องศรี, 2543)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ ใช้อย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยาวนาน และมีการกระจายผล ประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการร่วมมือกัน อย่างใกล้ชิด ระหว่างผู้ ที่เกี่ยวข้องหรือ มีส่วน ได้ส่วนเสีย ดังนั้นเมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้ กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงมีจุดเน้นดังนี้ (ขนิษฐา พอนอ่วม, สาทิส สุขผ่องศรี, 2543)

1. จะต้อง ช่วยกัน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ให้สามารถใช้ ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนและยาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลาน
2. ลดปริมาณการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างฟุ่มเฟือย และ สิ้น เผลือง และลดปริมาณของเสียที่ปล่อยไปเป็นอันตรายต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. เปิดโอกาสให้คนในชุมชน ได้มีโอกาสในการจัดการและการรับผิดชอบร่วมกัน เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นตลอดจนการบริการการท่องเที่ยวและการ ได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากร
4. มีการประชุม และปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียกับ ทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น หน่วยงานหรือองค์กรเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และคนในชุมชน เพื่อการวางแผนเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม
5. มีการเผยแพร่แนวคิด การวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน ออกไปให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้าง ขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นประกอบด้วย 4 ประการหลักดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว ต่างๆ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ อุทยานแห่งชาติประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ยังคงความเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเป็นต้น
2. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นนักเดินทางที่แสวงหาความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง เพื่อการเรียนรู้และชื่นชมธรรมชาติ โดยไม่ทำลายหรือ สร้าง ความเสื่อมโทรมให้กับแหล่งท่องเที่ยว

3. การตลาด เป็นการส่งเสริม เผยแพร่ความรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน อย่างถูกต้อง ให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจ เป็นทางเลือกใน การช่วยตัดสินใจ การท่องเที่ยว อย่างเหมาะสมกับบุคลิก และความสนใจ สามารถยอมรับกฎและกติกา ในการปฏิบัติในรูปแบบ ของการท่องเที่ยว เชนิเวศได้ก่อให้เกิดการสร้างนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

4. การบริการ เป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของข้อมูล และข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดจนวิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณี ของท้องถิ่นเป็นกิจกรรม ที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิด และชื่นชมกับธรรมชาติมากขึ้น กิจกรรมจะไม่ก่อให้เกิดการเบียดเบียน ธรรมชาติ และทรัพยากร โดยส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรม ที่ทำลาย และผจญภัย ตลอดจนการบำเพ็ญ ประโยชน์ เพื่อส่วนรวม และการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น กิจกรรมปลูก ป่าในโครงการต่างๆ เป็นต้น กิจกรรมมัก จะสอดคล้อง กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในแต่ละท้องถิ่น เช่น ในจังหวัด กระบี่ จะเน้นกิจกรรมทางด้าน ทะเล เช่น ดำน้ำชมปะการัง การปีนผา เพื่อชมทัศนียภาพรอบๆ เมืองกระบี่ พายเรือคายัค ไปตามเกาะแก่งต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีกิจกรรม ทางด้าน การเรียนรู้ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เช่น การเดินป่า การถ่ายภาพ และการดูนก เป็นต้น นอกจากนี้ ก็ยังมีกิจกรรมประเภทเสริมการออกกำลังกาย ไปพร้อมกับ การได้ชื่นชมธรรมชาติเช่นการปั่นจักรยานการพายเรือคายัคหรือเรือแคนู

แผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

เพื่อให้นโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติสัมฤทธิ์ผล จึงต้องมีแผนปฏิบัติการภายใต้วาระแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งมีกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554), 2550)

1. กลยุทธ์การบริหารแผนฯ และปรับโครงสร้าง
2. กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการบริหารการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่น
3. กลยุทธ์การท่องเที่ยวยั่งยืน
4. กลยุทธ์พัฒนาระบบสารสนเทศ และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
5. กลยุทธ์สนับสนุนการประชุมและนิทรรศการนานาชาติ
6. กลยุทธ์พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
7. กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพและจัดทำมาตรฐานแห่งชาติ
8. กลยุทธ์การท่องเที่ยวเพื่อสังคมปัญญา
9. กลยุทธ์ส่งเสริมและขยายบริการด้านการท่องเที่ยว

10. กลยุทธ์พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก

1. กลยุทธ์การบริหารแผนฯ และปรับโครงสร้าง

เพื่อให้มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เกิดผลประโยชน์และสวัสดิการสูงสุดแก่คนไทย และมีความเป็นธรรมสำหรับผู้ประกอบการ ทุกขนาด ภายใต้วาระแห่งชาติ "การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน" มีมาตรการดังต่อไปนี้

(1) วัดผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ที่มาจกการท่องเที่ยว

(2) พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดเขตท่องเที่ยว (Tourism zone) และให้องค์กรท้องถิ่นพัฒนาและกำกับแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน กำหนดและแจกแจงอำนาจและหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และให้อำนาจองค์กรที่ประสานงานและติดตามปัญหาการท่องเที่ยว กำหนดค่าธรรมเนียมท่องเที่ยวประเภทต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมขึ้นเกาะ ค่าธรรมเนียมเข้าเขต พัฒนาอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว สิทธิการพัฒนาที่โอนได้ (Transferable development right) แลกเปลี่ยนที่ดินเพื่อการ ใช้ประโยชน์ จัดทำแผนกายภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับประเทศ ซึ่งเป็นการประสานแผนลงทุนด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด เป็นแผนที่ประชาชนมีส่วนร่วม และอยู่บนพื้นฐานของความรู้เชิงลึกซึ่งเกี่ยวกับความเป็นมาและศักยภาพของท้องถิ่น

(3) จัดงบประมาณเฉพาะเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีวงเงินงบประมาณไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 ของรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินการตามแผนดังกล่าว และให้มีแผนงานด้านการท่องเที่ยวในงบประมาณ ซึ่งประมาณกึ่งหนึ่งของงบประมาณนี้จะกระจายรายได้ ไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น

(4) จัดตั้งสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (สกอ.พสท.) ภายใต้คณะกรรมการอำนวยการ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (กอ.พสท.) เพื่อแก้ไขอุปสรรคในการจัดการ สะสางปัญหาการท่องเที่ยว และประสานงานกับกระทรวงต่างๆ และองค์กรปกครองท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวในลักษณะของทางด่วนท่องเที่ยว (Tourism Fast Track) ให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืน

(5) ร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การท่องเที่ยว ซึ่งจะกำหนดบทบาทหน่วยงานราชการต่างๆ ที่ชัดเจน รวมทั้งข้อเสนอที่ (1)-(4) (5) ร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การท่องเที่ยว ซึ่งจะกำหนดบทบาทหน่วยงานราชการต่างๆ ที่ชัดเจนรวมทั้งข้อเสนอที่ (1) - (4)

(6) ปรับปรุงกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น พ.ร.บ. โรงแรม พ.ร.บ. ธุรกิจท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นต้น ให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงด้านภาวะเศรษฐกิจ สังคม

การเมืองและการพัฒนาเทคโนโลยี และให้เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการชี้นำจัดการ การท่องเที่ยวและเป็นมรดกเทศกท้องถิ่น

(7) จัดตั้งสมาชิกองค์กรบริหารการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีภารกิจสำคัญด้านการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารการท่องเที่ยวระดับจังหวัดและท้องถิ่น

2. กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการบริหารการท่องเที่ยวส่วนท้องถิ่น

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) การกระจายอำนาจการคลังและการบริหารส่วนท้องถิ่น จะเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาศักยภาพการปกครองท้องถิ่นในระยะยาว ซึ่งทำให้อำนาจหน้าที่ของการดูแลแหล่งท่องเที่ยว เป็นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ในการ วางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสามารถอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวไว้ได้ในระยะยาว ในเวลาเดียวกัน ในปัจจุบันประเทศไทยมี อบจ. 75 แห่ง และมี อบต. ทั้งสิ้น 6,746 แห่ง มาตรการภายใต้กลยุทธ์มีดังต่อไปนี้

- (1) เตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวให้แก่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ ในส่วนการปกครองท้องถิ่น
- (2) จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัดเพื่อให้เกิด Tourism Fast Track ระดับจังหวัด
- (3) จัดทำแผนนำร่องด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับท้องถิ่น
- (4) สนับสนุนและให้รางวัลท่องเที่ยวท้องถิ่นดีเด่น
- (5) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและศูนย์ข้อมูลทางวิชาการให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น

3. กลยุทธ์การท่องเที่ยวยั่งยืน

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวในแหล่งสำคัญ ๆ หลายแหล่ง เช่น เกาะสมุย เกาะช้าง ได้พัฒนาไปเกินกว่ากำลังการรองรับ ในพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลายประเภทก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการ ที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจะต้องมีการควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวสำหรับจังหวัดที่ต้องการกลยุทธ์เชิงรุก ด้านกายภาพเพื่อขยายสาธารณูปโภค ได้แก่

- อันดับ 1 ภาคกลาง

อยุธยา กาญจนบุรี เพชรบุรี ภาคเหนือ
แม่ฮ่องสอน พิชญ์โลก เพชรบูรณ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา อุบลราชธานี ภาคใต้ ตรัง พังงา
- อันดับ 2 ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร ประจวบคีรีขันธ์
ภาคตะวันออก	ชลบุรี ระยอง
ภาคเหนือ	เชียงใหม่ เชียงราย สุโขทัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	หนองคาย
ภาคใต้	ภูเก็ต สงขลา สุราษฎร์ธานี
- อันดับ 3 ภาคเหนือ	ตาก

นอกจากนี้ควรมีการขยายสาธารณูปโภคให้เหมาะสม สำหรับเกาะท่องเที่ยวต่างๆ ได้แก่ เกาะ สมุย เกาะช้าง เกาะพีพี

มาตรการภายใต้กลยุทธ์นี้ ได้แก่

(1) เร่งรัดการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและลดมลภาวะ โดยการใช้ภาษีและเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ประเภทต่างๆ รวมทั้งสิทธิที่โอนได้ (Transferable development right) ซึ่งสามารถให้รัฐชดเชยผู้สูญเสียประโยชน์เชิงพาณิชย์ในการอนุรักษ์หรือในการควบคุม การใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยใช้มาตรการนี้แลกเปลี่ยนพื้นที่ออกชนให้เป็นพื้นที่สาธารณะในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และการเพิ่ม พื้นที่สีเขียว ปรับปรุงภูมิทัศน์

(2) ประกาศนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้พื้นที่บริการในเขตอุทยานชาติ ประชาสัมพันธ์ แผนบริการ กฎระเบียบ ช่วงเวลาบริการ อัตราบริการให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน จัดทำแผนจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับเขตบริการและนันทนาการในเขตอนุรักษ์ให้ชัดเจน ทั้งใน ด้านพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต กิจกรรมที่อนุญาตหลักเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินกิจกรรม ดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามแผนให้เข้มงวด และสร้าง ตัวอย่างที่ดีในโครงการนำร่อง

(3) ประกาศนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้พื้นที่บริการในเขตอุทยานแห่งชาติ ประชาสัมพันธ์แผนบริการ กฎระเบียบ ช่วงเวลาการให้บริการ อัตราค่าบริการ ให้เป็นที่ทราบทั่วกัน

(4) ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั่วประเทศอย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

(5) กำหนดเขตพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดและให้มีพื้นที่สีเขียว และพื้นที่เปิดโล่งสำหรับประชาชนทั่วไปให้มากขึ้นในทุกเขต

(6) ในขณะที่เขตท่องเที่ยว (Tourism zone) ตามร่างพ.ร.บ.การท่องเที่ยวไทยยังไม่ประกาศใช้ให้ประกาศเขตพื้นที่ควบคุมมลพิษ และสิ่งแวดล้อมในเขตชายทะเลที่กำลังขยายตัวอย่างไร้ทิศทางและที่ยังไม่มีสาธารณูปโภคมารองรับ

(7) ประกาศใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานเพื่อปกป้องระบบนิเวศสำหรับธุรกิจท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(8) การขยายกำลังรองรับสาธารณูปโภคเพิ่มเติมจากความต้องการเดิมของท้องถิ่น โดยเฉพาะการกำจัดขยะและน้ำเสียเพื่อให้สอดคล้อง กับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว

(9) ให้ความรู้นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับการปฏิบัติในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ถูกวิธี รวมถึงสนับสนุนให้มี ส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณีของชาติ โดยสร้างเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังกระจายอยู่ทั่วประเทศ

(10) จัดทำศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวบรวมข้อมูลวิชาการ งานศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่หน่วยงาน หรือนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อง่ายต่อการสืบค้น เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาและการจัดการเพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสม ตามหลักวิชาการ

(11) จัดทำทำเนียบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อรวบรวมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวที่ดำเนินกิจกรรมนั้นๆ พร้อมทั้ง รายละเอียดอื่นๆ ได้แก่ โครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง ลักษณะเด่น และสภาพปัญหาที่มีในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อวัตถุประสงค์ด้านจัดทำเป็นฐานข้อมูลการพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ทั่วประเทศ

(12) จัดตั้งระบบติดตามสภาพทรัพยากรท่องเที่ยวที่ ททท. ได้ริเริ่มไว้แล้วให้สมบูรณ์ เพื่อให้สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่วิกฤติ มายัง สกอ.พสท. และให้มีกลุ่มอนุรักษ์ในท้องถิ่นเป็นเครือข่ายเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อมวลชน เพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคมให้มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากร ท่องเที่ยวของชาติ

4. กลยุทธ์พัฒนาระบบสารสนเทศ และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

โลกในยุค IT เป็นโลกที่สารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นจักรกลที่จะสร้างความแตกต่างของสินค้าในความคิดของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคที่ใช้ระบบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนการพัฒนาสารสนเทศและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่จะเอื้ออำนาจกับการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

- เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สมบูรณ์ (Comprehensive content provider) ที่ครบถ้วนและมีปฏิสัมพันธ์และเป็นเว็บท่า (Portal site) ใน 1 ปี
- เป็นศูนย์กลางการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (E-mall) อย่างสมบูรณ์ภายใน 3 ปี
- เป็นตลาดกลางการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (E-market place) ภายใน 5 ปี มาตรการภายใต้กลยุทธ์มีดังต่อไปนี้

(1) มาตรการด้านสารสนเทศ

(1.1) สร้างระบบสารสนเทศเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวในประเทศไทยให้สมบูรณ์

(1.2) สร้างระบบสารสนเทศเกี่ยวกับประเทศคู่แข่งคู่ค้า เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันโดยรวมและในตลาดเฉพาะ และเพื่อให้สามารถ ติดตาม และประเมินสถานการณ์ท่องเที่ยว

(2) มาตรการส่งเสริมการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(2.1) เร่งรัดและเพิ่มการให้ข้อมูลข่าวสาร โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-information)

- พัฒนาสาระที่น่าสนใจ (Creative content) ให้แก่จังหวัดท่องเที่ยวต่างๆ ให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นสำหรับ จังหวัดดังต่อไปนี้ เชียงใหม่ ภูเก็ต กระบี่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พังงา กาญจนบุรี สตูล และสงขลา

- ปรับปรุงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวประเภทหลายรส (Combination packages) ให้แก่นักท่องเที่ยว

- พัฒนาเช่น วัฒนธรรม ศิลปะ คำนำ ข้อมูลสำหรับกลุ่มที่มีความสนใจพิเศษ กอล์ฟ ฯลฯ

- พัฒนาหน้า (Web page) เฉพาะสำหรับนักธุรกิจ เช่น ให้มีข้อมูล Business hotel และข้อมูลที่นักธุรกิจจะสนใจ เช่น สมาคมธุรกิจต่างๆ นิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ

- พัฒนาหน้าเฉพาะสำหรับ SMEs ท่องเที่ยวไทย ซึ่งอาจประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์ท่องเที่ยวหรือตลาด สถิติ บทคัดย่อของ งานวิจัยที่ ททท. ว่าจ้าง ข้อมูลการตลาดทั่วไปและตลาดเฉพาะทาง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การฝึกอบรม

- เริ่มจากการจัดทำเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบหนังสือนำเที่ยวออนไลน์ (Online guidebook) แล้วพัฒนาเป็น ข้อมูลที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นหนังสือนำเที่ยวเสมือน (Virtual guidebook) ที่เน้นความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค และสามารถมีปฏิสัมพันธ์เชิง ได้ตอบกับ ผู้บริโภคหรือกลุ่มผู้สนใจภายในระยะเวลา 5 ปี

- สร้างทำเนียบธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้แสดงผลงานและพฤติกรรมที่เป็นที่น่าเชื่อถือ

- สร้างชุมชนอิเล็กทรอนิกส์ตามกลุ่มความสนใจ ด้านการท่องเที่ยว

- แนะนำเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกและเกร็ดเล็กๆ น้อยๆ ที่จะทำให้การ
ท่องเที่ยวเป็นไปอย่างราบรื่นและสะดวกสบาย

(2.2) สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ โดยผ่านสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ (E-trust) ททท. เป็นผู้จัดทำเว็บไซต์โดยรวบรวม และคัดเลือก ผู้ประกอบการ
ท่องเที่ยวที่น่าเชื่อถือเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อให้เว็บไซต์เป็นแหล่งรวมของสินค้าและบริการด้านการ
ท่องเที่ยว และสาระ สำหรับการท่องเที่ยว สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้เว็บไซต์
เพื่อการหาข้อมูล การสำรองบริการและการสั่งซื้อออนไลน์ การสร้าง ความเชื่อถืออาจจะทำได้
หลายระดับเช่น

- ททท. กำหนดกฎเกณฑ์บทลงโทษและคุณสมบัติต่างๆ ของผู้ประกอบการที่
ต้องการเข้าเป็นสมาชิกโครงการพัฒนาพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการท่องเที่ยว การกำหนด
กฎเกณฑ์และบทลงโทษ จะทำให้ ททท. ได้ผู้ประกอบการที่มีความน่าเชื่อถือ ไม่สร้าง ปัญหาให้กับ
นักท่องเที่ยวและ ททท.

- ททท. ออกเครื่องหมายรับรองสมาชิกที่น่าเชื่อถือ โดยมีลักษณะเดียวกับที่
องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวออสเตรเลียรับรองให้กับ ธุรกิจสมาชิก

- สร้างกระดานข่าวหรือห้องสนทนา เพื่อให้สมาชิกหรือนักท่องเที่ยวเป็นผู้แสดง
ความคิดเห็น ให้คะแนนความน่าเชื่อถือ หรือให้ คำแนะนำในหมู่นักท่องเที่ยว ผู้บริโภคและ
ผู้ประกอบการ

- มีหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ช่วยแก่การตรวจสอบ และ
แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

(2.3) สร้างความสามารถทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce capacity)

ภารกิจสำคัญของ ททท. ก็คือช่วยเหลือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวให้สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็น
เครื่องมือในการสร้างโอกาสทางการตลาด โดย ททท. เป็นผู้วางแผนในการพัฒนาความ สามารถ
ด้านเทคนิคใหม่ๆ จัดหา โครงสร้างพื้นฐานของระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น

- พัฒนาสถานภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศของททท. ให้เป็นสำนักงาน
อิเล็กทรอนิกส์ (E-office) อย่างแท้จริง

- ประชาสัมพันธ์ให้ธุรกิจท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของการทำตลาดท่องเที่ยว
ออนไลน์

- ให้ความรู้ด้านการจัดทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับผู้ประกอบการ

- จัดสร้างเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้านท่องเที่ยวเพื่อให้ผู้ประกอบการ
ท่องเที่ยวเข้ามาเป็นสมาชิก ทำให้ธุรกิจสามารถเข้าสู่เว็บไซต์ได้ในราคาย่อมเยา

- สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในเว็บท่า เช่น การจัดส่งสินค้า การชำระเงิน กระดานสนทนา สารระข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การตอบคำถาม ที่มีผู้ถามเป็นประจำ (FAQ) การค้นหาข้อมูล
 - อบรมการตลาดท่องเที่ยวออนไลน์ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อใช้โต้ตอบทางอินเทอร์เน็ตให้กับผู้ประกอบการและพนักงาน
 - ช่วยเหลือสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในด้านการตลาดโดยวิธีอื่นๆ นอกเหนือจากการตลาดผ่านเว็บไซต์ เช่น การแนะนำสมาชิกกับสำนักงานตัวแทนในต่างประเทศ การให้ความรู้ การออกงานแสดงสินค้า การประชาสัมพันธ์บริษัทสมาชิกในสื่อ หรือสิ่งพิมพ์ทุกชนิดของ ททท.
 - จัดเตรียมบุคลากรใน ททท. ผู้วางนโยบาย นักการตลาด นักกฎหมาย นักเทคโนโลยี ผู้ปฏิบัติการ จัดตั้งทีมงานดูแลเว็บไซต์ ทีมงาน วิเคราะห์ข้อมูลพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทีมงานฝึกอบรม และทีมงานที่ต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - อบรมพนักงานผู้รับผิดชอบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีความเข้าใจและสามารถพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ถึงแม้การพัฒนา จะทำโดยหน่วยงานภายนอก เจ้าหน้าที่ของ ททท. ควรจะมีความรู้ทางด้านเทคนิคและการทำตลาดท่องเที่ยวออนไลน์
 - ส่งเสริมนำเสนอสินค้าหรือบริการในเว็บไซต์ ให้สามารถตอบสนองความต้องการหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ของลูกค้า
- (2.4) ให้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการทำการตลาด E-marketing
- พัฒนาการตลาดโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับตลาด สหรัฐฯ สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และเยอรมนี
 - พัฒนาฐานข้อมูลธุรกิจประเภทต่างๆ ในประเทศไทย เพื่อเตรียมพร้อมในการเชื่อมระบบให้ทำ real-time E-commerce ได้ในที่สุด
 - โฆษณาเว็บไซต์ให้เป็นที่รู้จักทั้งในรูปแบบออนไลน์ และการตลาดทั่วไป (Offline) เช่น การฝากเว็บไซต์กับเว็บท่าหลัก หรือเข้าร่วมโปรแกรมธุรกิจในเครือ (Affiliate program) เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์
 - ช่วยเหลือด้านการตลาดโดยวิธีอื่นๆ นอกเหนือจากการตลาดผ่านเว็บไซต์ เช่น การแนะนำสมาชิกกับสำนักงานตัวแทนใน ต่างประเทศ การให้ความรู้ การออกงานแสดงสินค้า การประชาสัมพันธ์บริษัทสมาชิกในสื่อหรือสิ่งพิมพ์ทุกชนิดของ ททท.
- (2.5) การส่งเสริม ให้ประเทศไทยมี E-market place สำหรับการท่องเที่ยว

- พัฒนา infrastructure ด้าน software ต้องมี software เฉพาะ E-market place สำหรับปรับฐานข้อมูลธุรกิจ ระบบความปลอดภัย ของเครือข่าย software ประมวล
- ทำ road show สำหรับดึงดูดผู้ซื้อและผู้ขายรายใหญ่ (major players)

5. กลยุทธ์สนับสนุนการประชุมและนิทรรศการนานาชาติ

การประชุมและนิทรรศการนานาชาติขนาดใหญ่ จะเกิดขึ้นในเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติมาเป็นเวลานาน มีสาธารณูปโภคพร้อมในเอเชีย ประเทศที่ติดอันดับโลกด้านการจัดการประชุมและนิทรรศการ ได้แก่ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น ในประเทศญี่ปุ่น เทศบาลของเมืองใหญ่ๆ เช่น โทโย ได้สร้างศูนย์ประชุมขนาดใหญ่เพื่อรับการประชุมนานาชาติ ซึ่งยากที่ประเทศไทยจะนำเมืองท่องเที่ยว ที่ยังไม่ติดอันดับโลก (เช่น สงขลา) มาแข่งขันในประเทศไทย มีปัญหาการจราจรของเมืองท่องเที่ยวติดอันดับโลกของไทย เช่น ในกรุงเทพฯ ปัญหาการขาดแคลนระบบคมนาคมมวลชนที่ต่อเชื่อม เป็นระบบในเมืองท่องเที่ยวหลัก เช่น เชียงใหม่และภูเก็ต ซึ่งจะเป็นอุปสรรคสำคัญ ในการพัฒนาจังหวัดนั้นขึ้นมาเป็นศูนย์การประชุมขนาดใหญ่

กลยุทธ์การสนับสนุนการประชุมและนิทรรศการนานาชาติของไทยในช่วงต้น จึงควรเน้นที่การประชุมไม่เกิน 10,000 คน และไม่ควร กระจายการสนับสนุนของรัฐไปยังหลายจังหวัดเกินไป จังหวัดที่มีชื่อเสียงเพียงพอที่จะเข้าขำเมืองประชุมนานาชาติมีเพียงกรุงเทพฯ ชลบุรี (พัทยา) เชียงใหม่ ภูเก็ต ซึ่งแม้ในจังหวัดเหล่านี้ก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องสร้างศูนย์ประชุมนานาชาติ แต่ควรปรับปรุงสนามกีฬาประชาชนให้มี มาตรฐานและคุณภาพที่ดีขึ้น ภูเก็ตเป็นจังหวัดเดียวที่เอกชนออกพิจารณาสร้างศูนย์ประชุมนานาชาติที่รัฐอาจให้การพิจารณาส่งเสริม คณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน แต่รัฐต้องปรับปรุงระบบคมนาคม ที่เชื่อมโยงโรงแรมจากหาดต่างๆ ให้ดีกว่าในปัจจุบัน

มาตรการภายใต้กลยุทธ์นี้มีดังต่อไปนี้

- (1) เร่งรัดสาธารณูปโภคหลักให้เป็นไปตามแผน เช่น สนามบินสุวรรณภูมิ โครงการทางด่วนพิเศษต่างๆ โครงการขนส่งมวลชน โดยเฉพาะรถไฟใต้ดิน ฯลฯ การขยายเส้นทางรถไฟฟ้ามหานครให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น
- (2) ปรับปรุงสนามกีฬา และหอประชุมสถาบันการศึกษาในจังหวัดท่องเที่ยวหลักให้เป็นศูนย์ประชุมได้
- (3) จัดตั้ง MICE Bureau เพื่อให้สามารถนำการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) ให้นำหน่วยงานของรัฐจัดงานประชุมนิทรรศการนานาชาติให้มากขึ้น โดยเฉพาะในสาขาที่ไทยมีความได้เปรียบ เช่น การเกษตรอาหาร อัญมณี ฯลฯ

(5) ให้นำพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่กิจกรรม MICE ตั้งแต่การเตรียมการประชุม จนกระทั่ง การประชุมสิ้นสุดลง

6. กลยุทธ์พัฒนาชุมชนท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีลักษณะพิเศษ คือ มีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นจำนวนมาก ซึ่งนับเป็นรากฐานที่สำคัญ สำหรับการกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ท้องถิ่น แต่การมีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมาก นั้นหมายความว่า จะมีการแข่งขันในระดับสูง ดังนั้น การลดต้นทุนจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญของบริษัท แต่ความพยายามลดต้นทุนดังกล่าว อาจเป็นผลกระทบที่เป็นลบต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยว ให้ยั่งยืนในระยะยาว ดังนั้น กลยุทธ์การพัฒนาผู้ประกอบการจึงมุ่งที่ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพโดยมี มาตรการดังต่อไปนี้

(1) พัฒนากลุ่มธุรกิจ (Cluster) ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อสร้างความพร้อมของกลุ่มธุรกิจเดียวกันและกลุ่มธุรกิจที่เชื่อมโยงกัน เพื่อสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและให้สามารถ “บินเป็นฝูง” ได้

(2) สนับสนุนด้านวิชาการและข้อมูลให้แก่ผู้ประกอบการขนาดย่อมและองค์กรเอกชนอิสระ ร่วมกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดอบรมการให้บริการ และจัดการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร และการจัดการที่พัก ฯลฯ รวมทั้งการจัดทำคู่มือการประกอบ

(3) จัดทำทำเนียบแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้จัดการ

(4) จัดให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณา หลักสูตร ทั้งนี้จะต้องมีการแก้ไข พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พุทธศักราช 2535

(5) จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเคลื่อนที่สำหรับการจัดงานเทศกาล

7. กลยุทธ์ด้านการยกระดับคุณภาพและการจัดทำมาตรฐานแห่งชาติ

มาตรการภายใต้กลยุทธ์มีดังต่อไปนี้

(1) สร้างระบบประกันคุณภาพและมาตรฐาน การให้การศึกษา และการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว

(2) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยและให้มี การตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานได้อย่างเคร่งครัด

(3) พัฒนาและสร้างระบบรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม เช่น ระบบการให้ดาวของโรงแรม และมาตรฐานการบริการและความ ปลอดภัยสำหรับบริการสุขภาพ และบริการผจญภัยในรูปแบบต่างๆ

(4) เร่งรัดพัฒนาเมืองท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ภูเก็ตและเชียงใหม่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยว นานาชาติที่ได้มาตรฐานสากล (World Class Tourism) ที่ยังคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและโทรคมนาคมในภูมิภาค

8. กลยุทธ์การท่องเที่ยวเพื่อสังคมปัญญา

การท่องเที่ยวเป็นวิธีการที่สามารถใช้กระตุ้นให้เยาวชนและประชาชนหันมาสนใจองค์ ความรู้ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ และมรดกทาง วัฒนธรรมได้นำสนใจว่าการเรียนรู้ภายในห้องเรียน และยังเป็นช่องทางการเรียนรู้ทางวิชาการและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องให้กับประชาชนอีกด้วย อีกทั้งยัง เป็นการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและความรักมรดกของชาติ ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงสามารถใช้เป็น วิธีการหนึ่งเพื่อยกระดับความรู้ และจิตสำนึกของประชาชน

มาตรการภายใต้กลยุทธ์นี้มีดังต่อไปนี้

- (1) สนับสนุนลงทุนในการสืบค้นประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการสร้างข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยว เชิงพุทธ
- (2) สร้างสาระบันเทิงและสาระสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว เป็นวิธีการหนึ่งของการ ให้การศึกษาแก่เยาวชน และก่อให้เกิด โอกาสการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องของประชาชน
- (3) สร้างโครงการ E- tourism สำหรับนักเรียนนักศึกษาที่เน้น "เที่ยวให้รู้ คุให้เกิดปัญญา" แก่เยาวชนไทย
- (4) ให้กิจกรรมขนส่งมวลชนของรัฐ และที่พักที่เป็นของหน่วยราชการ คิดค่าบริการ สำหรับนักเรียนนักศึกษาเพียงร้อยละ 40 ของ ราคาปกติ ในช่วงวันหยุด เมื่อมีการเดินทางเป็นหมู่ คณะไปทัศนศึกษานอกสถานที่

9. กลยุทธ์การตลาดและขยายบริการด้านการท่องเที่ยว

เป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 -10

- (1) ให้สร้างภาพลักษณ์ให้ประเทศไทยในฐานะ "Quality Destination" เน้นการท่องเที่ยว คุณภาพสูง และการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์เน้นกลุ่มลูกค้าสตรี และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็น ครอบครัว จากญี่ปุ่น เอเชียตะวันออกกลาง ออสเตรเลีย สแกนดิเนเวีย
- (2) รณรงค์ให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในเอเชียและแปซิฟิก
- (3) กำหนดกลยุทธ์เชิงรุกในตลาดต่างประเทศที่มีแนวโน้มความได้เปรียบลดลงได้แก่ เยอรมนี สเปน อิตาลี ฯลฯ ทั้งนี้จะต้องเน้น การเปิดตลาดใหม่ในประเทศเหล่านี้
- (4) กำหนดให้ตลาดที่มีผลตอบแทนสูงและตลาดที่ต้องการสินค้าคุณภาพ เช่น ตลาด MICE ตลาดน้ำผึ้งพระจันทร์ เป็นตลาด เป้าหมายในแผนฯ 9 รณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในฤดูฝน

(Green season) เป็นการท่องเที่ยวในฤดูส่งเสริม (Promotion season) สำหรับประเทศจีน ให้ตั้งเป้าหมายเฉพาะกลุ่มมีรายได้สูง โดยเฉพาะลูกค้าในเขตเมืองชายทะเล

(5) กำหนดเป้าหมายผู้โดยสารผ่าน (Transit passengers) ที่จะสามารถชักจูงเข้ามาทัศนอาจรในประเทศ ในกรุงเทพมหานคร อุทยา ภูเก็ต และเชียงใหม่

มาตรการด้านการตลาดและมีการขยายบริการการท่องเที่ยวมีดังต่อไปนี้

(1) กำหนดกลยุทธ์เชิงรุกสำหรับส่งเสริมจังหวัดในประเทศไทยที่มีความพร้อมดังต่อไปนี้

- อันดับ 1 ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน เพชรบูรณ์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ตราด
ภาคใต้	ตรัง พังงา กระบี่
- อันดับ 2 ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร ประจวบคีรีขันธ์ ลพบุรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ชลบุรี ระยอง
ภาคเหนือ	เชียงใหม่ เชียงราย สุโขทัย
ภาคใต้	ภูเก็ต สงขลา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช
- อันดับ 3 ภาคเหนือ	ลำพูน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	บุรีรัมย์

(2) ให้พัฒนาแนวความคิด (Theme) หรือเรื่องราว (Story) ให้เป็นจุดขายที่น่าสนใจและชัดเจน สำหรับแหล่งท่องเที่ยว ก่อนที่จะไป ทำแผนตลาดและแผนกายภาพ

(3) เร่งรัดพัฒนาระบบ E-marketing และใช้ E-marketing อย่างเต็มรูปแบบในตลาดสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมนีและตลาดญี่ปุ่น เพื่อให้เข้าถึงลูกค้าประเภทผู้บริโภคโดยตรงได้ ให้สำนักงานในตลาดที่เพิ่งอ้าง ปรับโครงสร้างเพื่อทำการตลาดเฉพาะ (Niche market) เช่น ตลาด MICE ตลาดกอล์ฟ ตลาดวัฒนธรรมคุณภาพสูง ตลาดน้ำผึ้งพระจันทร์

(4) พัฒนาระบบข้อมูลกลไก และการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ให้เอื้ออำนวยการท่องเที่ยวพหุประสงค์ (Multi-purpose) หรือ Combination tour ในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะใช้เวลาในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลเป็นเวลานาน ซึ่งระบบข้อมูล ที่ต้องการจะเป็นประเภททำเนียบธุรกิจ และกิจกรรมการวางแผนการเดินทางสิ่งดึงดูดใจเฉพาะด้าน เช่น วัฒนธรรม สุขภาพและความงาม กีฬา บันเทิง และลดการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นพับและสื่อแบบทั่วไป

(5) ส่งเสริมการท่องเที่ยวในฤดูฝน (Green season) ให้เป็น Promotion season สำหรับนักท่องเที่ยวจากประเทศ กัมพูชา ลาว และเวียดนาม สำหรับผู้สูงอายุและนักศึกษา รวมทั้งนักท่องเที่ยวไทย โดยกำหนดราคาพิเศษทั้งค่าที่พัก ค่าเดินทาง สำหรับกลุ่ม นักศึกษาและผู้สูงอายุ

(6) ประกาศให้ช่วงแผนฯ 9 เป็นช่วงการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับครอบครัวไทย เน้นการท่องเที่ยวของครอบครัว และพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวพร้อมลูกหลาน เพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยจัดทำโครงการครอบครัวท่องเที่ยววันดีธรรมดา และโครงการ บัตรกำนัลคตัณู ซึ่งโดย ททท. ประสานกับธนาคารต่างๆ และผู้ประกอบการเอกชน เพื่อขยายและกระจายกิจกรรมท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวไทยในช่วงพฤษภาคมถึงกันยายน ซึ่งเป็นบัตรสมาชิกที่จะทำให้ได้ลดราคาเครื่องบิน รถไฟ และค่าที่พัก เมื่อเดินทางพร้อมกันทั้งครอบครัว รวมทั้งบัตรกำนัลท่องเที่ยวที่ลูกหลานซื้อให้ญาติและผู้มีบุญคุณในวัยอาวุโส

(7) ใช้กลยุทธ์ในเชิงรุกพัฒนาตลาดท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมความงามในประเทศไทย ควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมเสริมความงาม

(8) ปรับโครงสร้างสำนักงานต่างประเทศโดยให้ลดสำนักงานให้เหลือเพียงหนึ่งแห่งในแต่ละประเทศ และเพิ่มสำนักงานในตลาดใหม่ ที่ต้องการพัฒนา เช่น อินเดีย จีน เกาหลีใต้ กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

(9) ตั้งเป้าหมายการตลาดในแต่ละประเทศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในประเทศที่มีการพัฒนาตลาด ไปมากแล้ว ที่มีแนวโน้มค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวลดลง เช่น เยอรมนี อิตาลี เป็นต้น ให้เน้นการเปิดตลาดใหม่ โดยตั้งเป้าหมายให้สัดส่วนนักท่องเที่ยวเที่ยวซ้ำ (Repeat tourists) ลดลงในตลาดเหล่านี้

(10) ให้สำนักงานในต่างประเทศ เพิ่มการประชาสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวโดยตรงมากขึ้น เพื่อเป็นการขยาย ตลาด FIT เชื่อมโยงการโฆษณาโดยตรงและโดยอ้อมกับเว็บท่าของททท.

(11) ส่งเสริมการทัศนจรของผู้โดยสารที่ผ่านท่าอากาศยานหลัก เช่น ให้ภาคเอกชนเปิด booth โดยไปเสียค่าใช้จ่ายในห้อง Transit เพื่อนำเที่ยว หรือให้สายการบินแห่งชาติโฆษณาการท่องเที่ยวที่ผู้โดยสารสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ใน 1 วัน ระหว่างรอ เปลี่ยนเครื่องบิน

(12) พัฒนาสื่อด้านการตลาดเป็นภาษาต่างประเทศ ที่จะเป็ตลาดหลัก เช่น จีน ญี่ปุ่น สเปน ฝรั่งเศส พัฒนาข่าวสาร และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับตลาดประเทศมุสลิม

(13) ส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์ สารคดีท่องเที่ยวและวัฒนธรรม หรือโฆษณา โดยอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน ยกเว้นภาษีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ต้องนำเข้าและนำออกไป เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยให้แพร่หลายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ให้มีกระบวนการควบคุมผล กระทบด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

(14) ย้ายวันปิดภาคเรียนจากฤดูร้อนเป็นฤดูฝน จะทำให้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร การจราจรในกรุงเทพฯ และปัญหาอัตราที่พิกัดด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไปพร้อมๆ กัน

10. กลยุทธ์พัฒนาประเทศไทยให้ป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก

ตราบกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยมีความได้เปรียบทั้งฮ่องกงและสิงคโปร์ในด้านศูนย์กลางการบินในเอเชียแปซิฟิก โดยเฉพาะเส้นทาง จากยุโรป แต่วิวัฒนาการด้านอากาศยานจะทำให้ไทยสูญเสียความได้เปรียบในเส้นทางยุโรป แต่จะเพิ่มศักยภาพในเส้นทางจากทวีปอเมริกาเหนือ ในขณะที่เดียวกัน สิงคโปร์ก็ได้ดำเนินนโยบายด้านทำอากาศยานและสายการบินที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพมากกว่าไทย และมีแนวโน้มจะเป็น ศูนย์กลางการบินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น จึงถึงเวลาที่ประเทศไทยจะทบทวนความเป็นไปได้ที่ไทยจะเป็นศูนย์กลางการบิน กับความเป็นไปได้ที่ไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยพิจารณาผลได้ผลเสียในแต่ละทางเลือกให้ชัดเจน รวมทั้งเป้าหมายและบทบาท โอกาสของไทยที่จะเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของเอเชียแปซิฟิก ตลอดจนการสนับสนุนที่จำเป็นจากรัฐ

การให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชียแปซิฟิก จะต้องทำการตลาดร่วมกับสายการบินนานาชาติ ไม่จำกัดแต่เพียง สายการบินแห่งชาติ รวมทั้งการเปิดให้ทำอากาศยานภูเก็ตและเชียงใหม่เป็นท่าอากาศยานนานาชาติอย่างแท้จริง โดยให้มีการเพิ่มเที่ยวบิน จากสายการบินนานาชาติเข้าสู่สนามบินหลัก หากสายการบินของไทยยังไม่มีความพร้อม แต่วิธีการส่งเสริมในประการหลังอาจจะทำให้ สายการบินแห่งชาติและท่าอากาศยานประเทศอื่น โดยเฉพาะของสิงคโปร์เข้มแข็งยิ่งขึ้น ในด้านการเป็นศูนย์กลางการบิน

มาตรการภายใต้กลยุทธ์นี้มีดังต่อไปนี้

(1) เสร็จจากเปลี่ยนสิทธิการบินเพิ่มเติมในตลาดญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ฮ่องกง และสเปน

(2) ทบทวนความเป็นไปได้ในการใช้กลุ่มท่าอากาศยานในประเทศ เพื่อผลักดันประเทศไทยให้เป็นบริษัทการบินไทย รวมทั้งในการ สนับสนุนการขยายตลาดการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายการท่องเที่ยวไปสู่ภูมิภาค ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศ โดยรวมมากกว่าการปกป้องสายการบินแห่งชาติ

(3) ทำแผนตลาดร่วมกับสายการบินนานาชาติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้โดยสารผ่าน (Transit passenger) แวะที่สนามบินที่เชียงใหม่ ภูเก็ต กรุงเทพฯ และอยุธยา ทั้งนี้ ต้องเปิดให้สนามบิน เชียงใหม่ และภูเก็ต เป็นสนามบินนานาชาติที่แท้จริง

(4) พิจารณาค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม โดยตั้งคณะกรรมการด้านการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและการกำกับดูแลในด้านบริการอื่นๆ ให้มี ประสิทธิภาพในระดับสูงตลอดเวลา

(5) ให้สายการบินแห่งชาติสนับสนุนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในด้านการตลาดต่างประเทศ การเปิดตลาดใหม่ โดยให้มีการ ใช้ทรัพยากรร่วมกัน (เช่น อาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมการตลาด)

(6) ผลักดันแนวโน้มความคั่ง Single ASEAN Destination เพื่อให้ไทยเป็น ASEAN Gateway เต็มรูปแบบ ทั้งนี้ควรเริ่มผลักดัน เป็นกลุ่มย่อยในประเทศที่พร้อมก่อน เช่น (สนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาค ระหว่างสิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศไทย เพื่อให้ นักท่องเที่ยวนานาชาติสามารถใช้ VISA ของประเทศสมาชิกใดประเทศหนึ่งสามารถเดินทางเข้าทุกประเทศได้)

(7) เร่งรัดการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้เสร็จตามกำหนด

(8) พัฒนาความร่วมมือกับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศพันธมิตรและสายการบินอื่นๆ โดยเฉพาะสิงคโปร์และฮ่องกง ให้ทำการตลาดร่วมกัน โดยให้สิงคโปร์และฮ่องกง สามารถแจกนักท่องเที่ยวยังเมืองต่างๆ นอกจากกรุงเทพฯ ได้โดยตรงมากขึ้น

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพัทลุง

“เมืองหนังโนรา อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ น้ำพุร้อน” พัทลุง อยู่บริเวณฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลา ห่างจากกรุงเทพฯ 860 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 3,424.473 ตารางกิโลเมตร เป็นเมืองแห่งขุนเขาที่เก่าแก่โบราณเมืองหนึ่งของภาคใต้ ตัวเมืองมีเขาอกทะลุเป็นสัญลักษณ์สูงเด่นมองเห็นแต่ไกล เป็นเมืองคั่นก้านหินงูและโนรา มีประวัติสันนิษฐานว่าพัทลุงเป็นเมืองที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยศรีวิชัย ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่เขาหัวแดง ฝั่งตรงข้ามกับเมืองสงขลาในปัจจุบัน แต่เนื่องจากมีภัยต่างๆ มารบกวนทำให้ต้องย้ายเมืองไปตั้งอยู่ตามตำบลต่างๆ หลายครั้งแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงที่มีชื่อเสียงมากที่สุด คือ อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เป็นอุทยานนกน้ำใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่นักดูนกทุกคนใฝ่ฝันจะมาเที่ยวชม นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติแล้ว โบราณสถาน วัดต่างๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เราทราบถึงความเป็นมาของเมืองพัทลุง (ข้อมูลจังหวัดพัทลุง, 2552. ออนไลน์)

อาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา และ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ทะเลสาบสงขลา เขตอำเภอระโนด กระแสสินธุ์ สทิงพระ และสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ เทือกเขานครศรีธรรมราช หรือเขาบรรทัด เขตอำเภอ ห้วยยอด เมืองตรัง นาโยง ย่านตาขาว และปะเหลียน จังหวัดตรัง

ประวัติศาสตร์เมืองพัทลุง

เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ดังปรากฏหลักฐานจากการค้นพบขวานหินขัดในท้องที่ทั่วไปหลายอำเภอ ในสมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ 13 - 14) บริเวณเมืองพัทลุงเป็นแหล่งชุมชนที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดียในด้านพระพุทธศาสนาเถรวาทมีหลักฐานค้นพบ เช่น พระพิมพ์ดินดิบจำนวนมากเป็นรูปพระโพธิสัตว์ รูปเทวดา โดยค้นพบบริเวณถ้ำคูหาสวรรค์ และถ้ำเขากทะเล (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองพัทลุงได้ตั้งขึ้นอย่างมั่นคงภายใต้การปกครองของกรุงศรีอยุธยา ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ได้ปรากฏชื่อเมืองพัทลุง ในกฎหมายพระอัยการนาทหารหัวเมือง พ.ศ. 1998 ระบุว่าเมืองพัทลุงมีฐานะเป็นเมืองชั้นตรี ซึ่งนับได้ว่าเป็นหัวเมืองหนึ่งของพระราชอาณาจักรทางใต้ ที่ตั้งเมืองพัทลุงในระยะเริ่มแรกนั้นเชื่อกันว่า ตั้งอยู่ที่เมืองสทิงพระ จังหวัดสงขลาในปัจจุบัน มักจะประสบปัญหาโดนโจมตีจากกลุ่มโจรสลัดมาเลอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มโจรสลัดราแจะอารูและลุงกณะ ได้เข้าปล้นสะดมโจมตีเผาทำลายเมืองอยู่เนืองๆ (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม ดะโต๊ะ โมกอล ชาวมุสลิมที่อพยพมาจากเมืองสาเลห์ บริเวณหมู่เกาะชวา ซึ่งเป็นต้นตระกูลของสุลต่านสุลัยมาน แห่งเมืองสงขลา ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานค้าขาย ณ หัวเขาแดง แล้วตั้งประชาคมมุสลิมขึ้นตรงนั้นอย่างสงบ ไม่มีการขัดแย้งกับชาวเมืองที่อยู่มาก่อน ปักหลักอยู่ยาวนานจนมีผู้คนอพยพมาอาศัยอยู่มากขึ้น ในที่สุดก็พัฒนาขึ้นมาเป็นเมืองท่าปลอดภาษี มีเรือสำเภาแวะเข้ามาซื้อ (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

บทบาทของดะโต๊ะ โมกอล ได้รับการสนับสนุนจากอาณาจักรศรีอยุธยาด้วยดี พระเจ้าทรงธรรมโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น "ข้าหลวงใหญ่" ผู้ดำรงตำแหน่งนี้ต่อมาคือท่านสุลัยมานบุตรชายคนโต มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาความสงบของพื้นที่ตั้งแต่ตอนล่างของนครศรีธรรมราช มาจดเขตปัตตานี ครอบคลุมครึ่งล่างของเมืองตรัง ปะเหลียนพัทลุง และสงขลา นอกจากนี้ก็ต้องเก็บส่วยสาอากรส่งถวายพระเจ้าแผ่นดินที่กรุงศรีอยุธยา ท่านสุลัยมานก็ได้ทำหน้าที่นี้เรียบร้อยด้วยดีมาตลอด

ต่อมาได้ย้ายเมืองสงขลาจากสทิงพระมายังหัวเขาแดงซึ่งมีชัยภูมิป้องกันตนเองได้ดีกว่า (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ในสมัยสุลต่านสุลัยมาน บุตรของอะโตะ โมกอล ได้ส่ง ฟาริซีน้องชายซึ่งเป็นปลัดเมืองมาสร้างเมืองใหม่ที่เขาชัยบุรี เพื่อป้องกันศัตรูที่จะมาโจมตีเมืองสงขลาทางบก ภายหลังจากได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเจ้าเมืองพัทลุง และได้ย้ายเมืองพัทลุงออกจากเมืองสงขลาตั้งแต่นั้น และตั้งเมืองอยู่ที่เขาชัยบุรีตลอดมาจนกระทั่งสิ้นกรุงศรีอยุธยาเมื่อปี พ.ศ.2310 (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอีกหลายครั้งและได้ยกขึ้นเป็นเมืองชั้นโทในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในช่วงนี้เมืองพัทลุงมีผู้นำที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญและความมั่นคงให้กับบ้านเมืองหลายท่าน อาทิ พระยาพัทลุง (ขุนคางเหล็ก) พระยาวิชิตเสน(ทองขาว)พระยาอภัยบริรักษ์ (จ้อย จันทรโรจน์วงศ์) ส่วนประชาชนชาวเมืองพัทลุงก็ได้มีบทบาทในการร่วมมือกับผู้นำต่อสู้ป้องกันเอกราชของชาติมาหลายครั้ง เช่น เมื่อสงครามเก้าทัพ (พ.ศ. 2328 - 2329) พม่าจัดกองทัพใหญ่ 9 ทัพ มีเกวียนแมงยี่เป็นแม่ทัพ ขกลงมาตีทางใต้ ตีได้เมืองกระบุรี รัตนอง ชุมพร ไชยา และนครศรีธรรมราชตามลำดับ (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ขณะที่กำลังจัดไพร่พลอยู่ที่นครศรีธรรมราช เพื่อจะยกมาตีเมืองพัทลุงและสงขลานั้น พระยาพัทลุงโดยความร่วมมือจากพระมหาช่วยแห่งวัดป่าลิไลยก์ ได้รวบรวมชาวพัทลุงประมาณ 1,000 คน ยกออกไปตั้งขัดตาทัพที่คลองท่าเสม็ด จนกระทั่งทัพของสมเด็จพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาท วังหน้าในรัชกาลที่ 1 ทรงยกกองทัพมาช่วยหัวเมืองปักษ์ใต้ ตีทัพพม่าแตกหนีไป พระมหาช่วยได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ลาสิกขาแล้วแต่งตั้งเป็นพระยาทุกขราษฎร์ช่วยราชการเมืองพัทลุง นอกจากสงครามกับพม่าแล้วชาวพัทลุงยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติในหัวเมืองภาคใต้ เพราะปรากฏอยู่เสมอว่าทางเมืองหลวงได้มีคำสั่งให้เกณฑ์ชาวพัทลุง พร้อมด้วยเสบียงอาหารไปทำสงครามปราบปรามกบฏในหัวเมืองมลายูเช่น กบฏไทรบุรี พ.ศ.2373 และพ.ศ.2381 ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเมืองพัทลุง ทางด้านการเมือง การปกครองในอดีตเป็นอย่างดี (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปฏิรูปการปกครองเป็นแบบเทศาภิบาลใน พ.ศ.2437 และได้ประกาศจัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราชขึ้น เมื่อ พ.ศ.2439 ประกอบด้วยเมืองต่างๆ คือ นครศรีธรรมราชพัทลุง สงขลา และหัวเมืองทั้ง 7 ที่เป็นเมืองปัตตานีเดิม สำหรับเมืองพัทลุงแบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คืออำเภอกลางเมือง อำเภออุดร อำเภอทักษิณ ขณะนั้นตัวเมืองตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ จนกระทั่ง พ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองพัทลุงมาอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ในปัจจุบัน เพื่อจะได้อยู่ใกล้

เส้นทางรถไฟ และสะดวกในด้านติดต่อกับเมืองต่างๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน เมืองพัทลุงได้มีการย้ายเมืองหลายครั้งสถานที่เคยเป็นที่ตั้งเมืองพัทลุงมาแล้ว ได้แก่ (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

โคกเมืองแก้ว ปัจจุบัน หมู่ที่ 4 ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน บ้านควนแร่ ปัจจุบัน หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง เขาชัยบุรี (เขาเมือง) ปัจจุบัน เขต 3 ตำบล คือตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุงท่าเสม็ด ปัจจุบัน ตำบลท่าเสม็ด อำเภอชะอวด จ.นครศรีธรรมราช เมืองพระรถ ปัจจุบัน หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อ.เมืองพัทลุง บ้านควนมะพร้าว ปัจจุบัน หมู่ที่ 2 ตำบลพญาขัน อ.เมืองพัทลุง บ้านม่วง ปัจจุบัน หมู่ที่ 2 ตำบลพญาขัน อ.เมืองพัทลุง บ้านโคกสูง ปัจจุบัน หมู่ที่ 4 ตำบลลำปำ อ.เมืองพัทลุง (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ต่อมาในปี พ.ศ.2476 ได้มีการจัดระเบียบบริหารส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดและอำเภอ ได้ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ทำให้เมืองพัทลุงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง ในปัจจุบัน จังหวัดพัทลุง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ คือ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอกวนขนุน อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน อำเภอกงหราอำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน อำเภอศรีบรรพต อำเภอป่าพะยอม อำเภอบางแก้ว และอำเภอศรีนครินทร์ (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

นอกจากด้านการเมืองการปกครองแล้ว สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรมเมืองพัทลุงเคยมีชื่อเสียงในการเล่นพื้นเมือง คือหนังตะลุง มโนราห์ ลิเกป่า ส่วนด้านศาสนา ได้มีการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาแต่อดีต มีการพระราชทานพื้นที่พระกัลปนา วัดเขียนทางแก้ว วัดสทัง วัดพะโคะ เพื่อบำรุงรักษาวัดให้เจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา (สำนักงานจังหวัดพัทลุง, 2552)

ชื่อเมืองพัทลุง

ในสมัยก่อนชื่อเมืองพัทลุง ไม่ได้เขียนอย่างที่ปรากฏให้เห็นจากหลักฐานพบว่าบนเหรียญอีแปะพัทลุง พ.ศ.2426 เขียนว่า พัททะลุง และพัตลุง ในเอกสารของไทย ใช้ต่างกันมากมายได้แก่ พัดทะลุง พัดทลุง พัททะลุง พัดทลุง พัดลุง พัทลุง ในเอกสารเบอรันของอังกฤษสมัยรัชกาลที่ 3 เขียนว่า Bondelun และ Merdelong ของนายลามาร์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนว่า Bourdelun ความหมายของชื่อเมืองหมายถึงเมืองช้างหรือเมืองเกี้ยวเนื่องด้วยช้างซึ่งตรงกับชื่อเท็จจริงหลายประการ คำว่า “พัต-พัท-พัท” ยังไม่อาจทราบได้ว่าคำเดิมเขียนอย่างไร คำไหนทราบเพียงว่าใช้เป็นคำขึ้นต้น ส่วนคำพื้นเมืองที่เรียกว่า “ตะลุง” แปลว่าเสาถ้ำช้างหรือไม้หลักผูกช้างชื่อบ้านนามเมืองของพัทลุงที่เกี่ยวกับช้างมีมากหรือจะเรียกว่าเป็น “เมืองช้าง” ก็ได้โดยเฉพาะทางฝั่งตะวันตกของทะเลสาบสงขลาในแถบชะรัดซึ่งอยู่ติดกับเทือกเขาบรรทัด มีช้างป่าชุกชุม และในตำนานนางเลือดขาวตำนานเมืองพัทลุงกล่าวว่า ดาสามโม ชายเพชรเป็นหมอสวดมนต์นำยกองช้าง เลี้ยงช้างส่งเจ้าพระยากรุงทองทุกปี ต่อมาพระกุมารกับนางเลือดขาวก็ได้รับมรดกเป็นนายก

องเลียงช้างส่งส่วยซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านบางส่วนยังคงนับถือ “ตาทอมช้าง” (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง, ม.ป.ป.)

ข้อมูลพื้นฐานอำเภอป่าบอน

1. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอป่าบอน (ข้อมูลจังหวัดพัทลุง, 2552, ออนไลน์)

ป่าบอนก่อตั้งเป็นกิ่งอำเภอป่าบอน เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2523 โดยแยกออกจากอำเภอปากพะยูน เดิมมี 3 ตำบล คือ ตำบลป่าบอน ตำบลโคกทราย และ ตำบลหนองรง ภายหลังยกฐานะเป็นอำเภอป่าบอน เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2533 แบ่งพื้นที่เป็น 5 ตำบล ได้แก่ หุ่นนารี หนองรง วังใหม่ ป่าบอน และโคกทราย ปัจจุบันอำเภอป่าบอน มี นายสมนึก พรหมเขียว เป็น นายอำเภอป่าบอน

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งของอำเภอป่าบอน มีเนื้อที่ 380.048 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดพัทลุง ห่างจากตัวเมืองพัทลุง ประมาณ 49 กิโลเมตร โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ตัดผ่าน และอยู่ห่างจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประมาณ 50 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอตะโหมด และอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอกวนเนียงและอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอป่าพะยูน จังหวัดพัทลุง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขมรทวด อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และอำเภอกวนกาหลง

จังหวัดสตูล

ภาพที่ 1 แผนที่อำเภอป่าบอน จังหวัดปัตตานี

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันตก และลาดเทไปทางทิศตะวันออก พื้นที่ของอำเภอป่าบอน ร้อยละ 60 มีลักษณะเป็นป่าและภูเขา ร้อยละ 40 เป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลองใหญ่ไหลผ่าน 2 สาย คือ คลองป่าบอน และคลองพรุพ้อ ซึ่งเป็นพรมแดนกั้นระหว่างอำเภอป่าบอน จังหวัดปัตตานี และอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

การคมนาคม เป็นอำเภอที่มีการคมนาคมสะดวกมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เป็นเส้นทางหลัก ตัดผ่านเป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร

สภาพภูมิอากาศ มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนกับฤดูฝน ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม - สิงหาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือน กันยายน - กุมภาพันธ์

การแบ่งเขตการปกครอง อำเภอป่าบอน แบ่งเขตการปกครอง ดังนี้

แบ่งเป็น 5 ตำบล 50 หมู่บ้าน

ตำบลป่าบอน	จำนวน	11	หมู่บ้าน
ตำบลโคกทราย	จำนวน	13	หมู่บ้าน
ตำบลหนองธง	จำนวน	9	หมู่บ้าน
ตำบลทุ่งนารี	จำนวน	9	หมู่บ้าน
ตำบลวังใหม่	จำนวน	8	หมู่บ้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 แห่ง

1.เทศบาลตำบล มีเทศบาลตำบลป่าบอน จำนวน 1 แห่ง พื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่พื้นที่ของ หมู่ที่ 10 ตำบลป่าบอนทั้งหมด รวมทั้ง พื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 6,7 ตำบลวังใหม่ พื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 3 ตำบลป่าบอน และพื้นที่บางส่วน ของหมู่ที่ 3,7,8 ตำบลหนองธง มีครัวเรือน 1,282 หลังคาเรือน

2.องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้น 5 แห่ง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลระดับ 5 ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท ทั้ง 5 แห่ง

ประชากร

ข้อมูลประชากรจากทะเบียนราษฎร อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีทั้งหมด 45,531 คน และครัวเรือน จำนวน 13,450 ครัวเรือน ขนาดครอบครัวเฉลี่ย 3.38 คน ประกอบด้วย ประชากรในเขตเทศบาลจำนวน 6 ชุมชน และเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 49 หมู่บ้าน มีประชากรจำแนกตามพื้นที่ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และครัวเรือนของอำเภอป่าบอนจำแนกตามพื้นที่

ตำบล	เพศชาย		เพศหญิง		รวม		จำนวนครัวเรือน
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ป่าบอน	4,726	48.43	5,033	51.57	9,759	100	2,853
โคกทราย	5,093	49.07	5,286	50.90	10,379	100	2,983
หนองธง	4,735	50.05	4,726	49.95	9,461	100	2,746
ทุ่งนารี	4,664	50.38	4,593	49.62	9,257	100	2,757
วังใหม่	3,340	50.04	3,335	49.96	6,675	100	2,111
รวม	22,558	49.54	22,973	50.46	45,531	100	13,450

ที่มา : ประชากรจากทะเบียนราษฎร ณ เดือน กรกฎาคม 2552

โครงสร้างประชากร

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละประชากรอำเภอป่าบอน จำแนก ตามเพศและอายุ

กลุ่มอายุ (ปี)	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 - 4	1,473	3.24	1,455	3.20	2,928	6.43
5 - 9	1,713	3.76	1,655	3.63	3,368	7.40
10 - 14	1,985	4.36	1,938	4.26	3,923	8.62
15 - 19	1,894	4.16	1,870	4.11	3,764	8.27
20 - 24	1,841	4.04	1,828	4.01	3,669	8.06
25 - 29	2,059	4.52	2,022	4.44	4,081	8.96
30 - 34	2,080	4.57	1,958	4.30	4,038	8.87
35 - 39	2,044	4.49	2,090	4.59	4,134	9.08
40 - 44	1,800	3.95	1,854	4.07	3,654	8.03
45 - 49	1,527	3.35	1,520	3.34	3,047	6.69
50 - 54	1,116	2.45	1,211	2.66	2,327	5.11
55 - 59	836	1.84	870	1.91	1,706	3.75
60 - 64	621	1.36	726	1.59	1,347	2.96
65 - 69	556	1.22	594	1.30	1,150	2.53
70 - 74	416	0.91	557	1.22	973	2.14
75 +	597	1.31	825	1.81	1,422	3.12
รวม	22,558	49.54	22,973	50.46	45,531	100.00

จากตารางที่ 2 จำนวนประชากร จากทะเบียนราษฎร ณ 1 กรกฎาคม 2552 มีประชากรทั้งหมด 45,531 คน เป็นเพศชาย 22,558 คน คิดเป็นร้อยละ 49.54 และเพศหญิง 22,973 คน ร้อยละ 50.46 ของประชากรทั้งหมด ประชากรที่มีมากที่สุดอยู่ใน ประชากรกลุ่มอายุ 35-39 ปีคิดเป็นร้อยละ 9.08 รองลงมาเป็น ช่วงอายุ 25-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.96 เมื่อจำแนกตามกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการด้านสุขภาพ พบว่า กลุ่มวัยทารกถึงวัยเด็ก อายุ 0-4 ปี ร้อยละ 6.43 กลุ่มวัยเรียน

อายุ 5-14 ปี ร้อยละ 13.83 กลุ่มวัยแรงงาน อายุ 15-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.81 และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.74

การศึกษา

สถานศึกษาในอำเภอป่าบอนปีการศึกษา 2552 มีจำนวนทั้งหมด 23 โรงเรียน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา 21 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน นักเรียนทั้งหมดจำนวน 7,020 คน จำแนกตามระดับการศึกษาได้ดังนี้

สถานศึกษาของรัฐบาล จำนวน 19 แห่ง จำนวนนักเรียน 5,937 คน ดังนี้

- ก่อนประถมศึกษา	จำนวน 1,069 คน
- ประถมศึกษา (ป.1- ป.6)	จำนวน 3,850 คน
- มัธยมศึกษา ขยายโอกาส (ม.1- ม.3)	จำนวน 268 คน
- มัธยมศึกษา (ม.1- ม.6)	จำนวน 750 คน

สถานศึกษาเอกชน จำนวน 4 แห่ง จำนวนนักเรียน 1,083 คน ดังนี้

- ร.ร.ภักดีอนุสรณ์ (ม.1- ม.4)	จำนวน 188 คน
- ร.ร.บุรุษอิสลามหนองธง (อนุบาล - ม. 3)	จำนวน 409 คน
- ร.ร.อะมาดียะห์ (อนุบาล - ม.3)	จำนวน 252 คน
- ร.ร.อนุบาลสุขคณะ (อนุบาล-ป.6)	จำนวน 234 คน

เศรษฐกิจและสังคม

อาชีพ ประชากรมีอาชีพที่สำคัญ คือ เกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนยางพารา การทำนา การทำไร่สับปะรด สวนสละ และการเลี้ยงปลาบ่อลอย

ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 89.00 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 10.50 และ นับถือศาสนาอื่นๆร้อยละ 0.50 มีศาสนสถานดังนี้

วัด/ สำนักสงฆ์	จำนวน	21 แห่ง
มัสยิด	จำนวน	8 แห่ง

ประเพณี วัฒนธรรม ประชาชนในอำเภอป่าบอน มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ตามธรรมเนียมและ วัฒนธรรม ภาคใต้ โดยทั่วไป ประเพณีที่ปฏิบัติกันเป็นประจำ เช่น ประเพณีชักพระ ประเพณีทำบุญเดือนสิบ ประเพณีการบวชนาค ประเพณีแต่งงาน ประเพณีงานศพ เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยว

1. อ่างเก็บน้ำคลองป่าบอน (เขื่อนโกลิหาร) และทับชาไก (ที่พักของเงาะชาไก) ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

2. น้ำตกโตนสะตอ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

3. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านในกอย หมู่ที่ 9 ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

2. ทรัพยากรสาธารณสุข

2.1 สถานบริการสาธารณสุข

โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 30 เตียง จำนวน 1 แห่ง เพียง : ประชากร เท่ากับ 1:1,518
สถานีนอนมัย จำนวน 11 แห่ง เฉลี่ย 1 แห่ง : ประชากร เท่ากับ 3,814

- ศูนย์สุขภาพชุมชนในโรงพยาบาล (PCU)	จำนวน 1 แห่ง
- ศูนย์สุขภาพชุมชน (PCU)	จำนวน 2 แห่ง
- สถานีนอนมัย	จำนวน 9 แห่ง
- คลินิกแพทย์	จำนวน 1 แห่ง
- คลินิกทันตแพทย์	จำนวน 1 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	จำนวน 2 แห่ง
- คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์	จำนวน 6 แห่ง

อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน 909 คน เฉลี่ย อสม. 1 คน รับผิดชอบ
15 ครัวเรือน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และได้นำเสนอ ดังนี้

พนมวรรณ อยู่ดี (2543, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ทางเลือกและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ (ระยะที่ 1) พบว่าชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการได้โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกลไกประสานงานซึ่งกันและกัน

คุณวีระศักดิ์ อนันตมงคล (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งประชาคมตำบล เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบของคำถามหลักในการวิจัยคือ วิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะโหนด มีความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติอย่างไร และจะอย่างไรให้ชุมชนตะโหนดมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการค้นหาคำตอบดังกล่าวโดยใช้กรอบ

แนวคิดของความเป็นประชาคมตำบล จากผลการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า กรอบแนวคิดดังกล่าว สามารถใช้เป็นตัวขับเคลื่อนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาคมตำบล เพื่อจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลตะโหมคได้และผลการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตชนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะโหมค มีความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติ คือ ระบบธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตของชาวตะโหมค วิถีพฤติกรรมของชาวตะโหมค รูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ปรากฏว่ามีกลุ่มอาสาสมัครของชุมชนสามารถรวมตัวกันกำหนดมาตรฐานการท่องเที่ยวของชุมชนเองได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มป่าชุมชนเขาหัวช้าง กลุ่มถ้ำพระ ถ้ำฝ่าย ถ้ำครกบด และกลุ่มน้ำตกลานหม่อมจ้อย โดยได้แบ่งเกณฑ์มาตรฐานออกเป็น 5 มิติ คือ 1.) มิติทางด้านแหล่งท่องเที่ยว 2.) มิติทางการจัดการสิ่งแวดล้อม 3.) มิติทางด้านเศรษฐกิจ/สังคม 4.) มิติด้านคุณค่าต่อการท่องเที่ยว และ 5.) มิติทางด้านศิลปวัฒนธรรม

จากผลศึกษา สรุปได้ว่า วิถีชีวิต ชนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวชุมชนตะโหมค มีความสัมพันธ์กับระบบธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิต เป็นความสัมพันธ์ที่แยกไม่ออกจากกันได้ จนกลายเป็นวิถีคิด วิถีพฤติกรรมและวิถีชีวิตของชาวตะโหมค รูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มป่าชุมชนเขาหัวช้าง กลุ่มถ้ำพระ ถ้ำฝ่าย ถ้ำครกบด และกลุ่มน้ำตกลานหม่อมจ้อย โดยได้แบ่งเกณฑ์มาตรฐานออกเป็น 5 มิติ คือ 1) มิติทางด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) มิติทางการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) มิติทางด้านเศรษฐกิจ/สังคม 4) มิติด้านคุณค่าต่อการท่องเที่ยว 5) มิติทางด้านศิลปวัฒนธรรม วิธีเสริมสร้างให้ชุมชนตะโหมคมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สามารถใช้กรอบแนวคิด 5 ประการของความเป็นประชาคมตำบล เป็นแนวทางการขับเคลื่อน สร้างพลังชุมชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ได้การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลตะโหมค อำเภอตะโหมค จังหวัดพิจิตร ให้มีความยั่งยืนต่อไป

ชาวลิต สิทธิฤทธิ์ (2545, บทคัดย่อ) การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1.) เพื่อศึกษาสภาพการณ์ สถานภาพ และองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน 2.) เพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3.) เพื่อหารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และ 4.) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการ โดยชาวบ้านในชุมชนกรุงชิงทั้งหมด บทบาทและหน้าที่หลักเป็นของชาวบ้านเพื่อมุ่งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผน นำแผนมาสู่การปฏิบัติ มีการนำผลการปฏิบัติมาทบทวน ปรับปรุง เพื่อให้ผลที่ได้มีคุณภาพเป็นที่พอใจของชุมชน มีการร่วมกันค้นหารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับ

ชุมชน ภายใต้แนวคิดของกรมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ในการร่วมกันกำหนดทิศทาง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืนต่อไป ผลของการวิจัย พบว่า 1.) ได้รูปแบบโครงสร้างพร้อมคณะกรรมการบริหารเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนกรุงชิง 2.) ได้สร้างชุดการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจริงๆ 3.) ชาวบ้านเรียนรู้ วิธีการค้นหาคำตอบของชุมชน โดย กระบวนการวิจัยท้องถิ่น ภายใต้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ 4.) การสร้างรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 5.) เกิดการบูรณาการแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจากผลของการวิจัย ปรากฏว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน (Community Based Ecotourism) ได้ส่งผลให้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของชุมชน การสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเกิดชุมชนนำร่องในการจัดการท่องเที่ยวที่ดำเนินงานตามแผนแม่บท การพัฒนาของชุมชน บทสรุปจากงานวิจัยเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรของชุมชน ภายใต้แนวคิดสู่การจัดการที่ยั่งยืน เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ช่วยกันดูแลรักษา ในรูปของการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย เพื่อสุดท้ายชุมชนกรุงชิงสามารถที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างเกื้อกูลและพึ่งพาต่อไป

ประวิณ จุลภักดี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศลุ่มน้ำคลองยัน ตำบลตะกอกเหนือกิ่งอำเภอกาบฉวี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันในส่วนประสานงานการท่องเที่ยวมีการกำหนดมาตรการจัดการด้านกายภาพ การจัดการขยะและการกำหนดช่วงเวลาการท่องเที่ยวที่เหมาะสม รวมทั้งมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมไว้รองรับนักท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานด้วย เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิตของชุมชน

นุชบา สิทธิกร (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบ้านแม่ กลางหลวง ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวได้แก่การสะสมของขยะมูลฝอยที่ขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องมีความสอดคล้องกับ ศักยภาพของชุมชน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภายนอกสุรสีห์ มิตร์ดี (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง จักรเย็บและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วนาทรายแก้ว พบว่า มีปัญหาคือการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยเกิดจากการบริหารจัดการและความรู้ในการประกอบการที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ คือ

1. ยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนพันธกิจการบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย

1.1 การพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว ควบคู่กับการรักษาสมดุลของ ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและบริการที่ได้มาตรฐาน มีปริมาณ เพียงพอ เหมาะสมกับการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่

1.3 พัฒนาความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคทรายแก้วของประชากรใน ชุมชน

2. ยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนพันธกิจการพัฒนาคนและสังคมให้มีความเข้มแข็ง โดยมี เป้าหมายที่จะพัฒนาศักยภาพคนในพื้นที่ให้สามารถปรับตัวรองรับนักท่องเที่ยว ยกระดับคุณภาพ ชีวิตและสภาพแวดล้อมของสังคมให้ดีขึ้น ควบคู่การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ จิตวิญญาณและคุณธรรม อันดีจากการศึกษาวิจัยข้างต้นพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการ จัดการด้านกายภาพ การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ และการกำหนดช่วงเวลาการ ท่องเที่ยวเหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็น ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การพัฒนาพื้นที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้อง ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน จะต้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่

สนใจ รัชชพัฒน์กุล (2548, บทคัดย่อ) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมือง พัทยา มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมือง พัทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยาของนักท่องเที่ยว เพื่อ ศึกษาปัจจัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา ของนักท่องเที่ยวและเพื่อกำหนดแนวทางการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองพัทยา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้แก่ นักท่องเที่ยวชาว ไทยที่มาท่องเที่ยว จำนวน 384 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ใช้ค่าไคร้-สแควร์ (Chi-square) ในการทดสอบและค่าการทดสอบ Phi เพื่อหาความเกี่ยวข้องของผลการศึกษา ผู้ตอบ แบบสอบถาม พบว่าพฤติกรรมมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับโอกาส มีระยะเวลาที่พักอาศัยใน เมืองพัทยาโดยเฉลี่ยสำหรับมาท่องเที่ยวพัทยาในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน และจำนวนครั้งของการเดินทางมาเที่ยวพัทยา ในรอบปีที่ผ่านมามากกว่า 10 ครั้ง ระดับความ คิดเห็นต่อปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่าปัจจัยด้านความเป็นธรรมชาติ ปัจจัยด้านสิ่งที ดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ปัจจัยด้านความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวของเมือง พัทยา ปัจจัยด้านความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวในเชิง ประวัติศาสตร์ของเมืองพัทยา ปัจจัยด้าน โครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา ปัจจัยด้าน

โครงสร้างพื้นฐานของเมืองพัทยา ปัจจัยด้านวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นของเมืองพัทยา อยู่ในระดับเหมาะสมมาก การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองพัทยา กลยุทธ์ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดโซน หรือกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบและสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ กลยุทธ์ด้านการกำหนดราคา ควรมีการของความร่วมมือกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิง ฯลฯ ในการกำหนดราคาค่าบริการให้มีความยุติธรรมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่าย ควรขอความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการขาย ชมรมสมาคม กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ควรมีการร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกัน

วันทกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์และเอกกวีร์ วิณิชเขตคำฉนวน (2548, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว : กรณีแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดมหาสารคามไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวได้ทำการศึกษาวิจัยพบว่า

1. กลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 45-54 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีรายได้มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน เดินทางมาเที่ยวโดยรถส่วนตัว รับทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากผู้อื่นบอก วัตถุประสงค์เดินทางมาเที่ยวโดยพักผ่อนเป็นส่วนใหญ่
2. ความพึงพอใจศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านคุณค่าทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งดึงดูดใจมีความพอใจระดับกลาง ด้านความปลอดภัยและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสะดวกมีความพึงพอใจระดับมาก ส่วนด้านการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวมีความพึงพอใจระดับน้อย ด้านการประชาสัมพันธ์ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีความพอใจระดับปานกลาง ด้านขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่มีความพึงพอใจระดับน้อย
3. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดมหาสารคาม หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกัน เพื่อศึกษาปัญหาตลอดจนหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งสำคัญ เพื่อเป็นการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง โดยผ่านสื่อต่างๆ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีจุดเด่น จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ควรให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในท้องถิ่นในเรื่องความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ

สิทธิชัย ชีวะโรรส (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อธุรกิจการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการของธุรกิจการท่องเที่ยว เขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ทำการศึกษากับกลุ่มประชากรจำนวน 300 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่รับบริการจากร้านค้า จำนวน 100 คน กลุ่มสอง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่รับบริการจากร้านอาหาร จำนวน 100 คน กลุ่มสาม นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่รับบริการจากบริษัททัวร์ จำนวน 100 คน โดยกำหนดตัวอย่างทั้งหมดรวม 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวจำนวน 300 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายมาเที่ยวเป็นครั้งแรกมีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีเชื้อชาติแถบกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย มีอาชีพเสมียนและเจ้าหน้าที่สำนักงานมีรายได้ 25,001-50,000 เหรียญ สถานภาพสมรสและเดินทางมากับคู่สมรส เพราะได้รับการแนะนำจากสื่อการท่องเที่ยวโดยรับข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่มีความต้องการพักอาศัยอยู่ 6-10 วัน มีระดับความพึงพอใจต่อธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว พบว่ามีความพึงพอใจในระดับพอใจมาก ทั้งในเรื่องราคา (ราคาห้อง, อาหาร, การบริการอื่นๆ) และเรื่องกลุ่มผู้บริหาร และความพึงพอใจน้อยสุดคือด้านการโฆษณา

ด้านร้านอาหารบาร์และแหล่งท่องเที่ยวกลางคืนในระดับพอใจมาก ทั้งสถานที่ตั้ง สถาปัตยกรรมและการตกแต่งและด้านผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อ และสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ และความพึงพอใจน้อยสุดคือด้านดนตรี/เกมส์

ด้านร้านขายของที่ระลึกและศูนย์การค้าพอใจในระดับมาก ทั้งด้านราคา และความหลากหลายของสินค้า และความพึงพอใจน้อยสุดคือการบริการได้แก่ การซื้อสินค้า, การส่งสินค้าและการบริการ

ความพึงพอใจต่อธุรกิจการท่องเที่ยวด้านร้านบริษัทตัวแทนจัดจำหน่ายและผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับทัวร์ในระดับพึงพอใจปานกลาง ได้แก่การบริการในการจองที่พักและการขนส่ง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในระดับความพึงพอใจปานกลาง และความพึงพอใจน้อยสุดคือการให้บริการด้านรถไฟ/ สถานีรถไฟ

ก้องชาติ เลียงสมทรัพย์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มาเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มาเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษา

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ซึ่งมาเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างไร 4) เพื่อศึกษานักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกันอย่างไร การวิจัยนี้ได้แจกแบบสอบถามไปยังนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มาเที่ยวอำเภอปากช่อง และอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 11 โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test, ANOVA และ Chi Square

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว/ พักผ่อนโดยใช้รถส่วนตัว/ รถเช่า และพักผ่อนที่โรงแรม การมาเที่ยวที่นี้นักท่องเที่ยวนิยมมาเป็นกลุ่มๆ ละ 2-4 คน ค่าใช้จ่ายต่อครั้งที่ใช้มากกว่า 2,500 บาท เหตุผลที่มาเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครราชสีมาคือ ความสวยงามของธรรมชาติ สถานที่นักท่องเที่ยวนิยมไปมากที่สุดคือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยนิยมเที่ยวในเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม โดยมีเพื่อนที่ช่วยตัดสินใจมากที่สุด ทั้งนี้ในนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากหากแยกความพึงพอใจเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น มีความพึงพอใจในด้านสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก และในด้านประชาสัมพันธ์สร้างแรงจูงใจในระดับปานกลาง สำหรับระดับปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครราชสีมาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง แต่มีต้องการให้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีเหตุผลที่ทำให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวคือ ความงามและความประทับใจในธรรมชาติ และระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวคือ 2-4 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาทมีเหตุผลที่มาท่องเที่ยวคือ ต้องการมาพักผ่อนกับเพื่อนหรือบุคคลในครอบครัว และระยะเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่า 7 วัน นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอายุ 16-25 ปี มีความพึงพอใจด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านกระบวนการจัดการท่องเที่ยว และด้านบุคลากรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอายุ 36-45 ปี ในขณะที่กลุ่มที่มีอายุ 16-25 ปี นี้มีความพึงพอใจด้านกรบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีอายุ 36-45 ปี ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้นักการตลาดของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำไปประยุกต์ในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวของ

นักท้องที่เชิงนิเวศในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการจัดเส้นทางท่องเที่ยวให้นักท้องที่เชิงนิเวศในจังหวัดนครราชสีมา

ธัญญา พรหมบุรุษย์และปิยพรรณ กลั่นกลิ่น (2549,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน รวบรวมองค์ความรู้และวัฒนธรรมของท้องถิ่น และหาแนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนมีส่วนร่วม ใช้เทคนิควิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research , PAR) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก สทนทนากลุ่มและแบบสอบถามจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พื้นที่ศึกษาจำนวน 14 หมู่บ้าน ชนเผ่าม้งและป่าอะเออ อยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ครอบคลุมอำเภอแม่แจ่มและแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และหาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจตามระดับคะแนน likert scale ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา มีการจัดทำโปรแกรมและเส้นทางท่องเที่ยว ใช้ประเมินผลความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร ผลของการวิจัยที่ได้นำมาสรุปวิเคราะห์และวางแผนร่วมกับชุมชนเพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนมีส่วนร่วม ผลจากการศึกษา แสดงให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่ในชุมชนรับรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว โดยเห็นว่าจะช่วยเสริมรายได้ให้กับชุมชน ได้เผยแพร่วัฒนธรรม เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็ตระหนักว่าการท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน ประมาณร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 96 คนเห็นว่าชุมชนมีความพร้อมต่อการจัดการท่องเที่ยว ที่เหลือร้อยละ 40 เห็นว่าชุมชนยังไม่มีความพร้อมในด้านการจัดการ เช่น การสื่อสาร การต้อนรับ สภาพถนนในพื้นที่ เป็นต้น

จากการรวบรวมองค์ความรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่าม้งและป่าอะเออในพื้นที่ศึกษา พบว่า วัฒนธรรมมีความหลากหลายและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมอยู่น่าจะมีศักยภาพในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยการเข้าถึงพื้นที่ค่อนข้างพร้อม รวมทั้งสภาพพื้นที่แม่แฮยังสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงนิเวศเกษตรได้อีกด้วย ผลจากการประเมินของนักท่องเที่ยอาสาสมัครแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดต่อความน่าสนใจของโปรแกรมและพึงพอใจมากที่สุดในด้านความโดดเด่นของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแม่แฮและความรู้สึกคุ้มค่ามากที่สุดในการมาท่องเที่ยวในพื้นที่แม่แฮ อย่างไรก็ตาม นักวิจัยเห็นว่าจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในพื้นที่แม่แฮโดยชุมชนมีส่วนร่วม ชุมชนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแล้วระดับหนึ่ง แต่ยังไม่

สามารถจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเองได้ ยังต้องอาศัยระยะเวลาและประสบการณ์ และควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนหรือเป็นที่เลี้ยง โดยมีภาระค่อนข้างต่อเนื่อง เป็นระยะ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมในด้านต่างๆ เช่น การทำอาหาร การต้อนรับ การศึกษาดูงานการท่องเที่ยว การจัดทำของที่ระลึก เป็นต้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ และควรมีการจัดการในเรื่องผลประโยชน์และการกระจายรายได้ ที่เป็นธรรมรวมทั้งชุมชนยอมรับนำรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาเพื่อพัฒนาพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

โสภณ วัฒนมงคล (2549, บทคัดย่อ) การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณี หาดสอ กรมสรรพาวุธทหารเรือ จังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า: การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้หาดสอ มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความต้องการในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เนื่องจากหาดสอ อยู่ในพื้นที่ของกรมสรรพาวุธทหารเรือ ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญมีการระวังป้องกันเป็นพิเศษ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยทางคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสารและข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นโยบายและการพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาล นโยบายด้านการท่องเที่ยวของกองทัพเรือ และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (interview) กลุ่มผู้บริหาร 3 คน และกลุ่มคณะอนุกรรมการกิจการหาดสอและสันตนาการ 12 คน การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ในราชการกรมสรรพาวุธทหารเรือ มีแนวทางในการดำเนินการต่างๆ ในพื้นที่อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นองค์บุคคล องค์วัตถุ รวมถึงงบประมาณในการดำเนินการผลการศึกษาพบว่า หาดสอมีพื้นที่ไม่ยัคนต้นหลายชนิดอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบหลังหาดในส่วนของท้องทะเลเป็นพื้นทราย มีแหล่งปะการังน้ำตื้น พื้นที่ท่องเที่ยวอยู่ใกล้กับคลังสรรพาวุธซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญทางทหาร มีสิ่งปลูกสร้างได้แก่ อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง และอาคารห้องน้ำส้วม 2 หลัง โดยที่หาดสอมีความเป็นธรรมชาติอยู่มาก การท่องเที่ยวจึงควรเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การรักษาความปลอดภัยพื้นที่ของทางราชการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง การก่อสร้างต่างๆ โดยคำนึงถึงการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ควรให้มีการก่อสร้างมากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ การท่องเที่ยวควรเป็นแบบนักท่องเที่ยว ไม่มีการค้างแรมในพื้นที่ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ ชุมชนทหารในพื้นที่ควรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและใช้สถานที่การท่องเที่ยว

จักรกฤษณ์ เรืองเวช (2550, บทคัดย่อ) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำนวน 393 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี ลักษณะคำถามแบบถูกผิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด และมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อพักผ่อน/สัมผัสธรรมชาติ 2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวและความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นอาชีพ และสถานภาพสมรสพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พระภิกษุ ศรีสวัสดิ์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษากลไกและศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นที่เกาะช้างกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร/เจ้าของกิจการ ที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 5 ชุด มีทั้งแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยคณะนักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลถ้าเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างทำการวิเคราะห์เนื้อหาส่วนแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางด้านสถิติ ผลการวิจัยพบว่า กลไกการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบ่งได้ 2 กลุ่มคือ ผู้ให้บริการ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นประชาชนในพื้นที่ และผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นนักลงทุนต่างถิ่น/ต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการด้านต่างๆ จำนวน 8 ด้าน คือ 1.) วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม 2.) ด้านการเงิน 3.) ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก 4.) การจัดโปรแกรมกิจกรรมต่างๆ 5.) การประชาสัมพันธ์และการตลาด 6.) ด้านทรัพยากรมนุษย์ 7.) ความปลอดภัยและความเสี่ยง และ 8.) ลูกค้านักท่องเที่ยว ส่วนเรื่องศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ พบว่า กิจกรรมค้ำน้ำ คูประกรัง (น้ำตื้น) และ กิจกรรมค้ำน้ำ คูประกรัง (น้ำลึก)

มีศักยภาพในระดับสูง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีความคิดเห็นว่า คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ได้จากการท่องเที่ยว มีศักยภาพสูง แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คิดว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องความปลอดภัยจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และความนิยมของกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่เกาะช้าง โดยสามารถจัดทำภายใต้กรอบ 3E คือ Enforcement (การบังคับใช้กฎหมาย หรือข้อบังคับ) Engineering (การใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาปรับปรุง และอนุรักษ์) และ Education (การให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและครบถ้วน)

วุฒิชติ สุนทรสมัย และคณะ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพ ความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษาตำบลตะพง จังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวพักแรมแบบโฮมสเตย์ ตลอดจนการศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพ ความเข้มแข็งและความยั่งยืนของการจัดการธุรกิจพักแรมท่องเที่ยว หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แบบโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกต โดยอาศัยแบบบันทึกและแบบสอบถามที่ใช้คำถามปลายเปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในด้านสภาพแวดล้อมชุมชนตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีผู้ประกอบการธุรกิจเพียง 3 ราย ซึ่งเป็นพี่น้องกัน รูปแบบการจัดการธุรกิจนั้นมีน้องชายคนกลางเป็นแกนหลักรายแรก เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาพักเกินกว่าผู้ประกอบการหลักรายแรก ซึ่งน้องชาย คนกลางนี้จะทำหน้าที่จัดแจคนักท่องเที่ยวไปยังบ้านพี่และน้องสาวของเขาซึ่งเป็นผู้ประกอบการอีก 2 ราย ผู้ประกอบการหลักมีอาชีพหลักคือเป็นข้าราชการและทำธุรกิจโฮมสเตย์เป็นธุรกิจเสริม โดยมีบ้านพักที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยว 2 หลัง และพักได้สูงสุด 40 คนต่อหลังต่อคืน โดยมีการบริการห้องพักร่วมกับการจัดทัวร์ชมผลไม้ (ชมสวนผลไม้) ในช่วงฤดูกาลผลไม้ออกผล ทั้งนี้จุดอ่อนของกิจการไม่มีกรณีโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และขาดเครื่องมือในการสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว มีเพียงโบว์ชัวร์ที่ผลิตโดยองค์การบริหารส่วนตำบลตะพงเท่านั้น แม้ว่าราคาที่พักขั้นต่ำคนละ 70 บาทต่อคืน แต่สามารถปรับราคาขึ้นลงได้ หากมี นักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยราคาราคานั้นขึ้นอยู่กับขนาดของห้องพัก อำนาจต่อรองของนักท่องเที่ยว ความสนิทสนมคุ้นเคย และความพึงพอใจของเจ้าของโฮมสเตย์ จุดแข็ง คือ ด้านห้องพักที่ให้บริการมีความสะอาดและปลอดภัยพอสมควร และเจ้าของโฮมสเตย์ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้รองรับนักท่องเที่ยว คือ ห้องน้ำ พัดลม ตู้

เสื้อผ้าเพียงที่นอน และหมอน โดยสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแลและคอยให้บริการนักท่องเที่ยว
 อย่างเป็นกันเองตามวิถีชาวบ้าน ด้วยอุปสรรคจากสภาพการแข่งขันด้านการบริการโฮมสเตย์ใน
 พื้นที่ตำบลตะพงน้อย ทำให้ผู้ประกอบการ ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ขาด
 ทักษะการจัดการเชิงรุกในการรับรู้ถึงการแข่งขันของธุรกิจ ทั้งด้านการจัดการที่ขาดมาตรฐาน
 การบริการ ด้านการตลาดที่ไม่มีการวิเคราะห์ความต้องการของ นักท่องเที่ยวแล้วนำมาปรับใช้ในการ
 การดำเนินกิจการ และยังขาดกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านการสื่อสารการตลาด แต่
 โฮมสเตย์ตำบลตะพงยังมีจุดเด่นในด้านบุคลากรที่เป็นสมาชิกในครอบครัวให้การต้อนรับที่อบอุ่น
 มีการไต่ถามทุกข์สุข และแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยวเสมือนเป็น
 ครอบครัวเดียวกัน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นจุดแข็งของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ชุมชนตำบล
 ตะพง คือ ด้านบุคลากรหรือด้านลูกค้าสัมพันธ์ ในขณะที่จุดอ่อน ได้แก่ ขาดทักษะด้านการตลาด
 โดยเฉพาะการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า (นักท่องเที่ยว) ตลอดจนยังไม่สามารถใช้
 เทคนิคการบริการลูกค้าที่เหมาะสม และขาดวิธีการสื่อสารการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน
 ขาดมาตรฐานการกำหนดค่าบริการและไม่มีการบันทึกรายการทางบัญชีและการเงินที่ชัดเจนและเป็น
 ระบบ ทำให้ไม่ทราบถึงต้นทุนของบริการ รวมทั้งยังขาดทักษะสื่อสารกับตลาดใหม่ๆ ได้แก่
 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เพิ่มจำนวนและให้ความสนใจในวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และ
 วิถีชุมชนของชุมชนตะพง จังหวัดระยองมากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสที่สำคัญของการประกอบธุรกิจ
 ข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ การพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ อาทิ การสื่อสารโดย ใช้
 ภาษาอังกฤษ การบริการที่ประทับใจ การบัญชีและการเงิน และการตลาดแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ
 ด้านการท่องเที่ยวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แบบโฮมสเตย์ของตำบลตะพง อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัย
 รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน เพื่อให้สามารถดึงดูดและสร้างความประทับใจ แก่
 นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศจากทรัพยากรที่มีคุณค่าของชุมชนอย่างยั่งยืนและ
 เข้มแข็งต่อไป

กนิษฐทิพย์ ดิถีเพ็ง (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการ
 ท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวโฮมสเตย์
 (Homestay) ของตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การ
 วิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของผู้ประกอบ
 ผู้ประกอบการ โฮมสเตย์และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวแบบ
 โฮมสเตย์ เพื่อเปรียบเทียบวิจัยส่วนบุคคลกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และ
 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และหาความสัมพันธ์
 ของศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการ

จัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ของตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่มาพักแรมแบบโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จำนวน 327 คน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test , F-test และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักแรมแบบโฮมสเตย์ ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุ 36 ปีขึ้นไป ถึง 46 ปี สถานภาพสมรส ไรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน นิยมเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน และมีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว มีศึกษาการจัดการที่พักในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) โดยเฉพาะในส่วนของบ้านพักมีความมั่นคงและแข็งแรง บ้านพักมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และแสงสว่างส่องเข้าถึง ไม่มีกลิ่นอับ จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากในภาพรวม ($\bar{X}=4.59$) โดยเฉพาะในส่วนของตัวบ้านมีความมั่นคงและมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีห้องน้ำแลห้องส้วมเพียงพอ ($\bar{X}=4.40$) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การที่นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันหรือมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวที่มีเพศที่ต่างกันหรือมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวต่างกัน ไม่ได้ส่งผลต่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่มี อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และลักษณะกลุ่มในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน ส่งผลต่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ชลธิชา เฟ่งพินิจ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาล่องแพ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ (1) นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแพล่องจังหวัด (2) เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและผู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาล่องแพจังหวัดกาญจนบุรี ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากรและด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ให้เหมาะสมและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้ทำการศึกษา กับกลุ่มประชากร 460 คน คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาล่องแพจังหวัดกาญจนบุรี ผลของการวิจัยพบว่า

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุ 20 -25ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน/ ลูกจ้าง สถานภาพโสด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า/ เท่ากับ 10,000 บาท ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวภาคกาญจนบุรีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในทุกด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพไม่แตกต่างกัน

นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดังกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแหล่งจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพไม่แตกต่างกัน

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแหล่งจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในทุกด้านแตกต่างกัน ยกเว้นผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกัน

นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแหล่งจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านบุคลากรมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแหล่งจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านผลิตภัณฑ์มีความพึงพอใจแตกต่างกัน

กุลแก้ว คล้ายแก้ว ลัสดา ยาวิลละและอรนุช สืบบุญ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นไปได้ในการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ : กรณีศึกษาเรือนแพพิชญ โลก ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านศักยภาพของเรือนแพ จากการศึกษาวิจัยพบว่าศักยภาพของชุมชนชาวแพลำน้ำน่าน ในด้านโครงสร้างของบ้านเรือนแพของชุมชนชาวแพลำน้ำน่านยังไม่มีศักยภาพในการเป็นเรือนแพที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากเก่าและทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ประกอบกับชุมชนชาวแพลำน้ำน่านจังหวัดพิจญ โลก เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้ชิดชุมชนเมืองแต่มีฐานะยากจน ไม่มีอาชีพมั่นคงจึงไม่มีรายได้ที่เหลือจากการยังชีพนำมาปรับปรุงที่อยู่อาศัยของตนเองได้ และชุมชนชาวแพต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยปรับปรุงเรือนแพของตนให้ดีขึ้น แต่ในด้านเอกลักษณ์ชุมชนชาวแพลำน้ำน่านเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในด้านนี้เป็นอย่างมากกล่าวคือ เป็นชุมชนโบราณล่อน้ำที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในลำน้ำน่านเป็นเวลาช้านานตั้งถิ่นฐานมาเกือบ 160 ปี จึงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกมุมโลกให้เข้ามาสัมผัสกับสิ่งที่ได้รับตกทอดมาจากคนในอดีตสู่คนในปัจจุบัน จึงกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบกับบ้านเรือนแพเป็นภาพลักษณ์ของจังหวัด

พิษณุโลก เมื่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่างก็เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกมีความต้องการเห็นภาพบ้านเรือนแพที่จอดเรียงรายอยู่ตลอดของลำน้ำน่าน นอกจากนี้ชุมชนมีความพร้อมในเรื่องการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว อาทิเช่น การสาธิตการเปลี่ยนลูกบวมแพ การจับปลา การสร้างเรือนแพ เป็นต้น ชุมชนต้องการมีสินค้าที่ระลึกขายแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการที่พักเรือนแพโฮมสเตย์ ชุมชนต้องการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารการท่องเที่ยวโดยชุมชนชาวแพเป็นผู้บริหารจัดการเอง

2. ในด้านความเป็นไปได้ในการจัดการที่พักโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนชาวแพลำน้ำน่าน ในประเด็นนี้มีความเป็นไปได้อันเนื่องมาจากชุมชนชาวแพมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและชุมชนชาวแพมีความต้องการที่จะคัดแปลงบ้านเรือนแพที่พักของตนเองให้เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวด้วย เพราะชุมชนต้องการให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันทำให้เกิดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ชุมชนชาวแพมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวยังเล็งเห็นประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่จะนำมาซึ่งรายได้เสริมต่อตนเองและครอบครัว และสมาชิกชุมชนชาวแพบางกลุ่มยังต้องการให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชีวิตชาวแพ ซึ่งจะให้เกิดการอนุรักษ์บ้านเรือนแพ อนุรักษ์ประเพณี และวิถีชีวิตของชาวแพ ซึ่งหาได้ยากในปัจจุบัน

3. ในด้านความต้องการเข้าพักจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความต้องการเข้าพักในเรือนแพโฮมสเตย์ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความประสงค์ที่จะเข้าพักในโฮมสเตย์เรือนแพ คิดเป็นร้อยละ 91.9 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 82.4

4. นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความคิดเห็นว่าสถานที่จอดเรือนแพโฮมสเตย์ที่เหมาะสม คือ ตั้งแต่บริเวณหน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ(วัดใหญ่) เรื่อยไปจนกระทั่งถึงบริเวณสะพานสุพรรณกัลยา

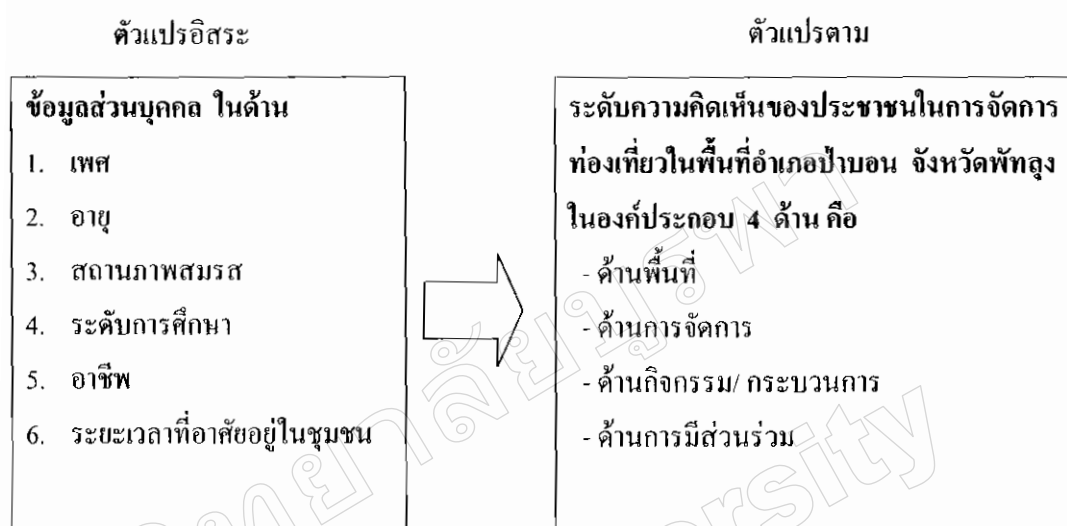
ศศิริรัตน์ ลอยประเสริฐ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดร้อยปีสามชุก สุพรรณบุรี บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดร้อยปีสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 4) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการของนักท่องเที่ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 5) เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 6) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยว

จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test, LSD., Chi-Square และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลงานวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21-30 ปี การศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 7,000 บาท มีวัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายใช้สอยหาซื้อสินค้า เดินทางมาโดยรถนำเที่ยว จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาด้วยกัน 2-5 คน ใช้เวลาในการเที่ยวชม 1-2 ชั่วโมง มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 1,001-1,500 บาท และรู้จักตลาดร้อยปีสามชุกโดย ครอบครัว/ เพื่อนแนะนำ 2) นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจูงใจ และด้านการควบคุมคุณภาพ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจ ด้านสถานที่ตั้งและความสะดวก ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้บริการ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน 4) นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) นักท่องเที่ยวที่มีอายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับต่ำมากถึงปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ แนวความคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ศึกษารูปแบบเครื่องมืองานวิจัยที่มีโครงสร้าง และเนื้อหาที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษา งานวิจัยของ โสภณ วัฒนมงคล (2549, หน้า 6-32) สนใจ ราชวัฒน์กุล (2548, หน้า 7-26) และ จักรกฤษณ์ เรืองเวช (2550, หน้า 10-64) ที่ศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องเป็นธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวที่เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ โดยได้พัฒนาเครื่องมือเพิ่มเติมในคำถามความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และกำหนดตัวแปรตามที่จะศึกษา เป็นองค์ประกอบในการจัดการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ ด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรม/ กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม

ตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาตัวแปรส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน รายละเอียดตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวนรวม 45,274 คน

2. การคำนวณขนาดตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัยนี้ ด้วยการใช้สูตรของทาโรห์ยามาเน่ (Taroa Yamamé) (เป็นแก้ว สิริวรรณดี, 2548)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 (0.05)

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่าในสูตร} \quad N &= 45,274 \\
 &= \frac{45,274}{1 + 45,274(.05)^2} \\
 &= \frac{45,274}{1 + 113.19} \\
 &= 396.50
 \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 396 คน แต่ผู้วิจัยขอเก็บกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ ตำบลและหมู่บ้าน จำนวน 400 คน โดยใช้การเทียบสัดส่วน จากทุกตำบลและหมู่บ้านทั้งหมด การสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านตามจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษา ได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยไม่มีการเฉพาะเจาะจง กล่าวคือ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่พบในหมู่บ้าน เพื่อให้ข้อมูลมีการกระจายมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบคำตอบข้อใดข้อหนึ่งเพียงข้อเดียวในแต่ละข้อ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นลักษณะข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่ของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มี 4 ด้านๆ ละจำนวน 3 ข้อ รวมจำนวน 12 ข้อ ซึ่งมี ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตอบด้วยวิธีการ ให้ค่าระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้คือ

5 หมายถึง มีระดับการจัดการ มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับการจัดการ มาก

3 หมายถึง มีระดับการจัดการ ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับการจัดการ น้อย

1 หมายถึง มีระดับการจัดการ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อความแบบปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและเนื้อหาต่างๆ จากตำรา เอกสารบทความทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ศึกษารูปแบบเครื่องมืองานวิจัยที่มีโครงสร้าง และเนื้อหาที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษางานวิจัยของโสภณ วัฒนมงคล (2549, หน้า 6-32) สนใจรัชตวัฒน์กุล (2548, หน้า 7-26) และจักรกฤษณ์ เรืองเวช (2550, หน้า 10-64) แล้วกรวางแบบสอบถามเป็น 3 ตอน

2. เสนอร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นชอบ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะ

3. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความสมบูรณ์ถูกต้องของโครงสร้างเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาที่ใช้เขียนแบบสอบถาม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบไปด้วย

3.1 อาจารย์ ดร. หม่อมหลวงปริญญา จรูญโรจน์

3.2 อาจารย์ปัทมา จรูญโรจน์ ณ อยุรยา

3.3 อาจารย์ ดร. สมชาย ปัญญาเจริญ

3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุติพิภ เบ็ญคนอก

4. นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการจัดทำปัญหาพิเศษ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในตำบลแม่ขี อำเภอดะโงน จังหวัดพัทลุง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

6. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่ตำบลหนองธง และตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน เพื่อเก็บข้อมูลประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
2. ผู้วิจัยสามารถสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้มาทั้งหมด 400 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก
4. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องมาลงรหัส (Coding) ให้เรียบร้อย
5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากนั้นจึงได้นำเอาข้อมูลมาเพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ แล้วเอาไปเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องว่ามีความสอดคล้องกันอย่างไร มีความแตกต่างหรือขัดแย้งกันอย่างไร และในการประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูปในการประมวลผลหาค่าทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนาหรือสถิติภาคบรรยาย (Descriptive statistics) ซึ่งเป็นการอธิบายให้เห็นถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
 - 1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือมัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) เป็นค่าที่ใช้ในการเปรียบเทียบตัวแปรต่างๆ เช่น ระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง
 - 1.3 การวัดการกระจาย ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้วัดการกระจายของข้อมูล เช่น ระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เป็นการสรุปข้อเท็จจริงของข้อมูลทั้งหมดในลักษณะการประมาณค่าและการทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย

2.1 t-test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูลหนึ่งกลุ่มหรือสองกลุ่มที่อิสระต่อกัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 F- test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูลตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปที่อิสระต่อกัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กรณีที่พบความแตกต่างทดสอบรายคู่โดยใช้สถิติ เชฟเฟ้ (Scheffe-test)

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับตัวแปร ด้าน เพศ อายุ สถานะภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานกับตัวแปรต่างๆ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	233	58.20
หญิง	167	41.80
รวม	400	100.0
อายุ		
น้อยกว่า 21 ปี	65	15.40
21 - 25 ปี	49	12.30
26 - 30 ปี	70	17.50
31 - 35 ปี	75	18.80
36 ปีขึ้นไป	141	35.30
รวม	400	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	125	31.20
สมรส	223	55.80
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	53	13.00
รวม	400	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	150	17.00
มัธยมศึกษา/ปวช.	170	42.40
อนุปริญญา/ปวส.	63	15.80
ปริญญาตรี	73	18.30
สูงกว่าปริญญาตรี	26	6.50
รวม	400	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกร	150	37.50
รับจ้าง	58	14.50
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	64	16.00
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	71	17.80
อื่น ๆ	57	14.40
รวม	400	100.0
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน		
ไม่เกิน 5 ปี	36	9.00
6- 10 ปี	58	14.50
11- 15 ปี	110	27.50
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	196	49.00
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.20 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 41.80 มีอายุต่ำกว่า 36 ปี มากที่สุดร้อยละ 35.30 รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 18.80 ด้านสถานภาพส่วนบุคคล มีสถานภาพสมรส (คู่) ร้อยละ 55.80 ด้านการศึกษา ส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 42.40 รองลงมาคือประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 17.00 การประกอบอาชีพส่วนมาก อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 37.50 รองลงมา อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 17.80 ส่วนด้านระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ส่วนมากมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 49.00

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ในภาพรวม

ภาพรวมแต่ละด้าน	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
ด้านพื้นที่	142 (16.00)	126 (31.50)	158 (39.50)	37 (9.30)	15 (3.80)	3.30	0.75	ปานกลาง	1
ด้านการจัดการ	39 (9.80)	127 (31.80)	161 (40.30)	62 (15.50)	11 (2.80)	3.14	0.84	ปานกลาง	4
ด้านกิจกรรม/กระบวนการ	39 (9.80)	127 (31.80)	161 (40.30)	62 (15.50)	11 (2.80)	3.16	0.82	ปานกลาง	3
ด้านการมีส่วนร่วม	37 (9.30)	96 (24.00)	172 (43.00)	80 (20.00)	15 (3.80)	3.21	0.85	ปานกลาง	2
ภาพรวมทั้งหมด						3.20	0.70	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20 (S.D. =0.07)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านพื้นที่ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. =0.75) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.21 (S.D. =0.85) และลำดับที่สามคือ ด้านกิจกรรม/กระบวนการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.16 (S.D. =0.82) และน้อยที่สุดคือด้านการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. =0.84)

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านพื้นที่

ด้านพื้นที่	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ มากน้อยเพียงไร	64 (16.00)	126 (31.50)	158 (39.50)	37 (9.30)	15 (3.80)	3.47	0.99	ปานกลาง	1
2.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมากน้อยเพียงไร	39 (9.80)	127 (31.80)	161 (40.30)	62 (15.50)	11 (2.80)	3.30	0.94	ปานกลาง	2
3.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ส่งเสริมแหล่งวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเพียงไร	37 (9.30)	96 (24.00)	172 (43.00)	80 (20.00)	15 (3.80)	3.15	0.96	ปานกลาง	3
ภาพรวม						3.30	0.75	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านพื้นที่ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.61 (S.D.=0.88)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านพื้นที่พบว่าการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.65 (S.D.=0.91) รองลงมาคือในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.64 (S.D.

=-0.96) และน้อยที่สุดคือด้านในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมแหล่ง
วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.55
(S.D. =0.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการ
จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการจัดการ

ด้านการจัดการ	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.ในการจัดการ ท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน การจัดการที่มีความ รับผิดชอบโดยไม่ ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและสังคม เพียงไร	26 (6.50)	111 (27.80)	153 (38.30)	86 (21.50)	24 (6.00)	3.17	0.99	ปานกลาง	2
2.ในการจัดการ ท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน มีทิศทางการจัดการที่ ยั่งยืนครอบคลุมถึงการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษเพียงไร	43 (10.80)	101 (25.30)	156 (39.00)	62 (15.50)	38 (9.50)	3.12	1.09	ปานกลาง	3
3.ในการจัดการ ท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน มีทิศทางการจัดการโดย คำนึงถึงพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างมี ขอบเขตเพียงไร	46 (11.50)	106 (26.50)	178 (44.50)	40 (10.00)	30 (7.50)	3.25	1.03	ปานกลาง	1
ภาพรวม						3.14	0.84	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการจัดการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. =0.84)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของด้านการจัดการพบว่า ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีทิศทางการจัดการโดยคำนึงถึงพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.25 (S.D. =1.03) รองลงมาคือด้านในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง การจัดการที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.17 (S.D. =0.99) และน้อยที่สุดคือ ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีทิศทางการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12 (S.D. =1.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านกิจกรรม/กระบวนการ

ด้านกิจกรรม/ กระบวนการ	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้เพียงไร	32 (8.00)	109 (27.30)	185 (46.30)	55 (13.80)	19 (4.0)	3.20	0.93	ปานกลาง	1
2.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเพียงไร	35 (8.80)	102 (25.50)	172 (43.00)	55 (13.80)	36 (9.00)	3.11	1.04	ปานกลาง	3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านกิจกรรม/ กระบวนการ	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
3.ในการจัดการท่องเที่ยว อำเภอป่าบอน ได้บริหาร จัดการโดยเน้นการ เพิ่มพูนความรู้ ความ ประทับใจเพื่อสร้างความ ตระหนักและปลูกจิต สำนึกคือนักท่องเที่ยวและ ประชาชนในท้องถิ่น เพียงไร	46 (11.50)	91 (22.80)	177 (44.30)	61 (15.30)	25 (6.30)	3.18	1.03	ปานกลาง	2
ภาพรวม						3.16	0.82	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านกิจกรรมและกระบวนการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.16 (S.D. =0.82)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านของกิจกรรม/กระบวนการ พบว่าในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.20 (S.D. =.93) รองลงมาคือจัดการโดยเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกคือนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.18 (S.D. =1.03) และน้อยที่สุดคือ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.11 (S.D. =1.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นในทุกขั้นตอนของกระบวนการของการจัดการมากน้อยเพียงไร	46 (11.50)	96 (24.00)	180 (45.00)	44 (11.00)	34 (8.50)	3.19	1.05	ปานกลาง	3
2.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ได้บริหารจัดการโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเพียงไร	51 (12.80)	100 (25.00)	160 (40.00)	63 (15.80)	26 (6.50)	3.22	1.06	ปานกลาง	2
3.ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลตอบแทนเพื่อกลับมาสู่การบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพียงไร	45 (11.30)	100 (25.00)	182 (45.50)	55 (13.80)	18 (4.50)	3.25	0.97	ปานกลาง	1
ภาพรวม						3.21	0.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านการมีส่วนร่วมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.55 (S.D. =1.04)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านการมีส่วนร่วมพบว่าในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น

ในทุกขั้นตอนของกระบวนการของการจัดการ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.64 (S.D. = 1.01) รองลงมาคือในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลตอบแทนเพื่อกลับมาสู่การบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.63 (S.D. = 1.04) และน้อยที่สุดคือด้านในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.38 (S.D. = 1.25) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานกับตัวแปรต่าง ๆ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบเพศกับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

เพศ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
ชาย	233	3.13	0.71	-2.41	398	0.71
หญิง	176	3.30	0.68			

จากตารางที่ 9 การเปรียบเทียบเพศกับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.71 แสดงว่าประชาชนเพศชายและประชาชนเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่าเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. = 0.68), 3.13 (S.D. = 0.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	S.D.
น้อยกว่า 21 ปี	3.81	0.56
21 - 25 ปี	3.00	0.42
26 - 35 ปี	3.01	0.62
36 - 50 ปี	3.09	0.67
51 ปีขึ้นไป	3.15	0.69

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ
ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
กับอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	29.56	7.39	17.31	4	0.00*
ภายในกลุ่ม	168.62	0.42		395	
รวม	198.19			399	

* p < .05

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับอายุ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกันตามอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงกับอายุ

อายุ	\bar{X}	น้อยกว่า 21 ปี	21 - 25 ปี	26 - 30 ปี	31 - 35 ปี	36 ปี ขึ้นไป
		3.81	3.00	3.01	3.09	3.15
น้อยกว่า 21 ปี	3.81		.8081*	.9747*	.7128*	.6543*
21 - 25 ปี	3.00			.0133	.0944	.5138
26 - 30 ปี	3.01				-.0811	.1405
31 - 35 ปี	3.09					.0594
36 ปีขึ้นไป	3.15					

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่าประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แคล้งจากผู้ที่มีอายุมากกว่า 21 ปีขึ้นไป โดยประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีลงมา มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี อายุระหว่าง 26 - 30 ปี อายุระหว่าง 31 - 35 ปี และอายุ 36 ปี ขึ้นไป ส่วนประชาชนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยที่สุด

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพการสมรส	\bar{X}	S.D.
โสด	3.43	0.76
สมรส	3.10	0.68
หม้าย/หย่า/แยก	3.11	0.49

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับสถานภาพสมรส

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	9.37	4.68	9.85	2	0.00*
ภายในกลุ่ม	188.82	0.47		397	
รวม	198.19			399	

* $p < .01$

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่าค่า Sig., เท่ากับ 0.00 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกันตามสถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับสถานภาพการสมรส

สถานภาพ		โสด	สมรส	หม้าย/อย่า/แยก
	\bar{X}	3.43	3.10	3.11
โสด	3.43		.3314*	.3254*
สมรส	3.10			.0059
หม้าย/ อย่า/ แยกกันอยู่	3.11			

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพ โสด มีระดับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างจาก ผู้ที่มีสถานภาพ มีการสมรส และผู้ที่มีสถานภาพ หม้าย/ อย่า/ แยก

โดยพบว่าประชาชน ที่มีสถานภาพ โสด มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพ สมรส และหม้าย/ อย่ำ/ แยกกันอยู่

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D.
ประถมศึกษา/ต่ำกว่า	3.16	0.67
มัธยมศึกษา/ปวช.	3.30	0.70
อนุปริญญา/ปวส.	3.84	0.60
ปริญญาตรี	3.36	0.71
สูงกว่าปริญญาตรี	3.14	0.69

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	11.91	2.97	6.31	4	0.00*
ภายในกลุ่ม	186.28	0.47		395	
รวม	198.19			399	

* p < .01

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกันตามระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประอม ศึกษา/ต่ำกว่า	มัธยม ศึกษา/ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		3.16	3.30	3.84	3.36	3.14
ประอมศึกษา/ต่ำกว่า	3.16		-.1400	.3215	-.1964	.0180
มัธยมศึกษา/ปวช.	3.30			.6415*	-.0565	.1580
อนุปริญญา/ปวส.	3.84				-.5180*	-.3035
ปริญญาตรี	3.36					-.2144
สูงกว่าปริญญาตรี	3.14					

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างจากผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ความเห็นแตกต่างจากผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

โดยพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา/ปวส. และประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	S.D.
เกษตรกร	3.18	0.62
รับจ้าง	3.99	0.86
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.10	0.54
รับราชการ	3.23	0.69
อื่น ๆ	3.57	0.70

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ
ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
กับตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	11.04	2.76	5.83	4	0.00*
ภายในกลุ่ม	187.14	0.47		395	
รวม	198.19			399	

* p < .01

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกันตามอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe (Post Hoc) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	รับราชการ	อื่นๆ
		3.18	3.99	3.10	3.23	3.57
เกษตรกร	3.18		.1829	.0706	-.0594	-.3946*
รับจ้าง	3.99			.1122	.2423	-.5774*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.10				.1301	-.4652*
รับราชการ	3.23					-.3351
อื่นๆ	3.57					

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับราชการ มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ

โดยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีระดับความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีระดับความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่า ประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ และประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ มีระดับความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามระยะเวลา
ที่อยู่อาศัยในชุมชน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน	\bar{X}	S.D.
ไม่เกิน 5 ปี	3.30	0.72
6 - 10 ปี	2.95	0.70
11 - 15 ปี	3.43	0.67
มากกว่า 15 ปี	3.13	0.68

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของ
ประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน
จังหวัดพัทลุง กับระยะเวลาที่อยู่อาศัย

แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	df	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	10.96	3.65	7.72	3	0.00*
ภายในกลุ่ม	187.23	0.47		396	
รวม	198.19			399	

* $p < .05$

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 แสดงว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกันตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe (Post Hoc) ต่อได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง กับตามระยะเวลา ที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน	\bar{X}	ไม่เกิน 5 ปี	6 - 10 ปี	11-15 ปี	มากกว่า 15 ปี
		3.30	3.95	3.43	3.13
ไม่เกิน 5 ปี	3.30		.3553	.1308	.1701
6 - 10 ปี	2.95			.4861*	.1852
11 - 15 ปี	3.43				-.3009*
มากกว่า 15 ปี	3.13				

* p < .05

จากตารางที่ 24 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 6-10 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างจากประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11-15 ปี และประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11-15 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แตกต่างจากประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 15 ปี

โดยพบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 6-10 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11-15 ปี และประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11-15 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 15 ปี

ตารางที่ 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
เพศ	ปฏิเสธสมมติฐาน
อายุ	ยอมรับสมมติฐาน
สถานภาพ	ยอมรับสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน
อาชีพ	ยอมรับสมมติฐาน
ระยะเวลาที่อาศัย	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แต่เพศไม่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง 2.) เปรียบเทียบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ และในบทนี้ประกอบด้วย รายละเอียด ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษาวิจัย
2. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
3. ข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัย

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.20 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 41.80 มีอายุต่ำกว่า 36 ปี มากที่สุดร้อยละ 35.30 รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 18.80 ด้านสถานภาพส่วนมาก มีสถานภาพสมรส (คู่) ร้อยละ 55.80 ด้านการศึกษาส่วนมาก จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. ร้อยละ 42.40 รองลงมาคือประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 17.00 การประกอบอาชีพส่วนมาก อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 37.50 รองลงมา อาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 17.80 ส่วนด้านระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ส่วนมาก มากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 49.00

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้านพื้นที่เป็นอันดับแรก ส่วนด้านการมีส่วนร่วม เป็นอันดับสอง ถัดไปเป็นด้านกิจกรรม/กระบวนการ และสุดท้ายเป็นด้านการจัดการ จึงวิเคราะห์เป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านพื้นที่ พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดการท่องเที่ยวอำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แต่ก็อยู่ในระดับมาก และสุดท้ายคือการส่งเสริมแหล่งวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ได้บริหารจัดการ โดยคำนึงถึงผลตอบแทนเพื่อกลับมาสู่การบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือได้บริหารจัดการ โดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และอันดับสุดท้ายคือได้บริหารจัดการ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นในทุกชั้นตอนของกระบวนการของการจัดการ

2.3 ด้านกิจกรรม/ กระบวนการ พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือจัดการ โดยเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกคือนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการจัดการ พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นใน การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีทิศทางการจัดการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจัดการที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเพียงไร อยู่ในระดับมาก ส่วนมีทิศทางการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นลำดับสุดท้าย

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ค่า Sig. เท่ากับ 0.71 แสดงว่า

เพศไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 โดยประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีลงมา มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 21- 25 ปี อายุระหว่าง 26 - 30 ปี อายุระหว่าง 31 - 35 ปี และอายุ 36 ปีขึ้นไป ส่วนประชาชนที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยที่สุด แสดงว่าอายุมีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 โดยพบว่าประชาชนที่มีสถานภาพโสด มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าผู้ที่มีการสมรส และผู้ที่มีสถานภาพหม้าย/ อย่ำ/ แยก แสดงว่าสถานภาพมีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 โดยพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ปวช. มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา/ ปวส. และประชาชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาปริญญาตรี แสดงว่าระดับการศึกษามีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 โดยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นในการจัดการ

ท้องถิ่นเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่า ประชาชน แสดงว่าเพศมีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.6 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 โดยพบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 6 - 10 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11 - 15 ปี และประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11 - 15 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 15 ปี แสดงว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การอภิปรายผลผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ตามลำดับ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศ โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นในการจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศของพื้นที่อำเภอป่าบอน ด้านพื้นที่เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม ด้านกิจกรรม/ กระบวนการ และน้อยที่สุดคือด้านการจัดการ ตามลำดับ

ด้านพื้นที่

การจัดการท้องถิ่นเชิงนิเวศของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีการจัดการท้องถิ่นโดยส่งเสริมการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับธรรมชาติ มีส่งเสริมแหล่งวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ และส่งเสริมการท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าบอน ตามคำขวัญอำเภอป่าบอน "น้ำตกไหลแรง แม่แดงสวยสด สับปะรดหวานดี มีเผ่าซาไก ไร่วัฒนธรรม นำการศึกษา" โดยเฉพาะตำบลหนองธงและตำบลทุ่งนารี มีสถานที่ท้องถิ่นที่น่าสนใจเช่นน้ำตกโตนสะตอ น้ำตกหนานฟ้าและน้ำตกแม่แดง ซึ่งยังมีความสมบูรณ์

การเดินทางเท้าเข้าไปต้องใช้เวลานานเท้าร่วมเกือบชั่วโมง สามารถพักผ่อนหรือศึกษาธรรมชาติ และระบบนิเวศได้ มีอ่างเก็บน้ำคลองป่าบอนที่ใช้น้ำเขื่อนทำประปาในหมู่บ้าน และยังใช้เป็น สถานที่ตากปลาเค็มปิ้งและเดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีสวนสับปะรดและสวนสละซึ่งปลูกกันเกือบ ทุกพื้นที่ในตำบลหนองธงและตำบลทุ่งนารีซึ่งปัจจุบันเป็นพืชเศรษฐกิจอีกอย่างของอำเภอป่าบอน โดยส่งออกประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ทำให้อำเภอป่าบอน เป็นลักษณะเด่นและขึ้นในด้าน การศึกษา การค้า การท่องเที่ยว ประเพณีและวัฒนธรรม

กลุ่มชาติพันธุ์เงาะป่าในแหลมมลายู

ชาไกเป็นกลุ่มชาติพันธุ์นิกรโต (NIGRITO) อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กระจายอยู่ตามพื้นที่ป่าเขาในภาคใต้ของไทยตลอดแหลมมลายู ชาไกหรือที่คนไทยเรียกว่า เงาะป่า และมีผู้เรียกชื่อชนกลุ่มนี้อีกหลายชื่อ เช่น ชาแก เซมัง (SEMANG) ซินอย (SENOI) คะนัง โอริง อัสลี ออกแก นิกรโต อัสลี และเงาะ เป็นต้น พวกชาไก เรียกตนเองว่า “ก้อย” บ้าง “มันนิ” บ้าง คะนังบ้าง

ชาไกที่ชาวไทยภาคใต้ทั่วไป เรียกว่า เงาะป่าเป็นชนกลุ่มน้อยฝ่ายหนึ่ง อยู่ในแหลม มลายูภาคใต้ของไทย ไม่มีใครทราบแน่ชัดว่า คนกลุ่มนี้มาจากไหน และมาอาศัยอยู่ในแหลม มลายู นี้ตั้งแต่เมื่อใด แต่เชื่อว่าชาไกเป็นผู้ที่มีรูปพรรณสัณฐาน เตี้ย ผิวดำคล้ำ ผมหยิกขมวดเป็นฝอยจุก แบน กว้าง ริมฝีปากหนา อพยพเข้ามาอยู่ในแหลมมลายูภายหลังเผ่าเซมัง แต่ก็ยังเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ เก้าแก่ที่สุดในพื้นที่แหลมมลายูก่อนเผ่าอื่นทั้งหมด โดยศึกษาจากการฝังศพ ซึ่งตรงกับประเพณี ของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประมาณยุคหินกลาง MIDDLE STONE AGE ครอบคลุม ระยะเวลา ระหว่าง 10,000-6,000 ปี เป็นชนกลุ่มน้อยที่ชอบอาศัยอยู่ตามป่าชาไกมีความแตกต่าง จากคนไทยส่วนใหญ่ ทั้งด้านร่างกายชาไกว่า “โอริง อัสลี” ซึ่ง แปลว่าเป็นคนเก้าแก่ คนดั้งเดิม หรือคนพื้นเมือง

เชื้อชาติเงาะป่าชาไกในแหลมมลายู

ชาไกแต่ละกลุ่มมีการไปมาหาสู่ เยี่ยมเยือน และมีการรับเครื่องญาติในหมู่บ้านที่อยู่ต่าง ถิ่นด้วย เช่นเดียวกับชุมชนในปัจจุบันทั่วไปของไทย

จากการสำรวจที่ปรากฏเป็นหลักฐานในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้เมื่อปี พ.ศ.2529 กล่าวไว้ ประชากรชาไกกระจายอยู่ทั่วไปในเขตใต้ของไทย แต่ไม่อาจจะกำหนดบริเวณให้ชัดเจน ลงไปได้ เพราะยังไม่ได้มีการสำรวจอย่างจริงจัง เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2520 ชาวอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ผู้หนึ่งให้ข้อมูลว่า เขาพบชาไกบนภูเขาบรรทัดประมาณ 70 คน และมีการสืบค้น เพิ่มเติมพบว่า ชนชาวชาไกกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ อาศัยอยู่ตามป่าในเขตจังหวัดพัทลุง ตรัง สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส กล่าวคือ ในจังหวัดสตูลพบกลุ่มชนชาวชาไกในเขตพื้นที่

อำเภอทุ่งหว้า ในจังหวัดยะลาพบกลุ่มชนชาวซาไกในเขตพื้นที่อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา และอำเภอเบตง ในจังหวัดนราธิวาสพบกลุ่มชนชาวซาไกในเขตพื้นที่อำเภอแว้ง และอำเภอระแงะ

บุญเสริม กุฑาภิรมณ์ ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชนเผ่าซาไก บันทึกไว้ในหนังสือเรื่อง “นายคณิงเงาะเซม้ง ภาคใต้” ว่า นายคณิงซึ่งมีชีวิตอยู่ใน สมัยรัชกาลที่ 5 และได้รับพระราชานุญาตให้ทรงชุบเลี้ยงไว้ในพระราชสำนักพระราชวังดุสิต จนกลายเป็นที่มาของวรรณกรรมพระราชนิพนธ์เรื่อง “เงาะป่า” นั้น นายคณิงเป็นเงาะป่าเผ่าเซม้ง จากเมืองพัทลุง นายคณิง มีชีวิตอยู่ระหว่างปี พ.ศ.2422-2462 และเป็นชนพื้นเมืองเผ่าเซม้งไม่ใช่เผ่าซาไก ในหนังสือพจนานุกรมฉบับ พ.ศ.2542 และหนังสือสารานุกรมฯ อธิบายไว้ว่าเงาะป่าในแหลมมลายูมี 2 เผ่า คือ (1) “เผ่าเซม้ง” ที่ยึดครองพื้นที่ แหลมมลายูตอนบนบริเวณภาคใต้ของไทย อาศัยอยู่ในป่าตามแนวเขานครศรีธรรมราชตลอดถึงบริเวณตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย เรียกว่า ชนเผ่านี้ชื่อหนึ่งว่า “นิกริโต” เป็นพวกนิกรอยส์ผสมหยิกฟูเป็นกระเซิง รูปพรรณสันฐานค่อนข้างเตี้ย สูงประมาณ 140-150 เซนติเมตร ผู้หญิงเรียกว่าผู้ชายผิวดำค่อนข้างสีน้ำตาล กะโหลกศีรษะกว้าง คิ้วโตคกหนา นัยน์ตาสีดำกลมโต ขนดุนยาว จมูกแบน ปากกว้าง ริมฝีปากหนา ฟันซี่โต ใบหูหนา ท้องป่อง สะโพกแฟบ นิ้วมือเท้าใหญ่ ปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 4,500 คน (2) เผ่าซาไก อาศัยอยู่แถบตอนกลางของประเทศมาเลเซีย บริเวณรัฐปะละ รัฐปะหัง จัดอยู่ในตระกูลออสโตรเนเซียน เป็นพวก โกลอยส์ เส้นผมหยิก เป็นลอนคดไปคดมา มาเลเซียเปลี่ยนชื่อชนเผ่าพวกนี้ว่า พวกชินอย โอริง อัสลี ปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 70,000 คน

ลักษณะอุปนิสัยของชาวซาไก จะมีความร่าเริงชอบสนุกสนาน ชอบเสียงดนตรี กลั้วผิวกินแกง กินจุ ถ้ามีอาหารอยู่ในมือจะกินตลอดเวลา ถ้าไม่มีอาหารก็อด มีนิสัยคล้ายคนเกียจคร้าน ไม่ชอบสะสมอาหาร ซาไกผู้ชายชอบสีขา ผู้หญิงชอบสีแดง เผ่าซาไกไม่ชอบอาบน้ำ เพราะเชื่อว่าการอาบน้ำชำระร่างกาย จะทำให้กลิ่นหายไป การอาบน้ำแล้วจะไม่ได้ผล ซาไกเป็นพวกชนเผ่าที่ช่างสังเกต เดินป่าเก่ง วิ่งเร็ว ปีนต้นไม้เก่งชอบสวมเสื้อผ้าชุดเดียว ถ้าซักก็ต้องเปลือยกาย จนกว่าจะแห้ง นิสัยใจคอเยือกเย็นใจดี พูดน้อย นับถือผู้ใดแล้วจะเคารพเชื่อฟังอย่างเคร่งครัด ไม่สะสมทรัพย์สินสมบัติ ยินดีอยู่กับป่าเขา ชอบทำลายฝ้ายบ้านและฉีกผ้าห่มเอามาทำไฟนกอไฟเพียงเพราะ เกียจคร้านออกไปหาฟัน ซาไกที่ชอบคลุกคลีกับชาวบ้านจะชอบดื่มสุรา แต่มีบางกลุ่มที่อยู่ป่าลึกมีโอกาสติดต่อกับชาวบ้านน้อยจะไม่ชอบดื่ม เช่น กลุ่มซาไกที่อาศัยอยู่ที่บริเวณ กูเขา น้ำเต้า ตำบลลิพัง อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง สถิติปัญญาชาวซาไกมีแววจลาด สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของเขาได้อย่างรวดเร็ว ความจำดี สามารถรับรู้ภาษาของกลุ่มอื่น โดยเฉพาะคำที่เกี่ยวข้องกับการยังชีพ

ถิ่นฐานที่ตั้งที่อยู่อาศัยของชาวกู

ชาวกูอาศัยอยู่ตามป่าเขา โดยอยู่ตามเชิงผา หรือป่าโปร่ง สร้างกระท่อมขนาดเล็กเป็นที่พักกระจาย อยู่ในเขตจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ของประเทศไทยตลอดไปจนถึงรัฐเคดาห์และรัฐปาหัง ประเทศมาเลเซีย และบนเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย

การนอนจะนอนหันศีรษะออกนอกเอาเท้าเข้าใน ชาวกูให้เหตุผลว่า เท้าสำคัญกว่าศีรษะ เพราะใช้เดิน ใช้หาอาหาร ใช้หนีภัย และการนอนเอาศีรษะออกนอกนั้นเชื่อว่า ถ้าเสื่อมากัดศีรษะ ออกนอกนั้นเชื่อว่า ถ้าเสื่อมากัดก็จะกัดศีรษะ และเสื่อจะลากร่างเข้าไปในป่าเขาจะเดินไม่เจ็บ แต่ถ้ากัดส่วนเท้าและลากร่างเขาเข้าป่าจะรู้สึกทรมานและเจ็บมาก

ชาวชาวกู ผัวเมีย มีประเพณีนอนคนละแคว้นและจะไม่ร่วมประเวณีกันในทับเด็ดขาดแต่จะไปร่วมประเวณีกันในป่า โดยใช้สำนวนว่าไปขุดมัน บริเวณที่ผัวเมียใช้ร่วมประเวณีจะทำเครื่องหมายเรียกว่าปักกำ ไม้ปักทางเข้า เป็นที่รู้จักกันว่า เป็นทางห้ามฝ่ายหลังร่วมประเวณีแล้ว ชาวกูจะลงเล่นน้ำในลำธาร อย่างสนุกสนาน แล้วหาดอกไม้ สีแดง ทัดหูเดินทางกลับ

ลักษณะทางสังคมและครอบครัว

ครอบครัวของชาวชาวกูจะมีพ่อ แม่ ลูก ไม่มีปู่ย่า ตายาย อาจจะเป็นเพราะอายุสั้นมักจะตายก่อนยังไม่ทันแก่เฒ่า ครอบครัวชาวกูเป็นประเภทครอบครัวแบบจุดเริ่มต้น คือ เมื่อลูกโต แต่งงานแล้วแยกครอบครัวแบบขยาย ความสัมพันธ์ลึกซึ้งระหว่างบุตรหลาย ปู่ย่า ตายาย ไม่มี ชาวกูไม่มีคำเรียกเครือญาติที่สูงกว่าพ่อแม่ ชาวกูมีลักษณะผัวเมียเดียวผู้ชายจะมีเมียใหม่เมื่อผู้หญิงตายไปแล้ว ชาวกูไม่มีการผิดลูกผิดเมียคนอื่นเพราะเชื่อว่าการผิดลูกผิดเมียจะทำให้เกิดการเป็นบ้า ต้องวิ่งเข้าป่าลึกไปในที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาของกลุ่มชนเผ่าชาวกูในด้านการทำงาน สามีจะเป็นผู้หาที่อยู่อาศัยและจัดสร้างที่อยู่อาศัย ภรรยาจะเป็นผู้ดูแลบ้าน และเลี้ยงดูลูก ในด้านเพศสัมพันธ์มีลักษณะเด่น บทรักและการร่วมประเวณีของกลุ่มสามีภรรยาจะไม่ทำกันใน “ทับ” หรือที่อยู่อาศัยแต่จะชวนกันไปทำในป่าเรียกว่า “ขุดมัน” และไม่จำกัดเวลาว่าจะเป็นกลางวันหรือกลางคืนเกิดได้ทุกเวลาตามความพอใจของพวกเขา

วัฒนธรรมความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวชาวกู

ชาวชาวกูมีความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติและเกรงกลัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ เชื่อในไสยศาสตร์เวทมนตร์และข้อห้ามทางสังคมที่พวกเขากำหนดขึ้น ลักษณะของความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในสังคมของชาวชาวกู สรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องโชคกลาง

1.1 ชาวกูเชื่อว่า เมื่อเดินป่าผ่านบริเวณใดเกิดขนลุกพองใจคอสั่น แสดงว่าบริเวณนั้นเจ้าที่แรง ห้ามไปทำร้ายสัตว์เลี้ยงหรือตั้ง “ทับ” ที่อยู่อาศัย เพราะจะถูกผีเจ้าที่ลงโทษถึงตาย

1.2 ชาวไทเชื่อว่า การเริ่มออกเดินทางบังเอิญสะดุดคดหลุมหล่มลง ห้ามเดินทางอีก ถ้าเดินทางอีกต้องเปลี่ยนทิศทางที่จะไป มิฉะนั้นจะเป็นอันตราย

1.3 ถ้าเดินป่าล่าสัตว์ห้ามพูดว่าจะไปทิศทางใด ถ้าผลอพุดออกไปแล้วให้เปลี่ยนทิศทางการเดิน

1.4 ถ้าจะเข้าป่าล่าสัตว์อะไร ให้พูดเรื่องสัตว์หรือเรียกชื่อสัตว์นั้นจะสามารถล่าได้ตามที่พูด

1.5 เข้าป่าล่าสัตว์ห้ามพูดถึงสัตว์ร้าย

1.6 ถ้ามีคนมาเอ่ยปากขอลูกไปเลี้ยง เชื่อว่าเป็นกลางตายของลูกคนนั้น

2. ความเชื่อในเรื่องเวทมนตร์คาถา

2.1 ชาวไทเชื่อว่า เวทมนตร์คาถาใช้รักษาโรคได้ หมอผู้รักษาโรคจะเสกหมากพลูแล้วเคี้ยวพ่นตรงอวัยวะที่เจ็บปวด เรียกวิธีการรักษาว่า “ชาโฮซข”

2.2 ชาวไทมีเวทมนตร์กันชื่อว่า “ตก ตกล้อย สะลีโดย สะลีเวาะ มะนาเยาะ จะปะซูล จะเปรซ” หมอจะท่องบ่น เวทมนตร์และเสกเป่าไปที่หัวไหล่ แล้วมอบหัวไหล่ให้เจ้าของศพเคี้ยวพ่นลงบนศพ เชื่อว่าผีจะไม่มาหลอกหลอน

2.3 ชาวไทเชื่อว่าเวทมนตร์ป้องกันผีหรือสัตว์ร้าย เมื่อออกจากทับไปค้างคืนในป่าได้คือพวกเขาจะเสกก้อนหิน โยนไปรอบที่นอนทั้งสี่ทิศภูมิสัตว์ป่าจะไม่มารังควาน

ด้านการมีส่วนร่วม

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลตอบแทนเพื่อกลับมาสู่การบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ได้บริหารจัดการโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นในทุกขั้นตอนของกระบวนการของการจัดการ ประชาชนมองเห็นความสำคัญในการพัฒนา และมีภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย มีกลยุทธด้านการจัดจำหน่าย กลยุทธด้านการส่งเสริมการขาย ชมรม สมาคม กลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ชมรมพ่อค้า กลุ่มแม่บ้าน ชมรมอนุรักษ์สัตว์น้ำ ชมรมรักบ้านเกิด ทำให้มีสินค้าพื้นเมือง ของชำร่วย ของที่ระลึก ส่งเสริมอาชีพในชุมชน การพัฒนาตลาดนัดชุมชน สร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชน โดยการมีส่วนร่วมและสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ

ด้านกิจกรรม/ กระบวนการ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกคือนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยภาครัฐและเอกชนผ่านช่องทางสื่อที่หลากหลาย ให้การสนับสนุนในการจัดงานประจำปีทุกปี มีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว วิทยุชุมชน การรณรงค์ลดโลกร้อน การกำจัดขยะมูลฝอย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ล่าสุดในวันอาทิตย์ที่ 23 พฤษภาคม 2553 การท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ร่วมกับอำเภอป่าบอน องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการแข่งวิ่งมินิ-ฮาล์ฟ มาราธอน ครั้งที่ 3 ขึ้น ณ บริเวณอ่างเก็บน้ำคลองป่าบอน หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย โดยมีการจัดกิจกรรมดังกล่าวติดต่อกันมาตลอดทุกปี ซึ่งแต่ละครั้งที่มีการจัดกิจกรรมมีผู้ให้ความสนใจอย่างมาก มีการจัดแถลงข่าวและประชาสัมพันธ์ไปทั่วโลก ทำให้อำเภอป่าบอนเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

ด้านการจัดการ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีทิศทางการจัดการโดยคำนึงถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตและกว้างขวางมีทิศทางการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ และการจัดการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยภาครัฐและเอกชน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง เทศบาลตำบลต่างๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอป่าบอน ให้การสนับสนุนในการจัดงานประจำปีทุกปี ทำให้การท่องเที่ยวของอำเภอป่าบอน เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ของประชาชนดีขึ้น

2. การทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของปัจจัยด้านบุคคล กับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของจักรกฤษณ์ เรืองเวช (2550, บทคัดย่อ) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ที่พบว่า 1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา

ท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด และมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อพักผ่อน/สัมผัสธรรมชาติ 2.การเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวและความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) พบว่า ไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส

ปัจจัยด้านอาชีพ

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ จักรกฤษณ์ เรืองเวช (2550, บทคัดย่อ) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ที่พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด และมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อพักผ่อน/สัมผัสธรรมชาติ
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวและความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จังหวัดชลบุรี) พบว่า ไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 6 - 10 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง น้อยกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11 - 15 ปี และประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยระหว่าง 11 - 15 ปี มีระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มากกว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยมากกว่า 15 ปี แสดงว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อระดับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประชาชนที่เพิ่งเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอป่าบอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำบลหนองธงและตำบลทุ่งนารีกลับให้ความสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอป่าบอน มากกว่ากลุ่มประชาชนที่อยู่อาศัยมานาน ซึ่งน่าจะมีเหตุผลจากการรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐที่ยังไม่ทั่วถึงและ

ไม่สามารถสะท้อนปัญหาที่แท้จริงให้กับชุมชนในพื้นที่ได้ หน่วยงานของภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่อำเภอป่าบอน ด้านการจัดการ เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม ด้านกิจกรรม/ กระบวนการ และน้อยที่สุดคือด้านพื้นที่ ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนที่ต่างกันกับความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง แต่เพศของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกัน แตกต่างกันในนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากผลที่ได้จากการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

เชิงนโยบาย

1. ด้านการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ส่วนราชการควรกำหนดนโยบายการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือประสานงานในเรื่องการให้ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ และข่าวสารที่เชื่อถือได้ และเป็นปัจจุบัน
2. เนื่องจากในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานหลัก เช่น หน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณหลักคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีรูปแบบในการจัดการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถึงแม้ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะมีความทันสมัยและรวดเร็วทันใจ แต่รูปแบบหรือการจัดการท่องเที่ยวของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ไม่ทันสมัยและยังไม่บูรณาการทุกภาคส่วน ท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารทุก 4 ปี บางครั้งในการดำเนินงานหยุดชะงัก เนื่องจากต้องรอสนับสนุนงบประมาณท้องถิ่น

เชิงปฏิบัติ

1. ส่วนราชการควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่และประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนได้รับทราบแนวทางในการขอความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ของอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นผลวิจัยด้านความคิดเห็นของประชาชน ผลการทดสอบสมมติฐานซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ให้การดำเนินงานด้านการจัดการท่องเที่ยวฯ สอดรับกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่อไป อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นภาคธุรกิจ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

เชิงวิชาการ

1. ในการศึกษาเรื่องกฎหมาย ระเบียบฯ และแนวทางในการปฏิบัติ ไม่ค่อยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบายและสนับสนุนผลการวิจัย จะทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาปัญหา อุปสรรค และสาเหตุที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร
3. ควรจะทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ ในด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการตรวจสอบการดำเนินงาน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้คำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาในเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้
4. ควรทำการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้พัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และควรวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้รายละเอียดครอบคลุมให้มากยิ่งขึ้น
5. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจนำปัญหาที่ผู้ทำวิจัยมาแล้ว มาศึกษาว่าจากปัญหาดังกล่าวของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือไม่อย่างไร และปัญหาที่ถูกแก้ไขแล้วมีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง อีกหรือไม่ควรมีการประเมินผลเป็นระยะด้วยและควรใช้แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อจะได้ทราบปัญหา และข้อเสนอแนะอื่นๆ ให้มากขึ้น
6. เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่มีความชัดเจนในเชิงการบริหารจัดการยิ่งขึ้น ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอำเภออื่นๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฉบับแนะนำจังหวัดพัทลุง. (2532). อนุสาร.อ.ส.ท. กรุงเทพฯ:
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กรมศิลปากร. (2541). *สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ เรื่องเงาะป่า*. กรุงเทพฯ:
กรมศิลปากร.
- เกสริน มณีขุน และพวงเพ็ญ ศิริรักษ์. (2546). *ชาไถชนกลุ่มน้อยภาคใต้ของไทย*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- คณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2544). *วัฒนธรรม พัฒนาการ
ทางประวัติศาสตร์*. ม.ป.ท.
- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จังหวัดระนอง. (2552). วันที่สืบค้น 8 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
<http://withaya.is.in.th/?md=content&a=showid=12>.
- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์จังหวัดกระบี่. (2552). วันที่สืบค้น 8 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
<http://www.go2krabi.com/ecotouirm.html>.
- ข้อมูลจังหวัดพัทลุง. (2552). วันที่สืบค้น 8 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
http://www.phatthlung.go.th/district_list.php.
- ขนิษฐา พอนอ่วม, สาทิศ สุขผ่องศรี. (2543). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง
ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วันที่สืบค้น 31 สิงหาคม 2553.
เข้าถึงได้จาก <http://hdl.handle.net/123456789/1223>
- คำนวณ นวลสนอง. (2540). *ประเพณีท้องถิ่นชาวไทยมุสลิมในจังหวัดพัทลุง*. สงขลา: สถาบัน
ทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จุฬา เทียนไทย. (2550). *การจัดการมุมมองนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮัล.
- จักรกฤษณ์ เรืองเวช. (2550). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและ
อนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชลบุรี. *วารสารการศึกษาและการ
พัฒนาสังคม*, 3(1), หน้า 67-80.
- จังหวัดพัทลุง. (ม.ป.ป.). *เส้นทางใหม่ของผู้รักธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวภาคใต้*. กรุงเทพฯ:
ซุนหสาสัน. ม.ป.ท.
- ศุลยวัตร พาณิชเจริญ. (2536). *การกล่อมเกลாதงสังคมในการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ*.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ทองใบ สุดจารี. (2545). *ทฤษฎีองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธรรมรงค์ อุทัยรังสี. (2542). *ปากพะยูนท้องถิ่นของเรา.เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิง
ปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างศักยภาพขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม.
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก.อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- นิตยสารเที่ยวทั่วไทย แนะนำจังหวัดพัทลุง. (2537). *พัทลุงในวันนี้*. กรุงเทพฯ:
อภิวัฒน์อุตสาหกรรมบรรจภัณฑ์.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2527). *ประชากรศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
วารสารประชากรศึกษา, 10 (2).*
- บรรยายสรูปอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. (2548). *โครงการจังหวัด/อำเภอพบสื่อมวลชน.
เอกสารเขียนเล่ม.*
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2542). *สถิติวิจัย 1*. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- บัณฑิตวิทยาลัย. (2552). *คู่มือการทำวิทยานิพนธ์*. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. (2546). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ไพบูลย์ ดวงจันทร์. (2523). *ซาไกแห่งขุนเขาและสมุนไพรร*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส พรินติ้งเฮาส์.
พัทลุง. (2552). วันที่สืบค้น 8 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
<http://niwatbkk.tripod.com/hometown.htm>.
- ประคอง กรรณสูตร. (2538). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวัติศาสตร์เมืองพัทลุง. (2552). วันที่สืบค้น 8 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก
<http://www.phatthalung.go.th/history.php>.
- พระภิกษุ ศรีสวัสดิ์. (2550). *กลไกและศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทาง
ธรรมชาติอย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะช้างกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด.
วันที่สืบค้น 31 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก <http://chonlinet.lib.buu.ac.th/opac/servlet/>.*
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). (2540). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2544-2549). (2544). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). (2550). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- มัจฉาพ สุวรรณเรือง. (2536). *ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันปราบปรามเลือดตั้งของโครงการ ท.ม.ก. ไปปฏิบัติ*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- รวมพลคนรักกลุ่มแม่น้ำทะเลสาบ. (2551). *อาหารการกินแห่งลุ่มทะเลสาบ, รายการอาหารที่ไม่ใช่แค่เพียงการกิน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วิษุตา ให้เจริญ. (2543). *การจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนเกาะยวน้อย จังหวัดพังงา*. วันที่สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2553. เข้าถึงได้จาก http://www.culture.go.th/research/south/44_4.html
- วรรณิ์ เจียมทวิวิบูลย์. (2539). *การศึกษาคล่องปฏิบัติของอาสาสมัครสาธารณสุขเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี เกี่ยวกับการแยกมูลฝอยของครัวเรือนที่นำกลับมาใช้ประโยชน์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภชัย เพ็ญเจริญ. (2538). *วัฒนธรรมของชาวประมงที่ปรากฏในอาชีพประมง: ศึกษากรณีตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง โรงเรียนสตรีพัทลุง. (2531). *รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์และโบราณคดีพัทลุง พ.ศ.2528*. พัทลุง: ห.จ.ก. โรงพิมพ์พัทลุง.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2548). *หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของภาคใต้*. สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สนใจ รชตวัฒน์กุล. (2548). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองพัทลุง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมปอง เทพสุริวงศ์. (2545). *อำเภอปากพะยูน, หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต*. ป.5. เอกสารเข็บบเล่ม.
- สมยศ นาวิการ. (2543). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพมหานคร.
- สมาคมชาวจังหวัดพัทลุง จังหวัดนนทบุรี. (2542). *การประชุมเสวนาเพื่อบ้านเกิด*. วิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดพัทลุง พ.ศ.2542. เอกสารเข็บบเล่ม.

สมาคมชาวพัทลุงในจังหวัดสงขลา ที่ระลีกงานมิตรเมืองลุง ครั้งที่ 26. (2546). *เมืองหนังโนรา*.

ม.ป.ท.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค. (2546). *ตามรอยงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ภาคใต้, กระบวนกาขับเคลื่อนทางปัญญา พ.ศ.2543-2546*. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

สุจิตรา บุญรัตน์พันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สด วิมูลานุสาสน์. (2552). *เงาะป่าซาไก*. วันที่สืบค้น 8 พฤษภาคม 2553. เข้าถึงได้จาก

<http://www.muanglung.com/sod.html> page 1 of 2 .

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2544). *การศึกษาเชิงคุณภาพ: เทคนิคการวิจัยภาคสนาม*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง. (ม.ป.ป.). *จังหวัดพัทลุง, ค้นหาความงดงามดินแดนแห่งศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ*. อําเภอกาปากพะยูน. ม.ป.ท.

สำนักงานจังหวัดพัทลุง. (2552). *จังหวัดพัทลุง, ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพัทลุง, การท่องเที่ยว*. พัทลุง: โรงพิมพ์ดีพร้อมพัทลุง.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2549). *วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง*. พัทลุง: สำนักพิมพ์ใบไม้.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง. (ม.ป.ป.). *คู่มือการท่องเที่ยวและการเรียนรู้พัทลุง ความงดงามที่ซ่อนเร้นอยู่ในดวงตา*. พัทลุง: สำนักพิมพ์ใบไม้.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง. (ม.ป.ป.). *คู่มือท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง,เสน่ห์เมืองพัทลุง*. พัทลุง: สำนักพิมพ์ใบไม้.

อริวิท วงแหวน. (2545). *การวางผังภูมิศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของเกาะหมาก จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ การวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อดุลย์ วิริยเวชกุล, ปรีชา อุปโยคิน, ประสิทธิ์ ลิระพันธ์ (บรรณาธิการ). (2541). *คู่มือวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุไรวรรณ คณิงสุขเกษม. (2543). *เอกสารคำสอนนิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. เอกสารอัดสำเนา.

อนงค์ เขาวนกะกิจ. (2550). *เงาะป่า-ซาไก ชนป่าที่กำลังสูญหาย*. พัทลุง: โรงพิมพ์เมืองพัทลุง.

เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดพัทลุง. (2542). *เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม*

พระชนมพรรษา 6 รอบ. 5 ธ.ค.2542. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ.

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

แบบสอบถามที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

คำชี้แจง

กระผม นายสุนัย คงแก้ว นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์การศึกษาภาคใต้ จังหวัดพัทลุง ศึกษาปัญหาพิเศษด้านบริหารเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย ปัญญาเจริญ เป็นที่ปรึกษา

การเข้าร่วมวิจัยจะเป็นไปด้วยความสมัครใจของท่าน ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะถูกปกปิดเป็นความลับ และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม โดยไม่มีผลเสียหายหรือผลกระทบต่อท่านโดยเด็ดขาด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

แบบสอบถามทั้งหมดประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของท่าน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

อำเภอป่าบอน ใน 3 ด้าน จำนวน 12 ข้อ แยกเป็น

1. ด้านพื้นที่	จำนวน 3 ข้อ
2. ด้านการจัดการ	จำนวน 3 ข้อ
3. ด้านกิจกรรม/กระบวนการ	จำนวน 3 ข้อ
4. ด้านการมีส่วนร่วม	จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของท่าน

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นจริง และเติมคำ
ในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

1. เพศ

- () ชาย () หญิง

2. อายุ

- () น้อยกว่า 21 ปี () ตั้งแต่ 21 - 25 ปี
() 26 - 30 ปี () 31 - 35 ปี
() ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

- () โสด () สมรส () หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

4. การศึกษา

- () ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า () มัธยมศึกษา/ปวช.
() อนุปริญญา/ปวส. () ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

- () เกษตรกร () รับจ้างทั่วไป
() ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว () รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
() อื่น ๆ

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

- () ไม่เกิน 5 ปี () 6 - 10 ปี
() 11 - 15 ปี () มากกว่า 15 ปี

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับการจัดการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	ด้านพื้นที่					
1.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอ ป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติมากน้อยเพียงไร					
2.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมากน้อยเพียงไร					
3.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมแหล่งวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเพียงไร					
	ด้านการจัดการ					
1.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง การจัดการที่มีความรับผิดชอบโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเพียงไร					
2.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีทิศทางจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงกรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษเพียงไร					

ข้อที่	การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับการจัดการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง มีทิศทางการจัดการโดยคำนึงถึงพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตเพียงไร					
	ด้านกิจกรรม/กระบวนการ					
1.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้เพียงไร					
2.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเพียงไร					
3.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยเน้นการเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นเพียงไร					

ข้อที่	การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับการจัดการ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	ด้านการมีส่วนร่วม					
1.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นในทุกขั้นตอนของกระบวนการของการจัดการมากน้อยเพียงไร					
2.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเพียงไร					
3.	ในการจัดการท่องเที่ยวอำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้บริหารจัดการโดยคำนึงถึงผลตอบแทนเพื่อกลับมาสู่การบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพียงไร					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ

ชื่อ-สกุล	นายสุนัย คงแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	16 มกราคม 2511
สถานที่เกิด	อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	193 หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2544-2553	สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง เขตป่าบอน 3 สมัย
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ.2552	ประกาศนียบัตรครุเทคนิคชั้นสูง (ครุศาสตร์เกษตร) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง (เทียบเท่าปริญญาตรี)
พ.ศ.2553	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา